2 haziran 1970

ant

SOSYALİST TEORİ VE EYLEM DERGİSİ

revizyonizm'e karşı savaşalım

AYLIK YORUMLAR

• kamboçya saldırısı ve emperyalizmin buhranı • türk-iş kongresi • halka karşı terör • işçi ve gençlik hareketleri •

marx ve proletarya

PROLETARYANIN ÖRGÜTLENMESİ

FİLİSTİN'DE HALK SAVAŞI

1848 devrimi

"Bilimsel Sosyalist Teorinin Rehberliğinde İdeoloji ve Örgüt Birliği İçin„

ant

SOSYALİST TEORİ VE EYLEM DERGİSİ

Emperyalizm Dünyada Can Çekişmektedir ... 2
Bir Utanç Raporu ... 25
Revizyonizm'e Karşı Savaşalım 27
Proletaryanın Örgütlenmesi (F. Pekin) 42
Marx ve Proletarya (P. Sweezy) 62
1848 Devrimi 73
Filistinde Halk Savaşı (N. Havatme) 75

Aylık Sosyalist Teori ve Eylem Dergisi ★ S: 175-2 ★ Sahibi ve Genel Yönetmeni: **DOĞAN ÖZGÜDEN** Sorumlu Yönetmeni: **OSMAN S. AROLAT** ★ Teknik Sekreter: **İNCİ ÖZGÜDEN** ★ Yönetim Yeri: Cağaloğlu, Başmüsahip Sokak, Tan Apt. 10/11 - İstanbul ★ P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul ★ Telefon: 27 81 09 ★ Dizgi ve Tertip: ES-İN MATBAASI ★ Baskı: İLERİ SANAT MATBAASI ★ Kapak Baskı : ALPAY MATB. ★ Abone Şartları: Yıllık 40, altı aylık 20, üç aylık 10 Lira ★ İlân Tarifesi: Tam sayfa 1000, yarım sayfa 500, çeyrek sayfa 250 lira

emperyalizm dünyada

Amerikan emperyalizmi Uzakdoğuda çökmektedir. Saldırgan ve gerici emperyalizm Vietnam'da kesin darbe yemiştir. Laos'ta devrimciler zaferler elde etmekte, adım adım emperyalistleri kovmaktadırlar. Endonezya'da iktidar zorlu günlerini yaşamaktadır. Filipinler'de devrimci güçler yeni boyutlar kazanmaktadır. Birmanya'da silahlı halk kuvvetleri yeni başarılar elde etmektedir. Malezya'da devrimci hareketler güçlenmektedir. Laos'ta devrimciler her geçen gün biraz daha ilerlemekte ve emperyalizmin kuklalarının hakim olduğu bölgeleri ele geçirmek tedirler. Laos Yurtsever Cephesi, Fuma ve Vien Tian'daki ABD'nin köpeği egemen kliği seri mağlubiyetlere uğratmaktadır. Malezya'da Saravak halkı emperyalizmin uşağı Ranman-Ravak iktidarına karşı bütün güçleriyle savaşmaktadır. Birmanya'da Pegü, Magve, Kaya, Henzade şehirlerinde Halk Silahlı Kuvvetleri'nin mücadelesi devam etmektedir. Tayland'da gerilla savaşları, emperyalizmin uşağı birlikleri sürekli geriletmektedirler. Filipinler, yakın günlerin ateş çemberi haline gelebilecek bir bölge olarak gelişmektedir.

Uzakdoğu'daki çöküşünün son demlerini yaşayan ve çöküşünü geciktirmek için yeni maceracı yöntemler deneyen Amerika, Mayıs ayı başında Kamboç halkına saldırmıştır. Vietnam, Tayland ve Laos'taki katliamlardan sonra ABD emperyalizmi, Kamboçya'da barış ve özgürlük adına yeni katliamlara girişerek, dünya halkları önünde savaşçı ve saldırgan tutumunu bir kez daha belgelemiştir.

Kamboçya tarihi, hiçbir zaman Vietnam ve Laos tarihinden ayrılmamıştır. Ayrı bir ülke olarak Kamboçya, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ortaya çıkmıştır. Çocuk yaşta devletin idaresini üslenen ve şimdi CIA tarafından düşürülen Norodom Sihanuk, 1955'te krallığı lağvederek seçimlere gitmiştir. Sosyalist Halk Partisi'ni kuran Sihanuk, seçimle işbaşına gelmiş, ülkeyi Birleşmiş Milletler'e sokmuş, o günden, emperyalistlerin tezgahladığı oyunla düşürülüşüne kadar tam bir «*tarafsızlık*» politikası gütmeye çalışmıştır. Sihanuk ABD'den yardım alırken, Çin Halk Cumhuriyeti ve Sovyetler Birliği'nden de yardım alarak dengeyi sağlamak isteyince, ABD ile araları açılmış ve 1964'de Kamboçya - ABD ilişkileri kesilmiştir. Bu ilişkiler ancak Sihanuk'un düşürülmesinden bir ay önce yeni-

can çekişmektedir

den başlamış ve yeni gelen ABD Büyükelçisinin büyük çapta karşı devrimci hareketler örgütlediği görülmüştür. Emperyalist Amerikalılar bundan önce 1967'de de, Sihanuk'u düşürme teşebbüsüne geçmişler ama başaramamışlardır. Bu olay, «*yeşil beretliler rezaleti*» adı altında bütün ezilen halkların kin ve nefretini kazanmıştır.

Yurt dışında bir gezide iken düşürüldükten sonra Çin Halk Cumhuriyeti'ne giden Sihanuk, sosyal devrimlere yönelememesinin, anti-komünist bir iç politika izlemesinin hatalarını görmüş, soyut tarafsızlığın her zaman emperyalizmin işine yarayacağını anlamış, Çin'den kendi halkına mesajlar göndererek, halkını örgütlü halk savaşına çağırmıştır.

Sihanuk'un 23 Mart'taki çağrısı üzerine Kamboçya Milli Meclisi'ne mensup olan ve şu anda Kamboç ormanlarında çarpışan üç bilimadamı, üç gün sonra yayınladıkları bildiride şunları yazmışlardır:

«Bugünkü son derece gergin geçici durumda, aşağıda zikredilen ideallerimize bağlı kalmaktaki kesin kararımızı vekarla açıklarız:

«1. Bağımsızlık, barış, tarafsızlık, toprak bütünlüğü, halkın bağımsız ve gerçekten demokratik düzeni ve ulusun ilerlemesi davalarına daima bağlı kalmak.

«2. Devlet Başkanı Norodom Sihanuk'un 23 Mart 1970'de Pekin'de yayınladığı beyannameyi bütünüyle desteklemek.

«3. Köy ve kentlerdeki bütün vatandaşları, Amerikan emperyalistleri ve onların kuklaları vatan haini Lon Nol - Sirik Matak kliği uğrunda ölüme gitmeyi, onlar için asker ve polis olmayı reddetmeye; onlar tarafından konulan hiçbir vergiyi ödememeye; onların barbar kanunlarına itaat etmemeye; birbirlerine sıkı sıkıya bağlı olarak Kamboçya Milli Birleşik Cephesi'nde toplanmaya; vatan hainlerinin yönetimini devirmek için silahlı kuvvetler ve gerilla birlikleri kurmaya; köy, nahiye, ilçe, il, bütün ülke çapında sağlam bir yönetim kurmaya çağırırız.

«4. Bütün rütbelerdeki asker ve polisleri, her kademedeki yöneticiyi, Amerikan emperyalistlerine ve Lon Nol - Sirik Matak'ın başını çektiği vatan hainleri kumpanyasına karşı açık tavır almaya çağırırız. Onları devirmek için güçlü bir savaşı sürdürmekte olan halkımızın tamamıyla birleşin! Kamboçya Milli Birleşik Cephesi ve Kamboçya halkının Silahlı Halk Kurtuluş Kuvvetleri, sizi her zaman bağrına basmaya hazırdır.»

Kamboç halkı kahramanca savaşıyor

Satılık Lon Nol güçleri ve Güney Vietnam askerleri de Amerikan askerlerinin yanısıra Kamboç halkına ve Kamboçya'da yaşayan Vietnamlılara ve Çinlilere hunharca saldırırken, Kamboç halkı kahramanca savaşmaktadır. Kamboçyalı askerler ise, halka ateş edip kardeşlerini öldürmemekte ve sürekli olarak devrimcilerin saflarına katılmaktadırlar. Saldırgan ve gerici emperyalistler ve onların uşakları karşısında silahlı halk savaşının tek çözümyolu olduğunu gören halk, büyük kitleler halinde devrimci saflara geçmekte ve halk savaşı güçlenmektedir. Köylüler ile askerler, gençler ile polisler arasındaki çarpışmalar genişlemekte, çok sayıda insan ölmekte, fakat fedakarca savaşan Uzakdoğu devrimcileri kardeşlerinin kanları üzerinde yiğitçe ve kararlı bir şekilde ilerlemektedirler.

Amerikan emperyalizminin sözcüsü Nixon'un 1 Mayıs'ta Kamboçya'ya Amerikan askerlerini sevketmesi, Tayland, Vietnam, Okinawa ve Guam üslerindeki bütün birlikleri Kamboçya üzerine salması, buna karşılık Sihanuk' un geçici bir Kamboç Hükümeti kurması, Kamboçya'daki olayları birdenbire genişletmiştir. Amerika'nın hücum etmesinden bu yana Kamboç halkına karşı yürütülen imha planlarını yöneten Amerikalı subayların sayısı artmıştır. Ama, Güneydoğu Asya halklarının Amerikan emperyalizmine karşı sürdürdükleri savaş, Amerika'nın bütün kuvvetlerini seferber etmesine rağmen gelişmektedir. Kamboçya halkı bugün, saldırgan ve savaşçı ABD emperyalistleri ve Lon Nol - Sirik Matak kukla kliği ile savaşmakta, Amerikan ekonomisinin düştüğü krizi derinleştirerek her geçen gün biraz daha zafere yaklaşmaktadır.

Amerika'nın Kamboçya'ya saldırmasını bütün dünya halkları protesto etmişlerdir. Her yerde anti-Amerikan gösteriler düzenlenmiş, sembol Nixon'lar ile Amerikan emperyalizmi yakılmış, protesto hareketlerine binlerce kişi katılmıştır.

Amerika'nın Kamboçya'daki saldırgan tutumunu en fazla protesto edenler ise, ABD halkları olmuştur. Amerika'da üniversite öğrencileri ülke çapında harekete geçmişler, 450'den fazla üniversite ve okulda onbinlerin katıldığı gösteriler yapılmıştır. Amerika'nın sermayeci grupları, hemen karşı harekete geçmişler, okulların büyük çoğunluğu kapatılmış, Ohio Kent üniversitesinde savaş aleyhtarı dört genç polisler tarafından hunharca öldürülmüş, yüzlerce genç yaralanmış ve tutuklanmış, bir gencin belden aşağısı felç olmuştur. Nixon'un kararı Kongre'de de ayrılıklar yaratmış ve Nixon Kabinesi buhrana sürüklenmiştir.

ABD'de ülke çapındaki bu hareketlere rağmen, iş çevreleri Nixon'ın kararını desteklemekte ve ABD halklarını özellikle öğrenciye karşı kışkırtmaktadırlar. ABD'nin sarı basını da sürekli bir şekilde tek suçlu olarak Nixon'ı lanse etmek istemekte ve meseleyi özünden saptırmak çabasını göstermektedir. Gerçekte suçlu yalnız başına Nixon değil, Amerikan emperyalizmidir.

Soyut savaş aleyhtarlığı olamaz. Çünkü, emperyalizm varoldukça, savaşlar da varolacaktır. Ve savaşa karşı

olan kişinin emperyalizme de karşı olması gerekir. Bu gerçek, ABD'de yapılan geniş kitle hareketlerinde, küçük gruplar tarafından da olsa dile getirilmeye başlanmıştır.

emperyalizm, yeni bir krizle debelenmektedir

Bu yıl içinde emperyalizmin baş temsilcisi Amerika'da baş gösteren ekonomik kriz, bütün tekelci kapitalist ülkeleri sarsmaya başlamıştır. Emperyalist Amerika'da hisse senetlerinin değeri düşmüştür. Bu düşüş, 1960 yılından bu yana Amerika'da görülen en büyük düşüştür. Bütün ABD iş çevreleri ve bunların merkezi olan Wall Street panik içindedir. Ortalık, şirket hisse senetlerini satmak isteyen insanlarla doludur. Kapitalist toplumların doğal hastalığı olan Amerika'daki bu kriz, bütün dünyaya yayılmıştır. Kanada, Almanya, Hollanda, İngiltere, Fransa, Japonya borsaları da bu durumdan şiddetle etkilenmişlerdir.

Emperyalizm, bir yandan ezilen halklar karşısında gerilerken, öte yandan kendi iç dinamizminin ortaya çıkardığı bu krizlerle son günlerini yaşamakta ve debelenmektedir.

Amerika son yıllarda içine girdiği enflasyonist dönemin ortaya çıkardığı krizi bütün haşmetiyle yaşamaktadır. Uzakdoğu'daki savaşın gelişmesi, Ortadoğu'daki anti-emperyalist güçlerin hücuma geçmesi bu enflasyonist dönemi daha da uzatmış ve emperyalist ABD'yi içinden çıkılması zor bir krize itmiştir.

Şu anda, bütün Amerikan şirketleri durumlarından çok şikayetçidirler ve sürekli olarak bu krizi atlatmanın yollarını aramaktadırlar. Tekelci kapitalizm, 1929'un genel krizini zar zor geçiştirmişti, ama bu kez bu krizi kolayca atlatacağa benzememektedir. Üstelik, tekelci kapitalizmin ana yasalarından olan eşit olmayan gelişme yasası, etkisini daha açık bir şekilde hissettirmektedir. Tekelci kapitalist ülkeler, her krizi diğer bir kapitalist ülkenin aleyhine gelişerek, geçiştirmeye bakmaktadırlar. Fakat böyle kriz geçiştirme çabaları, geçici çözümler, tekelci kapitalizmi çökmekten kurtaramıyacaktır.

Amerikan dergilerinin bildirdiğine göre; Boeing, IBM, Ford, General Motors gibi şirketler sürekli olarak ekonomik durumlarının kötü olduğundan sözetmektedirler. Çelik sanayiinin en büyük şirketi U.S. Steel, geçen yıl her hisse senedine 94 cent pay verirken, bu yıl ancak 66 cent verebilmiştir. US Steel'in gelirleri yüzde 30.1, Bethlehem Steel'in yüzde 33.8, Republic Steel'in ise yüzde 35 düşmüştür. Petrol şirketlerinin kârlarında büyük düşmeler vardır. Kanada Merkez Bankası, iskonto haddini yüzde 8'den yüzde 7,5'a indirmiştir. Amerikan dergilerinin de açık olarak belirttikleri gibi, Amerika büyük bir kriz içine girmiştir.

Batılı ekonomistler, bu krizin nedenlerini üç noktada toplamaktadırlar:

1. Sürekli enflasyon tehdidi. Amerika uzun bir dönemden beri enflasyonist bir yapının içindedir ve bu durum ekonomik hayatı altüst etmektedir.

2. Ücretlerin yükselmesi, işletme masraflarının artması, buna karşılık bu artışların fiyatlarda yansımaması, kârların sürekli olarak düşmesi ve vergilerin artması. Şirketlerin kârları düştükçe, şirket hisse senetlerini satmak isteyenler artmakta, bu olgu da hisse senetleri değerlerinin biraz daha düşmesine sebep olmaktadır.

3. ABD'nin savaşçı politikası. ABD'nin çeşitli yerlerde sürdürdüğü savaşlar, sürekli olarak Amerikan borsalarını etkilemekte, ekonomik hayatı istikrarsız bir hale getirmektedir. Amerikan ekonomisinin hızla savaş ekonomisine doğru kayması, savaş malzemesi imal eden şirketlerin dışında kalanları çok güç bir duruma düşürmektedir. Bu ise, krizi biraz daha genişletmektedir.

Amerikalılar bu durumdan kurtulmak için yeni yöntemler araştırmakta, Keynes'vari ekonomik yolları zorlamaktadırlar. Amerikan ekonomistleri bu krizden kurtulmayı iki yolla gerçekleştireceklerini sanmaktadırlar: Talebi azaltmak suretiyle, hükümetin devlet masraflarını azaltması ve Amerikan ekonomisine verilen para ve kredi miktarlarının sınırlandırılması. Fakat bu iki yol da Amerikan ekonomisini yeni açmazlara sürüklemektedir. Talebi azaltma isteği, hizmet sektörünü çok kısıtlamakla, işsizliği artırmakla yeni hoşnutsuzluklar yaratmaktadır. Para ve krediyi azaltmak ise, otomobil sanayii, inşaat sanayii gibi kesimleri gerilettiğinden, bu, ekonomiyi daha büyük bir çıkmaza itmekte, enflasyon tehlikesi azalacağına büyümekte ve şirket kârları azalmaktadır.

Emperyalist Amerika'nın ekonomisi tam bir çöküşe gitmektedir. Nixon Hükümeti ve ekonomistler bu durumdan kurtulmak için çaresizce çırpınmaktadırlar. Mart ayındaki yüzde 4.4 oranındaki işsizlik, Nisan ayında yüzde 4.8'e yükselmiştir. Bu rakamın daha da yükseleceği ve kontrol altına alınamıyacağı muhakkaktır.

Amerika'da her geçen gün artmakta olan sınıf çelişkilerinin yarattığı olaylar, gençliğin savaşlar aleyhinde yürüttüğü kampanyalar, siyah-beyaz çatışması, siyah-panterlerin hareketleri, gelişen solcu örgütlenmeler ve solcu eylemler, bu ekonomik krizi daha da belirgin bir halde gözler önüne sermektedir.

Amerikan emperyalizmi çaresizce debelenmektedir. Amerikan emperyalizminin iki üç cephede birden savaş verdiği, kendi iç çelişkilerinin iyiden iyiye arttığı, çeşitli zümrelerin ve öğrencilerin toplu direnişe geçtikleri, Amerikan ekonomisinin tam bir krize doğru yol aldığı bu günlerde güçlerimizi birleştirelim. Amerikan emperyalizmine ve ona bağlı bütün unsurlara gerçek darbeleri indirmek yolunda işçi sınıfını öncü kılalım. Bu zayıf anında Amerikan emperyalizmine en ağır darbeleri vuralım.

sosyalist ülkelerin iki büyük başarısı

İki büyük sosyalist ülke geçen ay içerisinde teknik ve askeri alanda iki dev başarı birden elde etmişlerdir. Başarılardan birisi, Çin Halk Cumhuriyeti'nin ilk suni uydusunu başarıyla uzaya fırlatmış olmasıdır. Diğeri ise, Sovyetler Birliği'nin büyük denizlerde yaptığı manevralardan sonra üç okyanus ve dokuz denizde üstünlüğünü emperyalistlere kabul ettirmiş bulunmasıdır.

Bilindiği gibi, başta Sovyetler Birliği olmak üzere,

dört ülke uzaya peyk fırlatmış bulunuyorlardı. 1949'dan beri 21 yıl gibi kısa bir süre içinde Çin Halk Cumhuriyeti'nin, nükleer silah patlatabilecek güce ulaştıktan sonra uzayda iddia sahibi ülke haline gelebilmesi, özellikle emperyalist kampta büyük şaşkınlık ve panik yaratmıştır. Zira, Çin'in uzaya suni peyk fırlatmasının en önemli yanı, peyki 439 kilometre yüksekliğe çıkartabilecek füzelere sahip olmuş bulunmasıdır. İnsanlığı «*Doğu Kızıldır*» marşı sinyalleriyle selamlayan suni peykin fırlatılışı, Çin'in, emperyalistlerin herhangi bir nükleer saldırısı karşısında nükleer başlıklı füzeleri Birleşik Amerika'ya kadar gönderebilecek kıtalararası füze yapımını da gerçekleştirdiğini göstermektedir. Böylece, Amerikan emperyalizminin bugüne dek Çin halkına ve tüm Uzakdoğu halklarına yönelttiği nükleer tehdit de ortadan kalkmış olmaktadır. Çin halkının, proleter partisinin öncülüğünde 21 yıl gibi kısa bir sürede elde ettiği bu başarı, bilimsel sosyalizmin ve onu kendisine rehber alan dünya halklarının yeni bir zaferidir.

Öte yandan, insanlığın uzayı fethinde öncülük yapan Sovyetler Birliği de, geçen ay yeni gelişmeler kaydederek Cosmos serisinden yapmakta olduğu denemelerin sonuncusunda, tek roketle uzaya sekiz uydu birden fırlatmağa muvaffak olmuştur. Sovyetler, bir ay içerisinde 15 uyduyu uzaya fırlatarak yeni bir rekor kırmışlardır. Sovyetlerin bir başka uzay başarısı da, Sovyet uzay pilotu Albay Vladimir Şatalov'un açıkladığına göre, uzayda çeşitli güçlüklerle karşılaşan uzay gemilerinin mürettebatını kurtarma sorununun artık tamamen çözülmüş olmasıdır. Aynı açıklamaya göre, uzun süreli geziler için uzay platformları kurmaya çalışan Sovyet bilginleri, aynı zamanda uzay gemilerini çalıştırmak için atom enerjisinden yararlanma çarelerini de araştırmaktadırlar.

Emperyalist kampta panik yaratan bir başka sosyalist başarı da, Sovyetler Birliği'nin üç okyanus ve dokuz denizde yaptığı deniz manevralarıdır. Tek bir harekat planı içerisinde yapılan manevralara uzun menzilli Sovyet uçakları da katılmışlardır. Yakında ABD Genelkurmay Başkanlığı görevini yüklenecek olan Deniz Harekat Dairesi Başkanı Amiral Thomas Moorer, «*Sovyetler Birliği'nin son deniz manevraları bu ülkenin bir deniz kuvveti olarak gelişmesini dramatik bir şekilde gözler önüne sermektedir. Sovyet filosunun artık Sovyet karasularında kapalı kalmak istemediği anlaşılıyor*» diyerek endişesini belirtirken, Cumhuriyetçi Senatör Strom Thurmond da, dünya denizlerinde üstünlüğün Sovyetler Birliği'ne geçtiğini ve Sovyet Donanması'nın yakında Amerikan gemilerini dünya denizlerinden söküp atabileceğini açıklamıştır. Sovyet deniz gücünün üstünlüğü, hiç şüphesiz, Ortadoğu ve Akdeniz bölgesinde kuvvet dengesini adamakıllı değiştirecektir.

castro, amerika'ya meydan okuyor

Lenin'in 100. doğum yıldönümü dolayısıyla yaptığı konuşmada Küba Başbakanı ve Komünist Partisi Birinci Sekreteri Fidel Castro, 1968'den beri ilk defa olarak dış

politikaya ilişkin görüşlerini açık şekilde ortaya koymuştur. Küba Devrimi'nin almış olduğu marksist-leninist karakteri belirterek Çekoslovak işgalindeki tavrını yeniden vurgulayan Castro, Venezüella'lı gerilla lideri Douglas Bravo'nun kendisini «*barış içinde birlikte yaşama*» politikasını benimsemekle suçlamasına karşılık, Küba'nın Sovyetler Birliği'nden büyük yardım gördüğünü, Sovyetler Birliği'nin varlığının emperyalizme karşı savaşan halklar için büyük bir teminat olduğunu söylemiştir.

Emperyalizme de son derece sert bir dille çatan Castro, Nixon'ı, Küba'ya yapılan son çıkartma teşebbüsünün başlıca sorumlusu olarak suçlamıştır.

Castro, konuşmasının son bölümünde, Küba'nın, Latin Amerika'daki bütün ihtilal örgütlerini geniş çapta destekleyeceğini açıklamıştır. Trinidad'daki «*Siyah İktidar*» ayaklanmasına Washington'un bizzat müdahale etmeye kalkışması halinde karşısında Küba'yı bulacağını ima eden Castro, Küba'nın çevresindeki devletlerin iç sorunları üzerine, iki yıldan beri ilk defa olarak kesin tavır almakta ve Yankee emperyalizmine açıktan açığa meydan okumaktadır.

trinidad'da «siyah iktidar» hareketi güçleniyor

Karayipler Denizi'ndeki Trinidad Adası'nda son zamanlarda «*Siyah İktidar*» hareketinin güçlenmesi üzerine gerginlik adamakıllı şiddetlenmiş ve Yankee emperyalizminin bu adadaki çıkarları da tehlikeye düşmüştür. «*Siyah İktidar*»ın ilk defa Birleşik Amerika'nın dışında, zencilerin çoğunlukta bulunduğu ve bir zenci başbakanın yönettiği bir ülkede ayaklanmaya teşebbüs etmesi emperyalist çevrelerde şok etkisi yapmıştır.

İngiliz kolonisi iken 1962'de biçimsel bağımsızlığa kavuştuktan sonra Commonwealth'e dahil olan Trinidad'da 1.027.000 insan yaşamaktadır. Nüfusun yüzde 43'ü Afrika'lı, yüzde 36'sı Hintli, yüzde 3'ü Avrupa'lı, yüzde 2'si ise Çin'li olup, ada zenci başbakan Eric Williams tarafından yönetilmektedir.

Öğrencilerin, işsizlerin ve askerlerin desteğine sahip bulunan «*Siyah İktidar*» hareketi, adanın başlıca gelir kaynaklarından olan petrol ve şekerin yabancı şirketlerin elinden alınarak devletleştirilmesini istemektedir.

«*Siyah İktidar*» hareketinin güçlenmesi üzerine, derhal «*kalın coplar politikası*»na sarılan Amerikan emperyalizmi, Trinidad'ta yaşayan 3 bine yakın vatandaşını korumak gerekçesiyle donanmasına alarm vermiştir. Aynı şekilde İngiliz kraliyet donanması da alarma geçirilmiştir.

Emperyalizmin tekrar dişlerini göstermesi karşısında, Fidel Castro'nun Trinidad'taki «*Siyah İktidar*» hareketini destekleyeceğini açıklaması, Amerika'nın «*kalın coplar politikası*»nın bu defa kolay kolay başarıya ulaşamayacağını ortaya koymaktadır.

siyonizm, halkları yenemiyecektir

Amerikan emperyalizminin Ortadoğu'daki maşası İsrail, Haziran savaşlarının yıldönümü yaklaşırken geçen ay ortasında tekrar dişlerini göstererek saldırıya geçmiştir. İsrail zırhlı birlikleri, topçu ve hava kuvvetlerinin desteğiyle 12 Mayıs günü sabaha karşı Lübnan topraklarına girerek Arap komando üslerine hücum etmiştir. Bunun üzerine Arap devletleri duruma müdahale etmişler, Suriye çarpışma bölgesine uçak ve tank göndermiş, aynı zamanda Ürdün'deki Irak topçusu da ateş açmıştır. Arap kuvvetlerinin mukabelesi üzerine İsrail geri çekilmek zorunda kalmıştır.

İsrail'in bu son saldırısı, aslında emperyalizmin büyük korkusunu ortaya koymuş olmak bakımından özel önem taşımaktadır. Zira, haziran savaşlarının üzerinden geçen üç yıla rağmen, Arap devlerinin hâlâ İsrail'i altedebilecek güce ulaşmadıkları bilinmektedir. Ancak, Ürdün ve Lübnan'da üslenmiş bulunan Filistin direnme örgütlerinin gün geçtikçe güçlenmesi ve gerçek bir «halk savaşı»nı başlatacak düzeye yaklaşması Tel Aviv'i ciddi şekilde düşündürmeğe başlamıştır. Nitekim, İsrail, zaman zaman gerek Ürdün'e, gerekse Lübnan'a, komando faaliyetlerine son verilmesi için baskı yapmıştır. Yeni bir İsrail saldırısından korkan Ürdün Kralı Hüseyin komandoları tasfiye etmeğe niyetlenmişse de, direnme örgütlerinin halktan geniş destek görmeleri ve komandoların kraliyet ordusundan daha kuvvetli olması karşısında rıcat etmek ve komandoların fiili hakimiyetini kabullenmek zorunda kalmıştır. Esasen asıl gücünü halktan alan direnme örgütleri her an için Kral Hüseyin'i devirmek ve iktidara elkoymak imkanına sahiptir. Ancak, şimdilik işlerine gelmediği için, Filistin direnme örgütleri henüz bu yola başvurmamaktadırlar.

Kozmopolit bir ülke olan ve ticaret burjuvazisinin kontrolu altında bulunan Lübnan'da durum aynı değildir. Emperyalizmle ve siyonizmle uzlaşmak bahasına Lübnan'da huzur ve sükûnet isteyen Lübnan hakim çevreleri, komando örgütlerine muhaliftirler. Filistin komandolarına karşı çarpışan, sağcı Falanj Partisi'nin yönetiminde faşist kuvvetler dahi vardır. Ama onların da gücü, Filistin direnme örgütlerini tasfiye etmeğe yetmemektedir. Bunun içindir ki, İsrail, komando üslerini temizlemek üzere, tabii Amerikan emperyalizminin üstü kapalı desteğiyle, tek başına harekete geçmiştir. Ancak bu saldırı da sonuç alamamıştır, çünkü saldırgan orduların giriştiği savaşların gerilla hareketlerini tasfiye edebildiği hiçbir yerde görülmemiştir. Kaldı ki siyonist emperyalizm bu son saldırısıyla, dünya kamuoyunda üzerine daha fazla husumet çekmiş, hatta, İsrail'in yaratıcısı ve destekçisi İngiltere dahi bu saldırıyı onaylamadığını açıklamak zorunda kalmıştır. Filistin halkının silahlı gerilla hareketi geliştikçe ve bir halk savaşına dönüştükçe, ki Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi Sözcüsü Nayif Havatme bunun imkanlarını

ve koşullarını ANT'ın bu sayısında açıklamaktadır, emperyalizmin uşağı siyonist İsrail adamakıllı köşeye sıkışacak ve eninde sonunda kahredici darbeyi yemekten kurtulamayacaktır.

yaser arafat - çu en lay görüşmesi

Filistin bölgesindeki direnme örgütlerinden El Fetih'in lideri Yaser Arafat'ın başkanlığındaki Filistin delegasyonunun, Moskova'yı ziyaretinden sonra geçen ocak ayında aynı heyetin Çin'de karşılanışı, gerek resmi planda, gerek kamuoyu planında, gerçekten çok sıcak olmuştur. AFRICASIA Dergisi, Ortadoğu'da halk savaşı bakımından bir dönüm noktası teşkil edebilecek önemdeki bu ziyaret hakkında şu bilgileri vermiştir:

«Çin Hükümet Başkanı Çu En Lay ve Yaser Arafat arasındaki görüşmelerin büyük bir kısmı, Güvenlik Konseyi'nin 22 Kasım tarihli kararına ve dörtlü görüşmelere karşı çıkma konusunda yapıldı. Dört büyükler tarafından İsrail - Arap krizine bir çözümyolu bulmak için yürütülen «diplomatik» araştırmaların Filistin halkının hakları için yarattığı tehlikenin bilincinde olan iki taraf, görüş ve bilgi alışverişinde bulunmak, son olayları tahlil etmek ve gereken sonuçları çıkarmak zorunda idiler.

«Çu En Lay'a göre, etkileri Asya, Afrika, Latin Amerika ve Avrupa'da görülen Sovyet - Amerikan yakınlaşması; Yakındoğu ve özellikle İsrail - Filistin çatışmasında aynı temeller üstünde ve aynı amaçlarla gelişmektedir. Arap halklarının toplu tepkisine rağmen, 1967 Haziran'ında ateşkes'i zorla kabul ettirmeye çalışan, Güvenlik Konseyi'nin kararının onaylaması için oyunlar çeviren, Filistin silahlı direnişini reddeden ve onu maceracılık ve çocuklukla suçlayan ve bugün **utanılacak bir pazarlık** içinde politik bir çözümü kabul ettirmeye çalışan Sovyetler ve Amerikalılar, gerçekte Filistin halkının silahlı savaşını yoketmeye çalışmamakta mıdırlar?

«Çu En Lay, «**emperyalizmin işgali altında olan Filistin halkının ve bütün Arap halklarının zaferini sağlamak için tek yol, halk savaşıdır. Son zafere kadar çarpışmak, bütün elde tuttukları kuvvete rağmen, Amerikan ve İsrail saldırganlarını yenmek için tek yoldur. Başkan Mao,** İktidar namlunun ucundadır, derken, **halkımızın devrimci tecrübesinin, silahlı halk savaşının bu temel ilkesinin doğruluğunu ispat ettiğini** söylemek istemektedir. Çin halkı ve hükümeti, **sizin savaşınızı yalnız haklı olduğunuz için değil, fakat aynı zamanda bu savaş bütün dünya halklarının** emperyalizme ve **onun uşaklarına karşı yürüttükleri savaşın bir parçası olduğu için sağlam bir şekilde desteklemektedir...»** demiştir.

«Arafat, Çu En Lay'a «**Halkımız silahlı savaşına devam etmek kararında birleşmiştir, çünkü son zaferi yalnız silahların kuvveti sağlayacaktır. Bu temel tutumun, sayıları her gün daha artan ülkeler tarafından anlaşıldığını farkediyoruz. Ve eğer hâlâ birtakım ülkeler bu tutumu kabul etmiyorlarsa, yeryüzünde hiçbir kuvvet, bütün kurnazlık ve oyunlarına rağmen, bizi bir oldu - bitti ile karşı karşıya getiremeyecektir»,** demiştir.

«Çu En Lay - Arafat görüşmeleri, 27 Mart'ta bitti ve Arafat ertesi gün birkaç milyon dolarlık bir Çin maddi yardımı konusunda anlaştıktan sonra Hanoi'ye hareket etti.

«En ilginç soru, muhakkak ki, Filistin delegasyonunun Pekin'i ziyaretinin Yakındoğu'daki durumun evrimini ve bölgedeki Sovyet nüfuzunu etkileyip etkilemeyeceği sorusudur.

«Yakındoğu'daki Çin tutumunun kararları etkileyici olduğunu söylemek **henüz tehlikelidir. Halen Yakındoğu'daki** Arap ülkelerine, özellikle Mısır, Suriye, Irak, Sudan ve Yemen'e silah ve ekonomik bakımdan en büyük yardımı Sov.

yetler Birliği sağlamaktadır. Gene bölgede diplomasisi en hissedilir olan da, Sovyetler Birliği'ninkidir.

«Fakat Arap kamuoyunda Pekin'in tutumunun etkisini reddetmek yada gözönüne almamak, büyük bir hata olur. Çünkü evvela Çin tezleri, Filistin direniş hareketi kamuoyunun büyük kısmının, hatta maşrık ve mağripteki birçok rejimin tezleriyle uyuşmaktadır. Ayrıca Sovyetler Birliği için bütün Arap dünyasının tutkularını ve enerjilerini harekete geçiren bir sorunda, kendi solunda bir ülke tarafından geride bırakılmak epey rahatsızlık vericidir. Sovyetler'in Filistin hareketine ve Güney Arabistan'a karşı tutumlarındaki gelişmeler, başka nasıl açıklanabilir?

«İşte bu yüzden, Filistin delegasyonunun beraberinde getirdiği Çin'in kayıtsız şartsız desteği ve özellikle Çin Hükümeti'nin hiçbir cepheyi diğerine karşı desteklemeyeceği, aksine birleşik cepheyi destekleyeceği inancı, Kremlin'de ciddi endişelere yolaçacaktır. Başkan Mao, daha 1965'te bir Arap delegasyonuna «Siz büyük Asya kıtasının kapısı, biz de gerisiyiz» demişti. Kremlin'de bu söz unutulmayacaktır.»

İranlı devrimcilerin mücadelesi

Emperyalizmin işbirlikçisi İran Şahı'nın RCD zirvesi dolayısıyla Türkiye'ye geldiği günlerde, Ortadoğu Devrimci Çemberi'nin yiğit İran'lı savaşçılarına karşı Şah rejiminin giriştiği terör hareketini protesto etmek üzere İstanbul'da bulunan İran'lı devrimci öğrenciler bir protesto gösterisi yapmışlardır. Güvenlik kuvvetlerinin İran Konsolosluğu önünde olağanüstü tedbirler almasına sebep olan bu gösteriden sonra İran'lı devrimci öğrenciler bir bildiri yayınlayarak İran'da Şah rejiminin yeni cinayetler işlemekte olduğunu açıklamışlar, Türkiye ve dünya kamuoyunu İran'daki işkence ve cinayetlere karşı tepki göstermeye çağırmışlardır.

Tahran ve Tebriz'de bir ay önce Şah'a ait otobüs işletmesinin bilet fiyatlarını artırması üzerine başlayan halk gösterilerine küçük esnaftan ortaokul öğrencisine kadar herkes katılmış ve Şah, bu direniş karşısında zam kararını geri almak zorunda kalmıştı. Ancak Şah rejimi, bu geri çekilmenin acısını 2500 kişiyi tutuklatarak çıkartmış, ordu ve polisin saldırısıyla bir kızın gözleri kör edilmiş, bu arada Ali Mehrevani adında bir öğrenci, tutuklu bulunduğu sırada maruz kaldığı işkenceler sonunda can vermiştir. Ünlü doktorlardan Siyavuş Parsa Nejad da, tutuklu bulunduğu sırada ağır işkencelere maruz bırakılmıştır. Devrimci İran'lı öğrenciler, bildirilerinde:

— *Dr. Siyavuş'un şimdiki durumunun derhal açıklanmasını,*

— *Tutuklanmasının nedeninin bildirilmesini,*

— *Muhakeme ve duruşma gününün ilan edilmesini,*

— *Duruşmalara uluslararası hukuk gözlemcilerinin de kabul edilmesini* istemektedirler.

Türkiye devrimcileri, İran'lı devrimci kardeşlerinin emperyalizme ve yerli kuklası Şah'ı hedef alan mücadelelerini bütün güçleriyle desteklemelidirler.

ANT, Ortadoğu Devrimci Çemberi içerisinde İran'ın durumunu ve İran'lı devrimcilerin mücadelelerine açıklık kazandırmak üzere önümüzdeki sayılarda geniş bilgi verecektir.

Unutmayalım: Ortadoğu halklarının kazanacağı her zafer, aynı zamanda Türkiye halklarının da zaferi olacaktır.

halka karşı terör sökmeyecektir!

İşbirlikçi iktidarın emrindeki kolluk kuvvetlerinin, «halk egemenliği»nin 50. yıldönümünde halklarımıza karşı giriştikleri terör bütün şiddetiyle devam etmektedir.

Silah ve eşkiya arama bahanesiyle Diyarbakır'ın Bismil ve Silvan ilçelerinde komandolar tarafından halka yapılan insanlık dışı zulüm ve işkenceler haftalık ANT'ın son sayısında eleştirilmiş ve devrimci halk cephesinde yeralan bütün devrimci güçler bu teröre ve Milli Güvenlik Kurulu bildirisinde ifadesini bulan işbirlikçi ve terörcü eğilimlere karşı mücadeleye çağırılmıştı.

Geçen bir ay içinde devrimci güçlerin bu teröre karşı tepkisi gerçekten, sert olmuştur. TİP Merkez Yürütme Kurulu, yayınladığı bildiride, «*Güneydoğu illerinde silah ve kaçak suçlu arama bahanesiyle kasaba ve köylere baskınlar yapılmış, oralardaki yurttaşlarımız, ne anayasamız hükümleriyle, ne de genel demokratik hak ve hürriyetlerle asla bağdaşmayan muamelelere maruz bırakılmıştır... Güneydoğu illerine reva görülen baskı ve şiddet usulleri, komando baskınları, anayasanın devlet bütünlüğü hükmünü koyan 3. maddesine aykırıdır. Bütün bu nedenlerle bu çeşit komando hareketleri derhal durdurulmalı ve bir daha tekrarlanmamalıdır*» demiştir.

Devrimci Doğu Kültür Ocakları da, komando harekatıyla ilgili olarak hazırladığı bir raporu cumhurbaşkanına göndermiştir. Raporda ordu ile halkın karşı karşıya getirildiği belirtildikten sonra, «*Her köy aynı saatte, aynı şekilde basılmakta, her köyde aynı işkence biçimleri uygulanmaktadır. Köyün etrafı motorlu araçlarla sarılmakta, helikopterlerle köyün üzerinde uçuşlar yapılmakta, köylülere hiçbir şey sorulmadan dövülerek, evlerinden alınarak belli alanlarda kadın erkek ayrı ayrı toplanmaktadır. Bu özel kamp yerlerinde onlara silah getirin denilmekte, köylü silah olmadığını söyleyince, falakaya yatırılmakta, yerlerde süründürülüp koşturulmakta, piramitler kurdurularak birbirlerine bindirilmektedir,*» denilmektedir. Kadın ve erkeklere hakaret edebilmek için bazı işkence usulleri uygulandığı, çeşitli işkencelere dayanamayan 2'si kadın olmak üzere 5 kişinin öldüğü, bazı kadınların çocuklarını düşürdükleri, bazı vatandaşların korkularından bunları yetkili makamlara duyuramadıkları, duyuranların ise mahalli yöneticiler tarafından kötü muamleye tabi tutuldukları belirtilen rapor, «*Devrimci Doğulu öğrenciler olarak, bu yasa dışı hareketleri şiddetle kınar, iktidarın bu yoldaki eylemlerine karşı bundan böyle bütün gücümüzle karşı koyacağımızı bildiririz.*» diye sona ermektedir.

Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu'nun düzenlediği toplantılarda ve Ankara'da yapılan 29 Nisan Mitingi'nde de Doğu'daki komando terörü şiddetle protesto edilmiştir. (Bu raporun tam metni Yorum'un sonundadır.)

Devrimcilerin tepkisine rağmen, halka karşı terör, yurdun çeşitli köşelerinde bütün şiddetiyle sürdürülmek-

tedir. Ve her terör hareketine de bir gerekçe bulunmakta, bir kılıf uydurulmaktadır. Bu gerekçelerden birisi de, futbol maçlarında meydana gelen çatışmaları önlemek ve yatıştırmak bahanesidir. Bilindiği gibi, geri bıraktırılmış ülkelerde, spor müsabakaları ve özellikle futbol maçları, gerçekten birer spor zevki olmaktan öte, halkları birbirine düşürücü tahrikler, spor toto gibi «*kolay zengin olma*» zaaflarını okşayan küçük burjuva şartlandırmaları yüzünden zaman zaman kitlevi ölümlere varan kanlı olaylar doğurmaktadır. Ancak bu olaylarda önleyici tedbir alması ve yatıştırıcı rol oynaması gereken toplum polisleri adeta yangına körükle girmekte, neticede çatışma halk - polis çatışması haline dönüşmekte, birçok vatandaş polis kurşunlarıyla can vermektedir.

Nitekim geçen ay Giresun'da ve Hakkâri'deki maçlarda çıkan hadiselerde polisler gözyaşartıcı bomba ve silah kullanmışlar, halkı dayaktan geçirmişlerdir. Olaylarda 16 kişi yaralanmıştır.

Bu olayların hemen ardından Siirt'te yine bir maç çatışması yüzünden komandolarla halk karşı karşıya gelmiş, komandolar tarafından iki kişi öldürülmüş, 50 kişi de yaralanmıştır. Seyircilerin maç sonucuna tepki göstermeleri ve stadı terketmemeleri üzerine, güvenliği sağlamak üzere stadda bulunan komandolar silahların namlularını halka çevirerek saldırıya geçmişler ve zorbalığa başlamışlardır. Bunun üzerine komandolarla halk arasında çatışma başlamış ve askerler silah kullanmışlardır. İki kişinin öldürülmesi üzerine Siirt'te halk büyük galeyana kapılmış, komando komutanının halkı kırdıran kararından sonra, ilin en büyük mülki amiri olan vali de «*sokağa çıkma yasağı*» ilan ederek halkı komando ve silah zoruyla evlerinde hapsetmiş, binlerce insanı günlerce aç, susuz ve hürriyetsiz bırakmıştır.

Bu terör karşısında halkın infiali daha da büyümüş, askeri araçlar ve subayların oturduğu evler tahrip edilmiştir. Ayrıca halk Siirt'te bir protesto yürüyüşü düzenleyerek valinin ve komando tabur komutanının uzaklaştırılmasını istemiştir. Bu arada, ölen öğrencilerin otopsisinde kasten yanlış rapor veren doktor da linç edilmek istenmiş, halkın elinden garnizona sığınarak kurtulabilmiş, fakat arabası parçalanmıştır. Gerginlik had safhada iken bir askeri cipin bir topluluğa çarparak dört kişiyi yaralaması, güvenlik kuvvetlerine tepkiyi had seviyeye çıkarmıştır.

rüşvetçi polise karşı mücadele

Kokuşmuş bürokratik mekanizmanın «*halk düşmanı*» tutumu, Kadirli'de de iki gencin başını yemiş, orada da halkla güvenlik kuvvetlerini karşı karşıya getirmiştir. Polise rüşvet vermediği için karakola çekilerek işkence yapılan bir gencin komaya girerek kaldırıldığı hastanede ölmesi üzerine halk sokaklara dökülerek olayı protesto etmiş, bu defa da polis görevlileri geri çekilerek halkın üzerine jandarma birlikleri sürülmüştür. Jandarmalar halkı dağıtmak için tüfeklerini ateşlemişler, bu arada bir

genç de il jandarma komutanı olan albayın tabancasından çıkan kurşunla vurularak ölmüştür.

Kadirli olayları yatışmadan Konya'nın Ilgın İlçesi'nin Başarılı çiftliğini işgal eden Olukpınar köylüleri ile jandarma arasında kanlı çatışmalar çıkmıştır. Köylüler, yüz dönümlük hazine toprağının bir toprak ağası tarafından tek başına gaspedilmesi üzerine topraklara kendileri elkoymuşlar, fakat toprak ağasından yana çıkan jandarmanın ateşiyle beş köylü yaralanmıştır.

Öte yandan, polisin rüşvetçiliğinden ve zorbalığından illallah diyen Söke halkının husumeti de, belediye başkanının bir bekçi tarafından öldürülmesi üzerine patlak vermiş ve halk *«rüşvet evi»* diye nitelediği karakolu basarak polisleri linçetmek istemiştir. Katil bekçi ve polisler ancak Söke'den jandarmalar tarafından kaçırılarak kurtarılabilmişlerdir. Halk, ayrıca, savcı ve emniyet amirinin evlerini de tahrip etmiştir.

Halka karşı terör ve halkla güvenlik kuvvetlerinin çatışması sürüp giderken bir sanatçı topluluğuna Kırşehir'de yapılan terör ise, tam bir skandal halini almıştır. Sahne Anadolu oyuncuları, daha önce çeşitli yerlerde 152 defa temsil ettikleri «İpotekli Tarlalar» oyununu TÖS'ün çağrılısı olarak Kırşehir'de oynadıktan sonra gece yarısı C. Savcı Yardımcısı Cevdet Varol'un emriyle polisler tarafından karakola sürüklenmişler ve sabaha kadar insanlık dışı muamelelere tabi tutulmuşlardır. Sanatçılar, oyunun sonunda *«Karşı dağlarda Amerikalılar var, asıl büyük ipotek o, çirkin Amerikalılar, sömürücüler, defolsun Amerika»* dedikleri için *«milli menfaatlere zarar verecek faaliyet»* iddiasıyla ve Türk Ceza Kanunu'nun 161/4. maddesi gereğince mahkemeye verilmişlerdir.

Bir cumhuriyet savcısının, Amerikalılara karşı söylenmiş sözleri, milli menfaatlere aykırı sayması skandalın birinci safhasıdır. Savcı, milli menfaatlerin nerede olduğunu unutacak kadar Amerika ve işbirlikçilerine kul köle olmuştur.

Fakat skandalın ikinci safhası daha vahimdir. Çünkü savcının sanatçıları cezalandırmak istediği T.C.K.'nun 161/4. maddesi, sekiz yıl önce, 1962 yılında 121 sayılı kanunla kaldırılmıştır.

Ve Türkiye'de devrimcilere karşı adalet, işte böyle *«milli menfaatler»*in nerede olduğunu şaşırmış, hangi kanunların yürürlükte olduğunu bilmekten dahi aciz kişiler eliyle işletilmektedir. Sonra da bu düzenin adı, *«hukuk düzeni»* olmaktadır.

Son ayların olayları göstermektedir ki, bugün halkla işbirlikçi egemen sınıfların emrindeki bürokratik kadroların ve özellikle güvenlik kuvvetlerinin arası tamamen açılmıştır. Çünkü yoksul kitleler, bilinçsiz de olsa, ismini açık seçik koyamasa da, yaşantısıyla kendisinden farklı gördüğü şehirlerdeki burjuvazinin ve kırsal bölgelerde toprak ağalarının kendi yoksulluklarının ve ezilmişliklerinin başlıca amili olduğunu ve polisiyle, jandarmasıyla, komandosuyla, savcısıyla tüm bürokratik kadroların da onların hizmetinde, emrinde olduğunu, rüşvet, iltimas, zorbalık mekanizmasının kendi aleyhinde işlediğini farketmektedir. Sezgi şeklinde de olsa bu farkediştir ki, kitlelerin

kendiliğinden hareketlerini artırmakta, ve bu uyanıştır ki, bürokratik kadroları halka karşı daha fazla teröre itmektedir.

Ve bu terörden en fazla pay alan, yıllardan beri Kürt halkına karşı faşizan ve şoven bir zihniyetle şartlandırılmış askeri kadroların özel avlanma sahası haline getirilen Doğu Anadolu bölgesidir.

doğu sorununu doğru koyalım

Devrimci olmağa gayret eden çok sayıda aydın da, «*Doğu Sorunu*»nda, bu faşizan ve şoven şartlanmanın etkisinden kurtulamamakta, bu yüzden devrimcilikten tamamen uzaklaşarak «*halk düşmanı*» durumuna düşmektedir. Oysa, gerçekten devrimci olmak için, «*Doğu Sorunu*»nun doğru konulması gerektir.

Devrimci Doğu Kültür Ocağı'nın Birinci Dönem Genel Kurulu'na sunulan karar tasarısında yeralan şu gerçekler, devrimci olmak isteyen herkes tarafından iyi bellenmelidir:

«Türkiye'de yaklaşık olarak nüfusun yüzde 13'ü Kürtçe konuşmaktadır. Fakat bu, yasaklar altındadır. Etnik grupların varlığı, dillerin varlığı, kültürleri, yönetimler tarafından kabul edilmemiş, baskılarla ve ulusal özümleme (asimilation) ile yokedilmek istenmiştir.

«Bu tarz davranış, sürekli olarak çatışmalara ve ayaklanmalara yolaçmıştır. Ayrılıkların bulunduğu bölgeler kasıtlı olarak daha geri bırakılmıştır. En belirgin örnek, nüfusun büyük çoğunluğunu Kürtlerin teşkil ettiği ve Kürtçe konuşan Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgeleri yıllarca baskı altında kalmıştır ve hâlâ kalmaktadır. Hem de hiçbir çözümyolu getirilmeden. Mahkemelerde tercümanla adamların konuştuğu bir vakıadır.

«Demokratik düzen, etnik grupların tam bir özgür seçiş ile bir arada yaşama iradelerini ifade etmeleri sonucu gerçekleşebilir. Ve de gerçek demokrasi, ülkenin temelini teşkil eden etnik grupların emekçi kesimlerinin yönetim mekanizmasında söz ve karar sahibi oldukları zaman eksiksiz ve tam bir anlam kazanabilir. Değil mi ki, ülkenin bütünlüğüne karşı girişilen her türlü saldırıyı bütün etnik gruplar, halklar omuz omuza karşılamışlardır.

«İstenildiği kadar «Türkiye yalnız Türklerin yurdudur» «Türk - Kürt yoktur» densin, bu politika sonucu halkların eritilmesine çalışılsın, sosyolojik ve etnik bir gerçek saklanamaz. Öyleyse ne yapmalı?

«**Aydınlar ve bütün devrimciler, halkların birbirine düşürülmesine karşı olanca güçleriyle durmalıdırlar.** Emperyalizm Ortadoğu'da ve özellikle ülkemizde sömürüsünü sürdürmek için halkların birbirine düşman kesilmesinden faydalanamamalıdır. Bütün kasıtlı ve yanlış girişimleri etkisiz kılacak bir eylem stratejisi saptanmalıdır. Halkların bir arada kardeşçe, özgürce, dayanışma içinde, horlanmadan, emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı koymaları sağlanmalıdır. Bu, halkların eşitliğinin temel şartı olmalıdır. Omuz omuza mücadele, mutlu Türkiye'nin kurtuluşu için çok önemli bir koşuldur. Yapılan tahlillerden çıkardığımız sonuç:

«1 — Türkiye'nin bütünlüğü içinde Kürt halkı vardır.

«2 — Kürt dili Türkiye'de konuşulmakta olan bir dildir. (Yaklaşık olarak 4,5 milyon.)

«3 — Bu varlık, ülkede kendine özgü bir kültür birliği yaratmıştır.

«4 — Kürtler, ülkenin doğu ve güneydoğu Anadolu böl-

gelerinde müşterek bir pazar ekonomisinin etrafında toplanmışlardır.

«Süreç içinde, tarih doğrultusunda bu unsurlar gelişme ve değişme içindedir. Bu unsurların asimilasyon ve jenosit ile, baskı ve zulümle v.b. gibi veya inkar ile ortadan kaldırılmaları mümkün değildir. Bu bilimsel bir çözümyolu beklemektedir. Halkların eşitliği ilkesine bağlı olarak bu sorun çözüme kavuşturulmalıdır. Gerisi, faşistçe davranmanın ötesinde bir cinayet olmaktan başka anlam taşımaz.»

emperyalizmin «doğu holding» tuzağı

Doğu Anadolu halkının bölgesel eşitsizliğe, etnik baskılara, zulüm ve teröre haklı olarak direnmesi karşısında emperyalizm ve işbirlikçisi egemen sınıflar, o sınıfların iktidarı Doğu Anadolu için yeni bir tuzak hazırlamışlardır: Doğu Holding Tuzağı.

Doğu Holding konusunda da Devrimci Doğu Kültür Ocakları Yayın Bülteni'nde, her devrimcinin üzerinde dikkatle durması gereken şu açıklamalar yapılmaktadır:

«Doğu Anadolu halkı bir baskı grubu olarak, çeşitli mitingler yaparak harekete geçince, iktidar Doğu ile ilgilenmek, hiç değilse Doğu'nun dengesiz yoksullaşmasını resmen kabul etmek zorunda kalmıştır.

«Hükümetin öngördüğü kalkınma planı, Doğu için altyapı tesisleri diye özetlenen yol, su, elektrik, enerji tesislerinden ibaret kalmaktadır. Bu alt yapı tesislerinin yapılması arkasından birdenbire büyük bir Doğu Holding kurulacağı duyulmuştur.

«Doğu Anadolu'nun iğneden ipliğe kadar, hayvancılığından kumaşına, ekmeğinden buzdolabına kadar herşeyini bu şirket eline geçirebilecektir. Doğuda üretilen her şeyin tek alıcısı ve doğuda kullanılacak her şeyin tek satıcısı bu şirket olacaktır. Doğu Anadolu'nun bütün madenleri bu şirketin eline geçecek, bunun yanında da bütün fabrikalar bu şirketin olacaktır.

«Kimler kurmaktadır böyle büyük şirketi? Acaba bu şirketi doğulu işadamları mı kuracaktır? Hayır... Bu holdingin doğulu işadamları ile hiçbir ilgisi yoktur. İfade edildiğine göre, doğudaki tüccar ve işadamları toplanarak bu konuyu görüşmüşler ve asla tasvip etmeyeceklerini bildirmişlerdir. Zaten bütün Doğu Anadolu'yu yutacak büyüklükte sermayesi olan şirketler Türkiye'de bulunmamaktadır. Öyleyse bu değirmenin suyu nereden gelmektedir?

«Belirtildiğine göre bu holdingin sermayesi, Amerikan sermayesidir. 1970 yılı bunun kuruluşu için belirli bir tarih olmuş, önceden ilan edildiği gibi, Doğu Anadolu'yu iyi tanıyan bazı Amerikan işadamları, sermayeleri ile gelmeye başlamışlardır. Doğu Holding kurulduğu sıralarda bölgeyi ticaret ve sanayi bakımından rantabl ve elverişli bulmayan bazı işadamları bu Amerikalıların gönderdiği sermayeyi işletebilmek için apar topar birleşmişler, hatta aralarında yıllardır sürüp giden ticari kavgalarını unutarak Doğu Holding'te bir araya gelmişlerdir.

«Şimdi Doğu Holding ile Doğu Anadolu'nun petrolden bakıra bütün zenginlikleri Amerikalıların eline geçecek ve kimse «hayır» diyemeyecektir. Çünkü bütün siyasi partilerin elebaşıları bu holdingten pay alacaktır. Amerika bir zamanlar aynı oyunu Güney Amerika'da oynamıştır. Güney Amerika'da kurulan meşhur muz şirketi bugün iktidarlar devirmekte, ordular beslemektedir. Amerika, bu deneyimleriyle, Filistin'e yerleşmeye çalıştığı gibi, şimdi de Doğu Anadolu'yu ikinci bir Filistin haline getirmek yolunda bütün hesaplarını hazırlamış bulunmaktadır.»

subay holding ve bedelli askerlik

Türkiye'de sivil - asker bürokrasi ile halklar, özellikle Doğu halkı arasında uçurumlar açan emperyalizm ve yerli işbirlikçileri, Doğu Anadolu halkına hazırladıkları «*holding*» tuzağı yanında, asker bürokrasi için çok önceden tezgahladıkları «*holding*» tuzağını da yabancı sermaye ile adamakıllı tamamlaşma ve ordunun bütün mensuplarını kâr mekanizmasının içine sokma yolunda derinleştirmektedirler.

Ordu Yardımlaşma Kurumu ile Renault firmasının ortaklaşa kuracakları otomobil fabrikasının hazırlıkları ilerlerken, geçen ay millet meclisine verilen bir kanun teklifi ile, kurum sermayesinin subay, assubay ve askeri memurların belirli oranlarda her ay maaşlarından kesilen ödeneklerden meydana geldiği belirtilerek, kurum yönetim organlarında subay, assubay ve askeri memurların sermayeleri oranında temsil edilmeleri istenmiştir. Şimdiye kadar kurum, kanunla tesbit edilmiş kişiler tarafından yönetilmekteydi. Teklif kanunlaştığı takdirde, bundan böyle, subay, assubay ve askeri memurlar, büyük sermaye ve çıkar oyunlarının döndüğü yönetim organlarında daha etkin şekilde söz sahibi olacaklar, kapitalist mekanizmanın daha fazla içine gireceklerdir.

Gene geçen ay kabul edilen bir teklifle de, Ordu Yardımlaşma Kurumu'na yeni bir imtiyaz tanınmıştır. Milyonlarca dar gelirli emekçi, çeşitli formaliteler yüzünden ellerindeki tasarruf bonolarını yazılı değeri üzerinden değiştiremez ve yüzde 40 hazineye haraç verirlerken, kabul edilen kanunla, Ordu Yardımlaşma Kurumu'nun üyelerinden topladığı milyonlarca liralık bononun vergisiz değiştirilmesi mümkün olmuştur. Böylece, subaylar ve subay holding, tasarruf bonosu mübadelesinde, diğer vatandaşların aksine, hiçbir kayba uğramamışlardır!

Ordu üzerine oynanan daha vahim bir oyun ise, AP ve CHP'li beş senatörün, bedelli askerlik ve yedek subaylık sistemini öngören bir kanun teklifi yapmış olmalarıdır. Bu teklif kabul edildiği takdirde, yoksul vatandaşlar 1,5 yıl askerlik yaparken, mutlu azınlık çocukları, 10 bin lira bedel vermek suretiyle 6 aylık eğitimden sonra askerlik mükellefiyetinden kurtulacaklardır. Ordu içinde yeni imtiyazlar yaratan ve vatan hizmetini para karşılığında alınıp satılır bir meta haline getiren bu teklifin gerekçesi, ordu mevcudunun fazla olmasıdır. «Teklif kabul edildiği takdirde, ordunun er ve yedeksubay kadrolarında şişkinlik giderileceği gibi, hazineye de gelir sağlanacaktır.» Ama, ordunun yapısındaki aksaklıkları gidermenin yolu herhalde, servetlerine göre vatandaşları farklı hizmete tabi tutmak değil, Amerika'nın çıkarlarının bekçiliğini yapmak üzere Türkiyeye'ye gücünün üstünde askeri mükellefiyetler yükleyen NATO'yu başımızdan defetmek, yurdun güvenliği için de, orduyu, sayıca az, vurucu gücü daha çok, eğitimi daha yoğun halkçı bir ordu niteliğine kavuşturmaktır.

Ama emperyalizm ve işbirlikçisi egemen sınıflar için söz konusu olan Türkiye'nin ve Türkiye halklarının çıkar-

ları değil, kendi çıkarlarıdır. Onların çıkarları da, silahlı kuvvetlerin bir «*halk ordusu*» niteliğinden çıkartılarak, finans-kapitalle tamamlaşması, ordu içinde imtiyazlı durumlar yaratılması ve en vahimi ordunun halka karşı kullanılmasıdır.

Milli Güvenlik Kurulu'nun eğilimleri, kararları, komandoların giriştiği terör operasyonları, ordu ile ilgili olarak çıkartılan yeni kanunlar, kararlar bu endişeleri doğrulamaktadır. Türkiye devrimcileri, bu gerçekleri her fırsatta cesaretle ortaya koymalı ve ısrarla eleştirmelidirler.

küçük burjuva eleştirmenlerine birkaç söz

Bu arada Proleter Devrimci Aydınlık Dergisi'nin Mayıs 1970 sayısındaki bir sataşmaya değinmeden geçemeyeceğiz: Bürokrasinin asker kesimini emperyalizm ve yerli işbirlikçileriyle tamamlaştırma çabalarına yönelttiğimiz şiddetli eleştirilerden dolayı Türk Solu'nun ANT'ı «*milli cephe bozguncusu*» olarak nitelemesi üzerine verdiğimiz bir cevabı (ANT, Sayı 172, S. 7), P.D. Aydınlık'ın küçük burjuva eleştirmenleri kasıtlı olarak eksikli aktarmışlar ve bunun üzerine ahkam yürütmüşlerdir.

P.D. Aydınlık, «*Hem milli cephe içinde mücadeleden sözetmek, hem de örneğin bir Milli Güvenlik Kurulu'nun bildirisi olayında kesinlikle susmak, teslim olmak. İşte sağ oportunizm,*» şeklindeki cümlemizi alarak sivil-asker aydın zümre ile «*işbirlikçi güçlerin bürokrasinin kilit mevkiindeki unsurları*»nı birbirine karıştırdığımızı ileri sürmektedir. Oysa, ANT'ta söz konusu cümleyi, hemen şöyle bir cümle daha izlemekteydi: «(*Yok eğer Milli Güvenlik Kurulu olayı cephe dışında bir mesele ise, aramızda uzlaşmaz çelişkiler varsa, o zaman bu olay karşıya alınır, kesin mücadele yapılır. Türk Solu'nda bu da yapılmamıştır.*») P.D. Aydınlık, tam aktarma yapmış olsaydı, okurlarına karşı da daha dürüst davranmış olacaktı.

ANT'ın sözleri, ayrıca açıklanmaya ihtiyaç göstermeyecek kadar açıktı: Milli Güvenlik Kurulu olayını, «*milli cephe*»yi ilgilendiriyorsa, dostluk ve mücadele polikası çerçevesinde değerlendirin, yok olay devrimci halk cephesi dışında ise, o zaman kesin mücadele sürdürün.

P.D. Aydınlık yada Türk Solu'nda, teorik açılım dışında, somut hedefler karşısında, *pratik içinde* yüksek komutanların yerinin AP-CHP koalisyonu olduğunu belirten ifadeler göremediğimizden, bu ikili durumdan söz etmiştik. Oysa, P.D. Aydınlık, bu olaya ilişkin olarak pratik içinde asker-sivil aydın zümre'nin «küçük burjuvaziden gelen radikal ve ilerici fikirlere sahip aydınlar ve gençlikten» oluştuğunu belirtmiştir.

P.D. Aydınlık'ın küçük burjuva eleştirmenlerinin, *gerçek fobisi*nden kısmen de olsa kurtulmaları ve doğrulara yaklaşmaları, pratik içinde bazı kavramlara açıklık kazandırmaları elbette sevindiricidir. Ne var ki, aynı kişiler, gene de Milli Güvenlik Kurulu ve komandoların giriştiği terör hareketleri konusunda, geç de olsa, bir eleştiri getirmemişlerdir. Biz kişilerin yalnızca yazdıklarına değil, pratik içinde bu yazdıklarını nasıl uyguladıklarına bakarız.

Bürokrasinin işbirlikçi politikaya dahil kesimini eleştirmek, karşıya almak, mücadele etmek görevimizdir; toplumda çıkarları emperyalizmle çelişen bütün sınıf ve tabakaları (ilerici gençleri ve aydınları) işçi sınıfının öncülüğünde devrimci halk cephesinde toplamayı ve onların ilerici hareketlerini doğru yolda kanalize etmeyi de görev saydığımız gibi... Nitekim ANT, bir yandan Milli Güvenlik Kurulu'nun bildirisine ve komandoların terör hareketlerine karşı mücadelesini sürdürürken, öte yandan «demokratik halk iktidarı» isteyen beş devrimci *subayın* eylemini desteklemekten dolayı halen yargılanmaktadır.

«Asker-sivil aydın zümrenin» ilerici eylemlerini desteklediği için yargılanan bir sosyalist dergiyi *«cephe bozguncusu»* olarak suçlamak kahramanlığını gösterenler, en azından aynı kahramanlığı, *«cephe dışında»* saydıkları *«işbirlikçi güçlerin bürokrasinin kilit mevkiindeki unsurları»na* karşı da gösterebilmelidirler.

1 mayıs türkiye'de de kutlandı

Dünya proletaryasının bayramı 1 Mayıs, bütün dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de, TİP, devrimci sendikalar ve işçi kuruluşları tarafından kutlanmıştır.

TİP'in çeşitli kademelerinde 1 Mayıs'ı kutlama toplantıları yapılırken TİP Genel Başkanı Şaban Yıldız da, basına bir demeç vererek, *«Bahar Bayramı olarak kutladığımız 1 Mayıs, aslında, işçi sınıfının sömürüden kurtulma uğruna bütün dünya ülkelerinde verdiği çetin mücadelelerin önemli bir aşamasını işaretleyen olayları anma ve mücadele azmini belirtme günüdür... 20. Yüzyılın üçüncü çeyreğinde 1 Mayıs Türkiye'de artık gerçek anlam ve niteliğinde kabul edilip kutlanmalıdır. Bahar Bayramı aldatmacasından vazgeçilmelidir. 1 Mayıs, işçi sınıfımıza ve emekçi halkımıza kutlu olsun,»* demiştir.

Aynı şekilde Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu da, bir bildiri yayınlayarak işçi sınıfının bayramını kutlamıştır.

1 Mayıs'ta Kartal'daki İstanbul Bölgesi İşçi Birliği (İBİB)'te de bir toplantı dzenlenmiş, sanayi işçilerinin yoğun olarak katıldığı toplantıda 1 Mayıs'ın anlamı ve önemi belirtilmiş, işçi sınıfının mücadelesini yılmadan sürdürme azmi tekrarlanmıştır.

Türkiye sosyalistleri, önümüzdeki yıllarda 1 Mayıs'ın, bütün dünyada olduğu gibi, *«işçi bayramı»* olarak kabul edilmesi ve Türkiye çapında kutlanması için mücadelelerini daha da yoğunlaştırmalıdırlar.

işbirlikçi sendika ağalarının kongresi

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun 8. Genel Kurul toplantısı, işçi sınıfına ihanetin şahikasına çıktığı bir program ve mizansen içinde yapılmıştır.

Amerikan dolarının ve işbirlikçi egemen çevrelerin desteğiyle Türkiye'de sınıf mücadelesini körletmek ve işçi sınıfını egemen sınıfların vesayeti altında tutmak misyonunu üstlenen Türk İş yöneticileri, önceki kongrelerinde olduğu gibi, bu kongreye de parlak laflarla süslü 640

sayfalık bir rapor sunmuşlardır. Geçen kongrede kabul edilen Türk İş'in ünlü 23 ilkesinin hepsinin sonunda *«Türk İş bu konuyu ele almayı başlıca görev sayar»* cümlesinin yeralmasına rağmen, bu seneki kongreye getirilen raporda, bu 23 konuda neler yapıldığına dair tatmin edici bir açıklama getirilmemiştir. Sadece 23 ilkenin yeni raporda da tekrarlanmasıyla yetinilmiştir.

Doğu halklarının haklı mücadelesi karşısında emperyalizmin ve yerli işbirlikçilerinin Doğu Anadolu'ya el uzatma planlarına uygun olarak, işbirlikçi Türk İş yöneticileri de kongreyi bu defa Erzurum'da düzenlemişler, bir yenilik olarak *«doğunun kalkınması»* üzerine bol bol edebiyat yapmışlardır.

Faaliyet, raporunda «dünyada silahlı çatışmalar, ansızın gerçekleştirilen hükümet darbeleri, kanlı yada beyaz eldivenli ihtilaller, birbirini kovalayan genel grevler, düzeni yerinden sarsan, iktidar değişikliğine yolaçan öğrenci hareketleri»nden yakındıktan sonra Türkiye de bu perspektif içine oturtulmakta ve bir işçi konfederasyonuna değil, bir işveren konfederasyonuna yakışacak bir uslupla devrimcilere saldırılmaktadır:

«Hâlâ işgaller, boykotlar, hocalarına hakaretler, akıllarını başlarına değil, kemerdeki tabancalara sokanların cinyetleri, esir almalar.

«Aşırı sağın da, aşırı solun da teşvikçileri kimlerdir? Vatandaş haklı olarak bunu öğrenmek istiyor. Yaralama, öldürme, işgal, tahrip, hakaret, boykot hareketlerinden sadistçe bir zevkle mestolanlar kimlerdir.

«Patronsuz işçi laflarının arkasında yatan korkunç sahneyi herkesten çok biz işçiler ve sendikacılar biliyoruz. Aşırı solun tehlikesini, aşırı sağın getireceği fecaati işçiden, sendikacıdan başkası tam manasıyla bilemez.

«Bunlar, devlet teşebbüsü yanında özel teşebbüsü tanıyan, sınıf çatışması yerine sınıf kaynaşmasını getiren siyasal ve sosyal devleti demokratik bir oluş içinde hızlandıran her tedbiri, her reformu önlerine çıkmış bir engel olarak görmekte ve yıkmağa çalışmaktadırlar.»

Türk-İş yöneticilerinin bu işbirlikçiliğinin herhalde bir bedeli de olmak lazımdır. Nitekim, Türk İş'in faaliyet raporunun 607. sayfasında değirmenin suyunun nereden geldiği belli olmaktadır. «Eğitim Proje Masrafı» başlığı altında karşılıklı proje anlaşması gereğince 7. devreden aktarılan avansla birlikte Amerikan Yardım Kurulu AID'den alınan paranın 3.546.698 lira 76 kuruş olduğu açıklanmaktadır. Raporun bir sonraki sayfasında da Amerika'dan gelen bu paranın 2.099.247 lira 35 kuruşunun merkezi eğitim faaliyetlerinde, 980.511 lira 14 kuruşunun Türk İş Koleji'nde, 451.151 lira 90 kuruşunun bölgesel eğitim çalışmalarında, 16.058 lira 90 kuruşunun ise seminerlerde kullanıldığı açıklanmaktadır. Tabii Amerikan parasıyla yapılan bu seminerlerde işçiye sınıf mücadelesi değil, «sınıf kaynaşması» adı altında emperyalizmin ve işbirlikçi egemen sınıfların tahakkümüne ve sömürüsüne boyun eğmek öğretilmektedir.

Türk İş Kongresi, aynı zamanda, hemen hemen tüm burjuva politikacılarının boy gösterdiği ve işçileri uyutmak için parlak nutuklar çektikleri bir platform haline

getirilmiştir. İşbirlikçi sendikacılarla burjuva politikacıları Türk İş Kongresi'nde işçi sınıfının devrimci hareketine karşı mücadelede birleşmişler, bu arada yeni bir kirli oyunu sahneye koymuşlardır. Bu oyun, «*Genel grev*» oyunudur. İşçi sınıfının gelişen mücadeleleri sonunda «*genel grev*» hakkının gündem maddesi haline geleceğini gören işbirlikçiler, CHP Genel Sekreteri Bülent Ecevit'in ağzından Türk İş Kongresi'ne bir «*genel grev*» önerisi getirmişler ve burjuva politikacıları arasında sözümona tartışma açtırmışlardır. Çalışma Bakanlığı sırasında 274 ve 275 sayılı kanunları çıkarttırarak «*grev hakkı*»nı boğazlayan Bülent Ecevit'in bu defa da «*genel grev*»in savunucusu rolünde sahneye çıkmış olması, bu hakkın da hangi akıbete uğratılmak istendiğini kanıtlamaktadır.

Kongrede açıklanan bir başka kirli oyun da, Sendikalar Kanunu'nunda değişiklik yapılarak Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun tasfiye edileceğinin, Çalışma Bakanı tarafından açıklanmış olmasıdır. DİSK varoldukça genel grev hakkının tanınmasının söz konusu olmadığını bildiren Çalışma Bakanı, Türk İş yöneticileriyle ağız birliği ederek DİSK'e en ağır suçlamaları yöneltmiş, «*274 ve 275 sayılı yasalarda yapılacak değişikliklerin yürürlüğe girmesiyle, Türkiye'de Türk-İş'den başka konfederasyon kalmayacak*» demiştir.

Kongre sonunda, astronomik maaşlar, dolgun harcırahlar ve dolarlı Amerika gezileriyle besledikleri profesyonel sendikacılar şebekesinin oylarıyla yeniden yönetime seçilen işbirlikçi genel başkan Seyfi Demirsoy ve genel sekreter Halil Tunç, kapanış konuşmasında da devrimci sendikacılara meydan okuyarak «*partilerüstü sendikacılık*» safsatasıyla işçi sınıfına ihanetlerini bir kez daha belgelemişlerdir.

Bugün Türkiye sosyalistleri, sendikacılık hareketinin vardığı bu noktada kesin tavır almak zorundadırlar. Bir yanda Amerikan emperyalizminin kuklası işbirlikçi sendikacılar, öte tarafta, yöneticilerin bütün hatalarına ve eksikliklerinde, ekonomik mücadeleyi devrimci mücadeleye dönüştürmekteki tutarsızlıklarına rağmen, işçi sınıfının ekonomik mücadelesini etkin şekilde yürüten Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu...

Türk İş'in ve egemen sınıfların oyunlarını, genel grev hakkını boğazlama ve grev hakkını dejenere etme tertiplerini işçi sınıfına anlatalım.

Bu tertipler karşısında devrimci sendikaların merkezi örgütü olan DİSK'i destekleyerek «*genel grev*» mücadelesinin başarıya ulaşması için savaşalım.

işçi sınıfının ekonomik mücadelesi şiddetleniyor

Türk İş'in işçi aristokrasisi, emperyalizmle ve yerli işbirlikçileriyle omuz omuza ihanet çizgisini sürdürürken, işçi sınıfının ekonomik mücadelesi hergün biraz daha şiddetlenerek yeni boyutlara ulaşmaktadır.

Eyüp'teki Sungurlar Kazan Fabrikası'nda patronun altı işçiyi işten çıkartması ve sendika aidatlarını üyesi bulundukları Maden İş Sendikası'na değil de, hâlâ sarı Çe-

lik İş Sendikası'na ödemesi üzerine 620 işçi önce oturma grevine gitmişler, daha sonra direnişi işgale dönüştürmüşlerdir. Çevredeki diğer fabrikaların işçilerinden ve devrimci gençlikten de büyük destek gören Sungurlar işçilerinin güçlü direnişi karşısında patron kolluk kuvvetlerinden yardım istemiş, bunun üzerine patrondan yana çıkan fabrikayı önce jandarmalara, daha sonra da tanklarla gelen askeri birliklere işgal ettirmişlerdir.

Bu askeri işgal üzerine işçilerle birliğin komutanı albay arasında tartışmalar olmuştur. Albay büyük bir sorumsuzluk içinde işçilere «*Kamboçya'da da karşı çıktılar, karşılarında silahlı kuvvetleri buldular. Siz de bulursunuz*» demiş, Kamboçya ile paralel kurulmasını işçilerin protesto etmesi karşısında da, «*Beni öldürürsünüz, askerlerimizi öldürürsünüz. Ama sonunda yenilirsiniz. Çünkü bizim jetimiz, helikopterimiz var*» tehdidini savurmuştur.

Kartal'daki ECA Pres Fabrikası'nda çalışan 540 maden işçisi, Maden İş'e üye oldukları halde sarı Metal İş'e aidat kesilmesi yüzünden oturma grevine başlamışlardır.

İzsal'da başlayan grev ise bir aydan beri yılmak bilmeksizin sürdürülmektedir.

Jawa Skoda Fabrikası'nda 630 işçi, sendika baştemsilcisinin işten çıkartılması üzerine oturma grevine başlamışlardır.

Çatalkaya Matbaası'nda 200 işçi oturma grevi yapmaktadır.

Kağıthane Kristal Cam Fabrikası'nda patronun 20 işçiyi haksız olarak tasfiye etmesi karşısında 280 işçi greve gitmiştir.

Öte yandan, Devlet Su İşleri'nde çalışan binlerce işçi zam taleplerinin karşılanmaması yüzünden Ges İş Sendikası'nın kararıyla greve geçmişlerdir. Grev, bakanlar kurulu'nun «*milli güvenlik*» gerekçesiyle verdiği kararla ertelenmiştir. Bu grevde hakim sınıflar, yine kirli bir oyuna başvurmuşlar, su işlerindeki grev yüzünden kuraklık tehlikesinin başgösterdiğini ileri sürerek köylüleri işçilere karşı kışkırtmışlardır. İşçi sınıfı ile müttefiki köylülüğün arasını açmak için bu tür oyunlara sık sık başvuracaklardır. Devrimcilerin bu konuda çok uyanık olmaları, işçi ile köylüyü birbirine düşürme çabalarını boşa çıkartmak için zamanında gerekli uyarmaları yapmaları, taktik tedbirleri almaları gerekmektedir.

İşçi hareketlerinin yanısıra, İstanbul geçen hafta başka demokratik hareketlere de sahne olmuş, İşsizlik ve Pahalılıkla Savaş Derneği, pahalılığa karşı bir hafta düzenlerken Türkiye'de ilk defa sabıkalılar ve işsizler de bir protesto yürüyüşü yapmışlardır.

gençliğe karşı zorbalık ve terör sökmeyecektir

İşbirlikçi üniversite yönetiminin çeşitli komplolarının iflas etmesi, bu arada bazı üniversite yöneticilerinin de gençlikten yana çıkması karşısında işbirlikçi egemen sınıflar, bu defa kolluk kuvvetlerini ve sağcı zorbaları seferber ederek devrimci gençliği ezme teşebbüslerine girişmişlerdir.

Geçtiğimiz ay çeşitli üniversitelerde birçok fakültenin duvarları, sağcı zorbaların kurşunlarıyla delikdeşik olmuş, bazı gençler yaralanmış, komando ve polis baskınları birbirini kovalamıştır.

Ankara Ziraat Fakültesi son sınıf öğrencilerinden Dev Genç üyesi bir genç, bir polis ajanı tarafından tabanca kurşunu ile vurulmuştur. Diyarbakır'da Tıp Fakültesi sağcı zorbaların baskılarından sonra iki gün kapatılmış, buna rağmen komandolar zorbalıklarını sürdürerek fakülte kuşatma hareketini devam ettirerek iki öğrenciyi de esir almışlar, işkence yapmışlardır. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde bir gencin vurulması üzerine, öğrenciler, suçlu bulununcaya kadar boykot yapma kararı almışlardır. Ankara Üniversitesi'nde sağcı komandolar, Dil Tarih, Fen ve Hukuk fakültelerine silahlı baskın yapmışlar, bir öğrenci ile bir odacıyı yaralamışlardır. Daha sonra da Ziraat Fakültesi'ni dışarıdan kurşun yağmuruna tutarak orada da bir öğrenci ile bir odacıyı yaralamışlardır. Erzurum'da Ziraat, İşletme ve Edebiyat fakültelerine silahlı baskın yapan sağcılar, solcu öğrencileri derslere sokmamışlardır. Sağcı komandolar, ayrıca, Ankara Siyasi Bilgiler Fakültesi'ne de baskın yaparak kapı ve pencereleri parçalamışlardır.

Sağcı komandoların bu baskınları üzerine Dev Genç Genel Başkanı Attila Sarp bir açıklama yaparak, baskınların iktidardan himaye gören ve belli öğrenci yurtlarında üslendirilen sağcılar tarafından sistemli olarak yürütüldüğünü, iktidarın bu suretle *«devamlı öğrenci çatışması varmış»* gibi göstererek kamuoyunda öğrenciler aleyhinde hava yaratmak amacı güttüğünü açıklamıştır.

Nitekim yaratılan hava içerisinde iktidarın hazırladığı plan geçen ay basına açıklanmıştır. Öğrenci hareketlerini ve öğrencilerin siyasetle uğraşmalarını yasaklamak üzere hazırlanan yeni kanun tasarısına göre, yurt ve dünya sorunlarına en küçük ilgi gösteren öğrencinin derhal fakülteyle ilişiği kesilebilecek, askere sevkolunabilecektir. Aynı şekilde öğrenci kuruluşları da, *«siyaset yaptıkları»* gerekçesiyle derhal kapatılabilecektir. İçişleri Bakanı Haldun Menteşeoğlu, *«Sosyalist Türkiye, Milli Demokratik Devrim gibi sloganlar menedilecek, üniversite için özel zabıta kurulacaktır»* demiştir.

İktidar, devrimci gençliğe karşı giriştiği bu sindirme kampanyasında, muhalefetten ve yüksek komutanlardan da destek görmektedir. CHP Lideri İnönü, 29 Nisan'da yaptığı konuşmada yine devrimci gençleri ağır şekilde suçlamış ve öğrencinin *«ders çalışmak»*tan başka hiçbirşeyle uğraşamayacağını söylemiştir. Yüksek komutanların Kara Kuvvetleri Askeri Mahkemesi'ne verdikleri *«sivil»*leri de tutuklama emri, geçen ay Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde tam bir terör havası içinde uygulanmıştır. Askeri mahkemenin *«askerleri kanunlara itaatsizliğe teşvik»* iddiasıyla haklarında gıyabi tutuklama kararı verdiği bazı gençleri tutuklama gerekçesiyle SBF Öğrenci Yurdu'na sabaha karşı 1500 polis ve jandarmayla baskın yapılmış, 86 genç nezaret altına alınmıştır. Cumhurbaşkanı Sunay da, 19 Mayıs Gençlik Bayramı mesajında, devrimci gençlere çatarak «huzuru kaçıran ve devletin

kalkınma gayretlerini engelleyen zararlı akımlara, aşırı uçlara karşı» mücadele istemiştir.

Ne var ki, gençliğe karşı bu zorbalık ve terör sökmeyecektir. Bütün baskılara rağmen devrimci gençliğin mücadelesi devam etmektedir. Geçen ay İzmir'de gençler Amerikan bayrağını yakarak bağımsızlık andı içmişlerdir. Kıbrıs'lı gençler, «*Geçici Türk Yönetimi*»nin Kıbrıs'lı öğrenciler arasında ikilik çıkartmak istemesi ve siyasetle uğraşmalarını önlemek üzere devamlı baskı yapması karşısında Ankara'da Kıbrıs öğrenci yurtlarını işgal etmişlerdir. Maçka Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi öğrencileri, Kamboçya'daki Amerikan işgali üzerine Nixon'ın resmini yakmışlardır. Özel yüksek okul öğrencileri, özel yüksek okulların devletleştirilmesi için bir miting yapmışlardır. Sağcı zorbaların işgali yüzünden Atatürk Öğrenci Yurdu'ndaki arkadaşlarının ders çalışamaması üzerine öğrenciler Ankara Hukuk Fakültesi'nde süresiz boykota geçmişlerdir. Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nde okuyan Filistin'li öğrenciler, emperyalizmi ve siyonizmi protesto etmek üzere Amerikan ve İsrail bayraklarını yakmışlardır.

29 Nisan'ın yıldönümünde de devrimci gençler emperyalizme ve faşizme karşı mücadelede kararlı olduklarını bir kez daha açıklamışlardır. Ne var ki, daha sonra bir yürüyüş yapmak isteyen gençlere, bir Amerikan bankasının önünde koruma tedbiri alan askeri birlikler tarafından engel olunmuştur. Gençlerin «*milli ordu*», «*ordu - gençlik elele, milli cephede*» diye bağırmalarına rağmen geçiş izni verilmemiş, Amerikan bankası korunmuştur.

Bu arada gençliğin hatalı bir tutumunu da eleştirmek gerekmektedir. İmran Öktem'i anma töreninde, işi, müseccel devrimci düşmanı Cemal Tural'a tezahürat yaparak «*Tural milli cephede*» diye bağırmaya kadar vardıranlar olmuştur. Tural'ın komutanlığı sırasında devrimci hareketleri ezmek için orduya yayınladığı genelgeler hâlâ ortadan kalkmamıştır. Evet, emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı mücadelede işçi sınıfının müttefiklerinden biri de küçük burjuvazinin ilerici kesimidir ama, bu kesimde herhalde Tural'ın da yeri olmamak lazımdır.

Devrimci güçlerin, emperyalizme ve yerli işbirlikçilerine karşı mücadelede Tural'a ve Tural gibilere ihtiyacı yoktur.

ant'a 142. maddeden iki soruşturma açıldı

ANT'ın ceza talebi 500 yıla yaklaşan davalarına, geçen ay 142. maddeden açılan iki soruşturma daha eklenmiştir. Haftalık ANT'ta yayınlanan «*Demokratik Halk İktidarı*», aylık ANT'ın birinci sayısında yayınlanan «*Devrimcinin Görevi Devrim Yapmaktır*» başlıklı yazılar ile *Enternasyonal*'den dolayı hakkında «*komünizm propagandası*» iddiasıyla soruşturma açılan sorumlu müdürümüz Osman S. Arolat savcılıkta ifade vermiştir. Dergimiz baskıya verildiği sırada savcılığın ANT aleyhine üç soruşturma daha açtığı öğrenilmiştir.

bir utanç raporu!

Doğu'da halka karşı komandoların giriştiği terör hakkında Cumhurbaşkanı'na verdikleri raporun tam metnidir.

«a — Silvan ilçesine yapılan baskın ve olaylar:

«Silvan İlçe Merkezi Jandarma İkinci Kumandanlığına bağlı altı Helikopter, iki motorlu araç, donatılmış dörtbine yakın Jandarma ve Komando, ayrıca topçu keşif uçaklarının da desteği ile kuşatılmıştır. **Hiç bir arama yetkisi olmadan,** kimseye hiç bir şey sorulmadan, sabah saat 04.00'ten akşam saat 19.00'a kadar tam 17.00 saat ilçedeki evler ve dükkanlar didik didik edilerek aranmış, ve halka üç özel kampta tutularak işkence edilmiştir.

«Silvan'ın Feridun mahallesinde, Molla Mehdi ve amcası dövülmüş, Savcılığa başvuran Molla Mehdi savcı tarafından kovulmuş, Jandarma ve Polisler tarafından nezarete atılarak sabaha dek işkence edilmiştir.

«Silvan'lı bir vatandaş olan Abdülkerim Ceyhan olayı şöyle anlattı. «8/4/1970 tarihinde saat 03.00 sıralarında dörtbine yakın asker ikiyüz motorlu araç, altı helikopter ve keşif uçakları ile Silvan'ı sardılar. Halkı, hiçbir şey sormadan evlerinden döverek çıkarıp, şehrin üç ayrı bölgesinde kamplara aldılar. Üç saatlik işkenceden sonra memur ve talebeleri bıraktılar. Geri kalan kadınlı erkekli vatandaşlara saat ondokuza kadar insanlık dışı işkenceler yapıldı. Ben Nusret Bilici, Mahmut Okutucu adındaki vatandaşlarla Kaymakamlığa çıkarak, bu yapılanların yasa dışı olduğunu söyleyince Kaymakam, «defolun karşımdan, **sizin gibi namusuz bir millet** kanundan anlamaz, gidin istediğiniz yere şikayet edin» dedi ve beni nezarete aldırdı.»

«b — Bismil İlçesine bağlı köylere yapılan baskın ve işkence usulleri:

«Merkeze bağlı **Çekildiz köyünden** Sehmus Esen ve oğlu, dayısı Reşit ve oğlu, Amcası Mehmet ve oğlu karşılıklı çırıl çıplak soyundurularak karıları ve gelinlerine teşhir edilmiş ve falakaya yatırılmışlardır. Bu muameleye dayanamıyan Reşit adındaki vatandaş boynuna ip atarak intihara teşebbüs etmiş, yarı ölü olarak kurtarılmıştır.

«Yine merkeze bağlı **Eski Çöltepe** Köyünden Abdulkerim Kaplan ve kardeşine 3, saat özel olarak işkence yapılmış ve komaya sokulmuşlardır. Yine **Kembelu köyünden** Ramaden Ramazan, **Nevzat Keya**, Hacı Yusuf ve isimlerini açıklamaktan çekinen diğer vatandaşlar falakaya yatırıldıktan sonra ayaklarına su dökülerek dövülmüş ve bundan sonra zorla halay **oynattırılmıştır**. Aynı köyden Ramazan adındaki köylüye yerdeki insan pisliği zorla yedirilmek istenmiş, köylü bunu yapmayınca bayılıncaya kadar dövülmüş ve bu vatandaş bir hafta komada kalmıştır.

«**Kopekli köyünden** Yusuf adlı vatandaşla iki çocuğu ve köy muhtarı yukarda belirtilen işkencelere tabi tutulmuş, hatta köy muhtarı üç sefer çırılçıplak soyularak kamçılanmıştır.

«Ayrıca Bismil'in diğer köylerine de vatandaşlar, kendilerine de işkenceler yapıldığı halde korkularından ittiraf etmemişlerdir.

«c — Diyarbakır Merkezine bağlı köylerde yapılan baskın ve işkenceler:

«**Düvel Köyü**'nden Dursun Yanardağ oğluna yapılan işkenceye dayanamıyarak, oğlunun üzerine kapanmış, bunun üzerine kendisi de dövülmüştür. Kafasına vurulan dipçiklerle komaya giren bu vatandaş Diyarbakır Tıp Fak. Hastanesi'ne kaldırılmış, dört gün sonra da ölmüştür. Çocukları korkudan şikayet etmemişler ve köyü terk etmişlerdir.

«d — Mardin İlinin Mazıdağ İlçesindeki köylerde yapılan baskın ve işkenceler:

«**Küfrak köyüne** tıpkı işgalci kuvvetler gibi girilmiş köylülere yat kalk talimleri yaptırılmış kadınlarının yanında kendilerine ve kadınlara haysiyet kırıcı küfürler yapılmış. İkinci bir baskında köylüler korkularından köyü terketmişler ve bu kaçışta beş yaşındaki bir çocuk iki gün iki gece kırlarda kaybolmuştur.

«e — Mardin İlinin Derik İlçesindeki köylerde yapılan baskın ve işkenceler:

«**Sadan köyünde** köylülere türlü işkencelerden sonra «bundan böyle kadınlarınız bir hafta sizin bir hafta bizim olacaktır.» demişlerdir.

«**Revşat Köyünde** tam dokuz sefer baskın yapılmış her dokuz seferinde köylülere yat kalk sürün talimleri yaptırılmış, takla attırılmış, koca taşlar çektirilmiş, çırılçıplak soyundurulmuşlardır. Hatta çırılçıplak snyundurulan köy İmamının tenasül uzvuna ip bağlanarak karısı tarafından köy içinde zorla dolaştırılmıştır. Bu hadisenin üzüntüsünden köy İmamı kayıplara karışmış, intihar ettiği tahmin edilmektedir. Cumhuriyetin, devletin, reisicumhur'un bahtına düştük diyen köylülere» Cumhuriyetin de Devletin de sizinde...» şeklinde küfürler savurulmuştur.» Siz Barzani uşaklarısınız, sizi buradan kovuncaya kadar zulmedeceğiz. Kime giderseniz gidin, biz de sizleri öldürme emri var, kimse bize mani olamaz» denilmiştir.

«f — Mardin İlinin Midyat İlçesindeki köylerde yapılan baskın ve işkenceler:

«Komandolar tarafından İlçenin bütün köylerine zulm. edilmiş, arkadaşlarımızın gidebildikleri köylerde olaylar şöyledir.

«**Arnas Köyünde** Hıristiyan olan vatandaşlar yerlere atılmış, zorla sünnet edilmek istenilmiştir. Bütün herkes çırılçıplak soyundurulmuş, ve dini liderlerine hakaretler edilmiştir.

«g — Mardin İlinin Savur İlçesindeki köylerde yapılan baskın ve işkence:

«**Barman Köyünde**, firari Mehmet Çelik'in karısı ve kızı komandolar tarafından üç gün dağda dolaştırıldıktan sonra çırılçıplak soyundurularak bir gün köyde dolaştırılmıştır.

«**Gundık Köyünde**, halk 5 saat batakhğın içinde tutulup yat kalk, sürün talimleri yaptırılmıştır.

«**Cizre Köyü** muhtarı Mehmet Kile'nin hayalarına taş bağlanıp 4 saat koşturulmuş ve yine aynı köyden Cafer Cin adlı şahsın 6 tane dişi kırılmıştır.

«**Deriş Köyünde**, yapılan işkenceden dolayı 250 hanelik köy halkı etraf köylere göç etmişlerdir.

«**Kavsar Köyünde**, yapılan işkenceden dolayı Mahmut Öztaş adındaki vatandaş ölmüştür.

«**Tizyan Köyünde**, dayaktan, hamile bir kadın çocuğunu düşürmüş ve iki gün sonra da kendisi ölmüştür. Halk korkudan şikayetçi olmamaktadır.

«**Dara köyünde**, bir vatandaş gözleri önünde oğluna yapılan işkencelerin acısına dayanamayarak kalp krizi geçirerek ölmüştür.

«h — Siirt İli Eruh İlçesine bağlı köylerde yapılan baskın ve işkence:

«**Sive Köyünde**, meydanda. köy halkına işkence yapılırken, kardeşine yapılan işkenceye dayanamayan gebe bir kadın kardeşinin üzerine kapanmış. Bunun üzerine kadın da dövülmüş. Kadın çocuğunu düşürmüş ve sonra da kendisi ölmüştür. Korkudan kimse şikayetçi olamamış. Ve bu köyden 100 hane dayanamayarak Türkiye sınırlarını terketmiş.

Ayrıca İdil Cizre arasındaki göçebelerin kadınlarının altınları alınmış ve malları talan edilmiştir.»

revizyonizm'e karşı savaşalım

Türkiye sosyalist hareketi içerisinde çeşitli fraksiyonların sağlıklı unsurları devrimci doğrularda birleşmeğe her gün biraz daha yaklaşırken, hareketi oportunizmin ve revizyonizmin batağına sürüklemiş bulunan TİP'in sabık yönetici kadrosu, çekilmeğe mecbur bırakıldıkları mevzilerden, yeni taktiklerle saldırıya geçmişlerdir. Hiç şüphesiz sosyalist hareket içerisinde etkin olma şanslarını tamamen yitirmiş bulunan bu oportünist-revizyonist takımın çıkışları, parlamento sıraları ve okunmaz dergi sütunlarında kaldıkça, ciddi bir tehlike teşkil etmeyecektir. Ancak, geçen ay içerisinde bir gazetenin manşetinde yeralan ve ismi geçenler tarafından da tekzip edilmeyen bir haber, bu oportunist-revizyonist yönetici kadronun yeni komplolarına daha ciddi şekilde eğilmeyi ve gereken tedbirleri şimdiden almayı, bütün sosyalistler için zorunlu kılmaktadır.

Haber Akşam Gazetesi'nde yayınlanmıştır ve TİP kurucusu sendikacıların yakında yeni bir parti, «*Türkiye Sosyalist Partisi*» kuracaklarını açıklamaktadır. Aynı zamanda Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun yöneticisi durumunda oldukları için isimleri özel bir önem taşıyan bu TİP kurucusu sendikacıların belirttiğine göre, TİP artık işçi sınıfı ile bütün bağlarını kopartmış ve bir gençlik partisi haline gelmiştir. Şu halde, sendikacılar, işçi sınıfının temsilcileri olarak, TİP'ten ayrılacak ve parlamentoda transfer edilecek milletvekilleriyle meydana getirilecek bir grup çevresinde yeni bir işçi partisi kuracaklardır.

Bir gazete haberine dayanarak sendikacıların tasarıları hakkında uzun boylu mütalaa yürütmek sakıncalı olabilir. Ancak, ister doğru ,ister yanlış olsun, ister gerçek payı bulunsun, isterse bir gazetecinin spekülasyonlarından öteye geçmesin, bu haber, revizyonizmin organı haline gelen bir dergide daha önce yayınlanan bir haberle birlikte dikkate alındığı zaman, TİP'i parçalama ve parlamentarist çizgide sözümona bir sosyalist parti kurma hesabının arkasında kimin bulunduğu bütün çirkinliğiyle sıritmaktadır.

Forum Dergisi'nin 2 Mart 1970 tarihli 375(2). sayısında DİSK Üçüncü Merkez Genel Kurulu Divan Başkanlığı'na TİP eski Genel Başkanı ve İstanbul Milletvekili Mehmet Ali Aybar tarafından çekilen şu telgraf yeral-

maktadır: «*Mücadeleniz iki yönlüdür. Biri işverenlere karşı, haklarınız için; öbürü kendi içinizde, sizi savunur görünüp yolunuzdan saptırtmak isteyen birtakım çokbilmişlere karşıdır. İşinizin başına kendiniz geçin, birtakım sahte ideologların telkinlerine kulak vermeyin.*»

Altı ay önce TİP'in milletvekili aday listeleri düzenlenirken genel merkez kontenjanları istedikleri biçimde kullanılmadığı, hattâ liste başlarına toprak ağaları getirildiği için zamanın genel başkanı Aybar'a kesin cephe almış ve onu işçi sınıfına ihanetle suçlamış bulunan sendikacıların, bu defa DİSK Üçüncü Merkez Genel Kurulu Divan Başkanlığı vasıtasıyla aynı Aybar'a çektikleri cevabi telgrafta ise, yine Forum'da yayınlanan metne göre şu cümleler yeralmaktadır: «*Yıllarca Türk sosyalizminin liderliğini yapan size Kongremiz sağlık, saadet ve mutluluklar dilerken, beraber mücadele edeceğimiz günlerin yakın olduğu inancı ile tüm delegelerin içten sevgi ve saygılarını sunarım.*»

Bir kongreye çekilen telgrafa protokol gereği bir nezaket cevabı vermek başka şeydir, fakat politik hesaplar taşıyan bir telgrafa yine politik yatırım ifadesi taşıyan bir telgrafla cevap vermek bambaşka bir şeydir .

Kaldı ki, sendikacıların seçimlerden sonra TİP'in çeşitli kademelerindeki davranışları da, Aybar paralelinde olmuş, hattâ bu davranışlar, kendi kontrolunda olmayan bir TİP'i «benden sonra tufan» diyerek yıkmakta kararlı olduğunu her beyanı ve haliyle gösteren sabık genel başkan adına genel yönetim kurulunda çeşitli obstrüksiyonlara kadar vardırılmıştır.

Bu bakımdan, Türkiye sendikacılık hareketinin devrimci kesimini yöneten TİP'li sendikacıların, devrimci teoriye tam anlamıyla vakıf olamamak yada duygusal zaaflara yenilmekten ötürü yaptıkları bu hatalı tercih karşısında gerekli son uyarmalarda bulunmak, işçi sınıfı sosyalizmine kasteden Aybar revizyonizmini teşhir ederek TİP kurucularını «işçi sınıfına ihanet» çizgisine düşmekten sakınmağa çağırmak görevdir.

Aybar'ın partide en büyük sorumluluğu taşıdığı dönemdeki oportünist tutumu, ANT'ın haftalık yayını sırasında geniş şekilde eleştirilmiş bulunuyordu. (ANT, 11 Kasım 1969, sayı 150) Sendikacıların da büyük ölçüde ortak bulunduğu bu sorumluluk dönemini tekrar eleştirmek, gereksiz yer ve zaman kaybına yolaçacaktır. Üstelik, sorumluluk mevkiinde bulunan bir kişinin hataları için çeşitli gerekçeler bulunabilir, ve hattâ bunlar «eylemdeki kişi hata yapar» savı ile inandırıcı da olabilir. Ancak, Aybar'ın, partideki sorumluluk mevkiinden ayrıldıktan ve aradan uzun bir süre geçtikten sonra, bir derginin sayfalarında yeniden ispatı vücud eylemesi ve bu defa revizyonizmine bilimsel kılıflar geçirmeğe kalkışması, «işçi sınıfına ihaneti»ni inkar kabul etmez şekilde belgelemiştir.

374. sayısından itibaren mutlak kontroluna geçen Forum Dergisi'nde sabık genel başkan, çok sayıda küçük burjuva unsurlarla birlikte revizyonizmini kadrolaştırmıştır.

Haftalık ANT'ın 169. sayısında da etraflı şekilde açıklandığı gibi, revizyonizm, düzenle uzlaşma yolları ara-

yan sözde sosyalist küçük burjuva unsurlar tarafından tezgahlanır. Sosyalist hareket içine sızan küçük burjuva öğeler, hareket içinde ya en baştan, yada Aybar örneğinde olduğu gibi, zamanla, özellikle mücadele çetinleştikçe «*revizyonizm*»i temsil etmeğe başlarlar.

diyalektik ve tarihi materyalizmi inkar

Revizyonizmin genel karakteristiklerinin başında diyalektik ve tarihi materyalizmin reddedilmesi gelir. Revizyonistler, devrimci ve evrensel marksist öğretinin «devrimci ruhu» olan materyalist felsefe ve diyalektik yöntemi inkar ederler. Tarihi materyalizmin özü olan üretim güçleri - üretim ilişkileri çelişkisini, ve bunun yansıttığı sınıf mücadeleleri gerçeğini bir kenara iterler yada kabul etmiş görünüp, özde ve eylemde ona karşı çıkarlar.

Nitekim Aybar da, «*maddeci-dialektik yöntemin ruhunu teşkil eden çelişiler, özellikle çelişilerin özgüllüğü üzerinde durarak, sosyalizmin tek bir 'modeli' mevcut olmadığını, olamayacağını... her toplumun, kendine özgü yolu ve sosyalizm 'modelini' bulmasının 'bilimsel' bir zorunluluk olduğunu ispatlamaya çalışacağını*' (Forum, 375(2), S. 5) belirttikten sonra şöyle demektedir: «*Toplumda çelişi tek değil, pek çoktur. Her toplumun yapısı, karmaşık çelişilerden meydana gelir. Ne var ki, bütün çelişiler aynı güçte değildir; mutlaka, içlerinden biri ağır basmaktadır. Gelişme sürecinin her anında bu ayırımı hassasiyetle gözetmek, temel çelişiyi ötekilerden ayırdetmek gerekir. Zira çelişiler eşit güçte olmadıklarından ve güçler boyuna değiştiği için, filan zamanda temel çelişi niteliğinde olan çelişi, bir de bakarsınız, üstünlüğünü kaybederek ikinci derecede çelişiler arasına girmiş ve ikinci derecedeki çelişilerden biri baş köşeye oturmuştur.*» Ve Aybar'a göre, Türkiye'nin çelişileri Rusya'nın çelişkilerinden farklı olduğu için, sosyalizme gidiş yolu da Sovyet modeline uygun olmayacak, kendine özgü olacaktır! (Forum. 375 (2). s. 5.)

Hiç şüphesiz her toplumun özgül çelişkileri mevcuttur. Ancak tarihin her döneminde evrensel geçerliği olan bir çelişki vardır ki, o da temel çelişkidir. Tarihi materyalizmin özü olan üretim güçleri - üretim ilişkileri çelişkisi... Çağımızda bu temel çelişki, emek - sermaye, burjuvazi - proletarya çelişkisi şeklinde belirmektedir. Bazı çelişkilerin, örneğin emperyalizm - ezilen halklar çelişkisinin belli bir zamanda hakim çelişki durumuna geçmiş olması, temel çelişkinin evrensel geçerliğini hiçbir şekilde ortadan kaldırmaz. Öyle olduğu için de, proletaryanın örgütlenmesi mutlaka bu temel çelişkiyi çözecek biçimde olmak lazımdır. Esasen, hakim çelişkiyi ve tali çelişkileri çözebilecek tek güç de, devrimci ittifakları kurarak en doğru strateji ve taktikleri uygulayacak olan proleter örgütüdür. Ama Aybar, bütün revizyonistler gibi, temel çelişkiyi tamamen ihmal ederek devrimcilikten uzaklaşmakta, popülizmin ve parlamentarizmin bataklığına sürüklenmektedir. Bunu yaparken de, «*Stalin'in diyalektiği Hamurabi Kanunu haline getirdiğini*», «*diyalekti-*

ğin bir kerrat cedveli haline getirildiğini» söyleyerek kendince diyalektiğe istihza ile karşı çıkmaktadır.

Aybar, revizyonizmine, devrimci liderlerin görüşlerinden kılıf hazırlamak gayretini de ihmal etmemekte ve Başkan Mao'nun *«Farklı çelişkileri farklı yöntemlerle çözmek, marksist - leninistlerin sıkısıkıya bağlı oldukları bir ilkedir. Dogmacılar, bu ilkeye uymazlar... Farklı çelişkilerin farklı yöntemlerle çözülmesi gerektiğini de bir türlü anlamazlar»* sözüne sarılmaktadır. Ama Aybar, Başkan Mao'nun, revizyonistlerin aksine, temel çelişkiyi hiçbir zaman ihmal etmemiş olduğunu, emek - sermaye çelişkisini çözecek bir proleter örgütünü, bir marksist-leninist örgütü lanetlemediğini asla söz konusu etmemektedir. Bu bir unutkanlık değil, açıkseçik bir saptırma gayretkeşliğidir.

anti komünizm ve jurnalcilik

Revizyonistlerin başlıca hünerlerinden biri, diyalektik materyalizm ve tarihi materyalizmi bir kez reddettikten sonra, işçi sınıfının örgütlü hareketini de reddetmek, hiç değilse dejenere etmek, proletaryanın mutlak iktidarını tanımamak ve devrimci mücadele yolunu uygulamayarak parlamentarizm'i proleter hareketine yamamağa uğraşmaktır. Dolayısıyla, proleter hareketini de burjuva demokrasisine yamamak burjuvazinin dümensuyuna takmak!

Aybar, bu revizyonizm cambazlığını, «teoriye katkı» gerekçesi altında, İlhan Darendelioğlu'na, Fethi Tevetoğlu'na, Sayılgan'a pek yakışan bir uslupla ve de tüm anti - komünistlerin yıllardır tepe tepe kullandıkları Bolşevik Partisi'nin ve Stalin'in zulümleri edebiyatına sıkı sıkıya sarılarak şanına yakışır şekilde yapmaktadır. İşte güleryüzlü Aybar'ın devrimci proleter örgütüne reddiyeleri:

«Stalin'in yönetimi elinde bulundurduğu yıllarda mahalli özelliklerin de sosyalizme renk katacağı ileri sürülmekle beraber, uygulamada gerek sosyalizme geçiş yolu olarak, gerekse sosyalizm biçimi olarak tek bir model, Sovyet modeli, bütün halklara biricik yol diye sunulmakta idi. Hele bir sosyalist (komünist) partisinin, Bolşevik partisinden başka türlü örgütlenebilmesi akıllarının köşesinden geçmezdi.

«Halktan kopuk, bürokratik bir mekanizma durumundaki partinin, emekçi sınıfları temsil ettiği efsanesi sürdürülmüş ve 'polis devleti' sosyalist demokrasi örneği olarak takdim edilmiştir. Düzmece dâvalar, kanlı tasfiyeler, kitlece sürgünler, hep bu mekanizma ile yapılmıştır. Onbinlerce insana, çalışma kamplarında insanlık dışı muameleler hep bu mekanizma ile yapılmıştır.» (M. A. Aybar, Forum, 377(4), S. 5.)

Aybar'ın proleter örgütüne ve proletaryanın mutlak iktidarına saldırırken, Stalin için kullandığı şu ifadeleri de, Aybar'ı yakından tanıyanlar ibretle okumalıdırlar:

«Stalin bu doğruların arkasına gizlenerek muhaliflerini, hem de fizik olarak tasfiye etmeyi, kendi diktasını kurmayı amaçlıyordu. Stalinizmin en korkunç yanı bu iki-

yüzyüllüğündedir. Stalin'in yazdıklarıyla yaptıklarını karşılaştırınız. Arada uçurumlar bulacaksınız. Stalin emekçi kütlelerin ağırlığından, yönetim kademelerinin gençleştirilmesinden, bilime, ihtisasa saygıdan söz eder. Bürokrasiye karşı olduğunu söyler. Anayasaya, kanunlara saygıdan bahseder. İnsanın en değerli hazine olduğunu ifade eder. Ama bütün bu doğrular kağıt üzerinde kalmıştır.» (M. A. Aybar, Forum, 378(5), S. 5.)

Muhalifleri tasfiye etmek, kendi şahsi diktasını kurmak, yazdıklarıyla yaptıkları arasında uçurumlar bulunmak, emekçi kitlelerin ağırlığından sözederken binbir partiden artakalmış toprak ağalarını baştacı etmek, yönetim kademelerine gençlerin gelmesinden vebadan kaçar gibi kaçmak, bilime, ihtisasa saygıyı ayaklar altına almak, TİP kurucusu sendikacıların uzun yıllar Aybar'ın şahsında açık şekilde müşahade etmiş olmaları gereken hasletlerdir!

Evet, Stalin döneminin eleştirilmesi gereken hataları olabilir, ama emperyalist devletlerin ağır baskısı altında, üstelik bütün kaynakları tahrip eden bir dünya savaşına rağmen, bir ülkede sosyalizmi kurmaya çalışan proleter iktidarını böylesine tek yanlı olarak eleştirebilmek için, kişinin kasıtlı olması, proletaryanın örgütlü hareketini boğmak, gerçek devrimcilere emperyalizmin ihraç metaı anti - komünizm silahıyla saldırarak her türlü iftira ve tertiple polise jurnal etmek hesabı içinde bulunması gerekir. Bugün Türkiye'de Darendelioğlu'larla, Tevetoğlu'larla, Sayılgan'larla aynı çizgiye giren revizyonizmin, Avrupa'da bir zamanlar faşizme bile alkış tuttuğu, hattâ Alman işgali altındaki Fransada komünistlerin yakalanması için revizyonistlerin Nazi komutanlarıyla işbirliği yaptıkları asla gözden uzak tutulmamalıdır.

Nitekim Aybar de, «Stalinizm» adı altında aslında gerçek marksist devrimcilere saldırırken şöyle demektedir: *«Stalinizmin yeniden canlandırılmak istendiği, daha doğrusu gerçekten hiçbir vakit ölmediği gözden kaçırılmamalıdır. Hele biz Türk sosyalistleri çok, belki de herkesten çok uyanık olmak zorundayız. Türkiye'de sosyalizm bağımsız ve aşağıdan yukarı, insana saygılı ve sevgili bir hareket olarak gelişmelidir. Bizim sosyalizmimiz bağımsız, altını çiziyorum, bağımsız ve güleryüzlü olacaktır. Bunun için hepimizin çok, çok dikkatli olmamız gerek.»* (M. A. Aybar, Forum, 377(4), S. 15) *«Güleryüzlü»* Aybar'ın bu cümlelerinde dikkati çekilen, uyanık olmağa çağırılan, Türkiye sosyalistlerinden çok, egemen sınıfların güvenlik kuvvetleridir!

Çünkü revizyonistler, her bakımdan uzlaşmacıdırlar, bütün küçük burjuva hastalıklarını taşırlar. Bu uzlaşmacılıklarıdır ki, gerçek marksist devrimcileri polise jurnallemeğe kadar kendilerini alçaltır. Bu düzenin «bolşevik düşmanlığı, enternasyonal düşmanlığı, stalinizm düşmanlığı» ile şartlandırılmış polisi, Aybar'ın bolşevik, enternasyonalci, Stalinci olmakla suçlandırdığı marksist devrimcileri tasfiye etsin ki, meydan revizyonistlere kalsın, Aybar revizyonizmi burjuvazinin icazeti tahtında parlemanter gösterilerine devam edebilsin, *«Türkiyeye özgü sosyalizm»* yutturmacasıyla işçi sınıfının devrimci ateşini

söndürüp, burjuvazinin denge hesapları çerçevesine hapsedebilsin...

«güler yüzlü» sosyal şovenizm

Revizyonistler, marksizmin evrenselliğini inkar etmenin yanısıra, proleter enternasyonalizmini de reddeder, sosyal şovenizm'i benimserler. Bunların ağababaları, hiç şüphesiz, emperyalist savaşlarda burjuva hükümetlerini destekleyerek aynı enternasyonale bağlı olan proleterleri birbirine karşı dövüşmeğe teşvik eden İkinci Enternasyonal partileri ve sosyalistleridir.

Proleter enternasyonalizmini reddederken Aybar'ın kullandığı silah da, bütün anti-komünizm tüccarları gibi, Üçüncü Enternasyonal'e küfretme silahıdır. İkinci Enternasyonal partilerinin proletaryaya ihanetinden tek satırla söz etmeyen (söz edemez, çünkü revizyonizm orada evrenselleşmiş ve dünya proleter hareketinin başına tebelleş olmuştur) Aybar, küçük burjuva sosyal şovenizminin göstermelik öfkesi içinde tepinmektedir: «*Bu korkunç yüzlü sosyalizm, üstelik ihraç da edilmiştir. Önceleri 3. Enternasyonal kanalı ile, sadece komünist partilerine dayatılan bu dogmatik, bürokratik sosyalizm 'modeli'; ikinci dünya savaşından sonra, birçok ülkelerin halklarına dayatılmıştır... Enternasyonal'li, Enternasyonal'siz; Kominform'lu, Kominform'suz Sovyetler Birliği'nin politikası esasta değişmemiştir.*» (M. A. Aybar, Forum, 377(4), S. 5.)

«*Korkunç yüzlü*» proleter enternasyonalizmine karşı çıkan «*güler yüzlü*» sosyal şoven Aybar'ın bu noktada teoriye ünlü katkısı sahneye çıkmaktadır: «*Türkiye'ye Özgü Sosyalizm!*» «*Türkiye sosyalizmi*» diye ayrı türden bir sosyalizm tipinin varolamayacağını, bir ülkede sosyalizmin sosyalist iktidarla kurulabileceğini, bu iktidarın ise devrimci teoride «proletaryanın mutlak iktidarı» olarak belirtildiğini bildikleri halde, bu bilimsel verinin evrenselliği kendilerine kimbilir kaç defa anlatıldığı halde, doğrulardan yan çizerek bilim adına bilimi tahrif etmek çabası, sundukları şeyin «revizyonizm» olduğunun başlıca kanıtlarından biridir, «*Türkiye'nin durum tahlili somut olarak ortaya konulmalı ve en uygun, en geçerli mücadele yolu bu tahlil sonuçlarına göre tesbit edilmelidir. Bu yol Türkiye'ye özgü bir yol olacaktır. Kurulacak sosyalizm de -sosyalizmin içinde- Türkiye'ye özgü olacaktır. Şu veya bu toplumda denenmiş yollara sarılmak bilimsel sosyalistlik değil, Tanzimat taklitçiliğidir.*» (M. A. Aybar, Forum, 374(1), S. 5.)

Şüphesiz ki, devrimin başarılabilmesi ve sosyalizmin kurulması için, o ülkenin özgül koşulları göz önüne alınacaktır. Ama kurulacak sosyalizmi, evrensel sosyalizmden soyutlamak, devrimci teoriden sapmaktır. Hele temel çelişkiyi tamamen bir yana atıp, hakim çelişkiyi değerlendirmeden, tali çelişkilere, üst yapı çelişkilerine ağırlık vermek, ve Türkiye'ye özgü sosyalizmi bu çelişkiler üzerine kurmaya kalkışmak, sosyalistlik değil, taribte gerçeğin sert kayalarına çarpa çarpa parçalanmış popülistliktir, ütopyacılıktır.

Hele «Şu veya bu toplumda denenmiş yollara sarılmak bilimsel sosyalistlik değil, Tazminat taklitçiliğidir» diyen Aybar'ın Tanzimat taklitçiliğinin neresinde sürüklendiği göz önüne alınırsa... 9 yıl Türkiye sosyalist hareketinin başını çekmiş bir kişi, yazılarından Lenin'i «*Lenine*», marksist-leninist'i «*marxiste-leniniste*» diye yazmak taklitçiliğini yapıyorsa ve kontrolunu ele geçirdiği derginin ilk sayısında modern revizyonizmin iki yıldızı, Aleksandr Dubçek ile Roger Garaudy'yi baş köşeye oturtuyor, iddialarını ve savunmalarını sütun sütun yayınlıyorsa... Bu, «*ithal*» fikirlerle devrimci evrensel marksizme karşı çıkmak değil de nedir?

Dubçek revizyonizmi savunması

İşte, Aybar Forum'unun ilk sayısında okurlarına sunduğu «ilginç bir belge»: Dubçek'in Savunması. Savunmayı, Forum şöyle sunuyor: «*Prag Baharı'nın önde gelen kişisi Aleksandr Dubçek, bilindiği gibi yabancı 'askeri müdahale'den sonra peyderpey sorumluluklardan uzaklaştırılarak bugün Çekoslovakya'nın Ankara Büyükelçiliği görevine atanmış bulunuyor. Dubjek'in Çekoslovakya halkoyu için önemi hesaba katılınca, kendisine verilen yeni işin bir 'sürgün cezası' olduğu kolayca anlaşılır.*» (Forum, 374(1), S. 12). Ve Dubçek'in savunmasında, Aybar'ın da herhalde çok benimsediği, şu cümle dikkati çekiyor:«*Rejimimizin ABD ve Federal Almanya tarafından yutulmaya çalışıldığı konusundaki sav'ı reddediyorum. Bunu ileri sürmeniz için hiçbir deliliniz yok.*» Eğer bir sosyalist ülkenin bir numaralı sorumluluk mevkiine gelmiş bir kişisi Doğu Avrupa'nın filitrasyona en müsait bölgesinde ABD ve Federal Almanya tertiplerini farkedemeyecek kadar körleşmişse, kendisinin Ankara Büyükelçiliğine tayini bir «sürgün» değil, olsa olsa haketmediği bir mükafat olur! (Çekoslovakya'nın ABD ve Federal Almanya tarafından yutulmaya çalışıldığı konusundaki belgeler için bak: ANT, 17.12.1968, S. 103, S. 8-9).

Aybar Forum'unun dünyadan verdiği haberler genellikle güdümlüdür, sosyalist kampın parçalandığı kanısını okuyuculara yaymak için, batı basınında iğneyle kuyu kazarcasına haber aranmış, elhak Paris'teki Garaudy'ci kadronun yardımıyla da bulunmuştur. Sovyet ekonomisindeki aksaklıklar, Sovyet bütçesindeki fazla yük dolayısıyla yapılan memur tasfiyeleri, Garaudy'nin görüşlerinin sosyalist ülkelerde nasıl taraftar bulduğu, Romen sosyal şovenizminin yeni çıkışları, Çekoslovakya'da baskı ve terörün nasıl artırıldığı, Sovyetler Birliği'nde Stalinciliğin yeniden başgösterdiği uzun uzun anlatılmıştır.

Bu yapı içerisinde Aybar da, sosyalist dünyadaki çelişkilerin, devrimci liderlerin aksine, zaman zaman «*düşmanca*» niteliğe büründüğünü ileri sürmekte, Çekoslovakya Olayı'nı ve Rus-Çin sınır çatışmasını örnek göstermektedir. (M. A. Aybar, Forum. 374(1), S. 5.). Oysa sosyalizmin biliminden nasibi olanlar pekâlâ bilirler ki, halklar arasındaki ve sosyalist dünyadaki çelişkiler uzlaşmaz (antagonistik) çelişkiler değildir. Çekos-

lovakya'da karşı-devrimin ezilmesini, iki sosyalist halk arasındaki çelişki olarak görmek ve bunu da «düşmanca» diye nitelemek, ancak revizyonistlerin cüret edebileceği bir tahrif, emperyalistlerin kasıtlı olarak körükledikleri bir yanıltmadır. Sadece revizyonizme değil, aynı zamanda karşı-devrim'e ve dolayısıyla emperyalizme hizmet etmiş olan Dubçek'e gösterilen müsamaha ve övgüler de, Aybar Forum'unun bu tahriflerinin gerçek amacını göstermektedir.

siyonizme karşı susanlar!

Aybar Forum'unun en ilgi çekici yanı ise, Çekoslovakya olaylarına, İtalya'daki seçimlere, Garaudy'nun tezlerine, Tito'nun, Çavuşesku'nun marifetlerine sayfalarca yer ayırırken, Türkiye'nin burnunun dibinde Amerikan emperyalizmine ve onun maşası siyonizme karşı Filistin halkının verdiği savaştan haftalarca tek satırla dahi söz etmemesidir. Oysa, hangi fraksiyona mensup olursa olsun, bütün sosyalist yayın organları Ortadoğu sorununa özel bir önem vererek Filistin halkının emperyalizme ve siyonizme karşı mücadelesine geniş yer ayırmışlar, siyonizmin maskesini indirerek Arap halklarının savaşını sonuna kadar desteklemişlerdir. Aybar Forum'u ise, siyonizme karşı haftalarca susmuş, dergiyi öteden beri fiilen çıkartanların tepeden inme gelen revizyonist teorisyenlere karşı çıkmasından sonra ayaküstü çırpıştırılmış yarım sayfalık bir Ortadoğu yazısı ile yasak savmaya çalışmıştır.

Türkiye sosyalist hareketini bölmek için emperyalizmin, şovenizmin ve siyonizmin ajanlarının nasıl faaliyet gösterdikleri, devrimci örgütlere ve yayınlara nasıl baskılar yaptıkları, komplolar hazırladıkları bilindiğinden, siyonist etkilere teslimiyet halindeki unsurların da dahil bulunduğu bir kadronun finanse ettiği ve kuramcılığını yaptığı bir dergide, siyonizme karşı erkekçe bir sesin yükselmemiş olmasına hayret etmemek gerektir.

Ortadoğu'da siyonizmin insanlığa karşı işlediği yüzkızartıcı suçlar karşısında susanlar, öte yandan, tüm revizyonistler gibi, soyut bir ahlak ve ütopik bir hümanizma peşinde koşmaktadır. Nitekim Aybar, özellikle üst yapıdaki özgül çelişkileri, evrensel çelişkilerin üzerine çıkararak diyalektiği yorumladıktan sonra bir yazısını şöyle bitirmektedir: «*Sosyalist teorinin kaynaklarına dönmek zorundayız. Sosyalist düşüncenin temelinde eşitlik, kardeşçe dayanışma, yabancılaşmalardan kurtulma, tek kelime ile somut insan yatar.*» (M. A. Aybar, Forum, 376(3), S. 5). Ütopik sosyalizmin bireyci köklerini bilimsel sosyalizmin temel ögesi saydığını açığa vuran Aybar, somut insandan söz edip soyut kavramları, burjuva filantropluğunu sosyalizm diye yutturmağa çabalamaktadır. Aynı sayıda yeralan Ayşe Nun imzalı yazı ise, küçük burjuva hümanizmasının, popülizmin en iyi örneklerinden birini vermektedir. Bir «mavi yolculuk» anısını nakleden makale yazarı, halkın «insancı» kelimesini bilip kullandığını son derece duygusal olarak anlatmaktadır. Mavi yolculuklara çıkarak halkı tanıyan bu entellektüel bayan, bir denizcinin

«insancı» kelimesini kullanmasından duyduğu sevinçle küçük burjuva halk dalkavukluğunun en aşırı örneklerinden birini vermektedir. Kadrosu büyük ölçüde küçük burjuva sanatçı unsurlarla donatılmış bulunan Aybar Forum'unun bütün sayıları da, küçük burjuva filantropluğunun, popülizmin, halk dalkavukluğunun pekçok örnekleriyle doludur.

parlamentarizm gösterileri

Bu popülizm, halk dalkavukluğu, devrimci ilkelerin açık inkarına kadar vardırılmakta, örneğin «*işçi sınıfının öncülüğü*» kavramı, «Forum» imzalı başyazıda dejenere edilerek TİP'i bugünkü durumuna düşüren popülizm illeti partiye yeniden musallat edilmeğe çalışılmaktadır: «*Gerçek TİP'liler, işçi sınıfının, köylülerin, tüm emekçilerin gerçekten öncülüğü için savaşan, bağımsız, demokratik Türkiye sosyalizmine inanmış gerçek sosyalistler, TİP'in emekçi tabanı, gittikçe daralan bu çemberi yaracaktır...*» (Forum, 379(6), S. 3.) Devrimci mücadelede işçi sınıfının ideolojik, politik, örgütsel ve fiili öncülüğünü resmen inkar eden ve öncülüğü «tüm emekçiler» koalisyonuna paylaştıran bu dejenerasyon, Aybar revizyonizmini inkar kabul etmez şekilde belgelemiştir.

Revizyonizmin vazgeçilmez tezahürlerinden biri olan parlamentarizm ise, Forum'un her yanında buram buram kokusunu duyurmaktadır. Devrimci proleter örgütünü her yazısında reddeden Aybar Forum'u, anayasa, parlamento, burjuva hukuk kurumlarını hemen her sayısında kutsayarak ve Aybar'ın bu kurumlardaki kahramanca mücadelelerini dramatik ifadelerle tefrika ederek parlamentarizme bağlılığını ispatlamıştır. Aybar Forum'unun birinci sayısında devrimci mücadele bakımından verdiği baş haber, Aybar'ın genel başkanlığı sırasında açılan bir dava dolayısıyla Anayasa Mahkemesi'nin verdiği bir usul kararıdır! (Anayasa Mahkemesi'nin tarihi kararı, Forum, 374(1), S. 3.) Önemli haber olarak verilen olaylardan biri de, yine sabık genel başkanın TİP İstanbul Milletvekili sıfatıyla «Sertel Olayı» üzerine parlamentoda verdiği kahramanca mücadeledir! Hele, Stalin dönemine, Üçüncü Enternasyonal'e ve Bolşevik Partisi'ne yönelttikleri suçlamaların seviyesi bakımından aynı planda bulunan Darendelioğlu ile Aybar'ın ağız dalaşı, parlamenter mücadele literatürünün en renkli sayfalarından biri olarak kalacaktır. Darendelioğlu'nun «*Başkan bey, başkan bey, hep yalan söylüyor bu adam!*» diye sataşması üzerine Aybar, şu tarihi cevabı vermiştir: «*Yalanı senin baban söyler, baban! Ben ömrümde yalan söylemedim!*» Bundan sonra kanun maddelerini sıralayan Aybar, AP'lilerin sataşmalara devam etmeleri karşısında da, burjuva parlamenter düzeni burjuva temsilcilerine karşı bir parlamentocu revizyoniste yakışır şekilde savunmuştur: «*Hafifliğiniz beni üzüyor. Ciddi meseleler görüşüyoruz. Bu hafiflik, demokratik düzen için hayırlı olmaz!*» (Sertel Olayı - «Biz biliriz işimizi!», Forum, 374(1), S. 4).

devrimci gençliğe revizyonist nasihatı!

Burjuva parlamenter düzeninin üzerine böylesine titreyen Aybar Forum'u, anti-emperyalist ve devrimci mücadeleye canlarını, hürriyetlerini, 24 saatlerini koymuş devrimci gençlere, parlamentarizm adına nasihatlar vermeğe kalkışmakta, yıllarca çiğnene çiğnene çürük sakıza dönmüş «cunta geliyor, faşizm geliyor, sakın ha!» teranesiyle gençliğin devrimci eylemlerine karşı çıkmaktadır: «*Bizim gözlemlerimize göre, geniş halk kütlelerinde usanç ve sabırsızlanma başlamıştır: bütün bu boykotlardan, işgallerden, silahlı çatışmalardan... Dikkatli olmak zorundasınız. Halktan koptunuz mu, boşta kalırsınız. Sizin verdiğiniz savaş ancak halkla elele verilir. Emekçi sınıflarla omuz omuza savaşılmadıkça, ne bağımsızlık savaşı, ne sosyalizm savaşı kazanılır. Halka gitme yollarını açık tutmak birinci ödevimizdir. Anayasa devrimci bir 'sath-ı müdafaa'dır. Bu satıhta önce tutunup sonra 'hücuma' kalkacağız. Anarşik bir ortam yaratmaya iteleniyorsunuz. Bu anarşik ortamı bahane edecek kuvvetler, biz sosyalistlere, halka gitme, onunla dertleşip kaynaşma imkanları veren ve bazılarının 'cici' dedikleri demokrasiye paydos demek için pusuda bekliyor. Bunlara demokrasiye paydos deme fırsatı verecek misiniz?*» (Gençler nereye gittiklerini bilmek zorundadırlar, Forum, 377(4), S. 3).

Bir kez, anayasa, devrimci bir «*sath-ı müdafaa*» değildir, olsa olsa, devrimci mücadelede- o da hakim sınıfların müasmahası oranında- kullanılabilecek bir «*hatt-ı müdafaa*»dır. Ama anayasayı ve parlamentoyu tek mücadele aracı olarak gören revizyonistler için, tabii ki, başka sath-ı müdafaa aranmamalıdır. Boykotlardan, işgallerden, silahlı çatışmalardan, hakim sınıfların ideolojisi ile şartlandırılmış kitlelerin usanç ve sabırsızlık duymağa başladıkları doğrudur. Gençlerin çeşitli hataları olduğu, zaman zaman kitlelere ters düştükleri de doğrudur. Ama devrimci gençlik hareketlerinin kitlelere ters düşmeyecek şekilde biçimlendirilmesi ve yönlendirilmesi ise, bugün gayet kolay şekilde suçlanan gençlerin değil, sosyalist örgütün, yani Türkiye İşçi Partisi'nin görevidir. Ne var ki, Aybar'ın yönetiminde bulunduğu sürece TİP devrimci gençliğe tamamen sırt çevirmiş, gençleri proletarya ortamının dışına itmiştir. Buna rağmen TİP bugüne kadar kitlelerle oy hesapları dışında bir nebze bağ kurabilmişse, gerçek devrimci eylem kitlelere maledilebilmişse, bu, «özgül çelişi» hesaplarını oy barometresinde değerlendiren Aybar takımının değil, dokuz şehit vererek Dolmabahçe'de Altıncı Filo'ya, Taksim'de sağcı zorbalara, Beyazıt Meydanı'nda SS kıtalarına karşı yiğitçe direnen devrimci gençliğin eseridir. İşçi sınıfının kendiliğinden hareketlerini destekleyen, köylülüğün demokratik ve ekonomik savaşında omuzdaşlık eden o gençliktir. Evet, egemen sınıfların ideolojisiyle şartlandırılmış kitlelerin bugün işgallerden, boykotlardan usandıkları doğru olabilir, ama hatırlardadır ki, Aybar ve kafadarları, işgal yada boykotlar başlamadan önce de devrimci gençliğin her eyleminden paniğe kapılır, «aman faşizm geliyor» yaygarasıyla, eylem

yapanları faşizmin müşevviki ilan ederlerdi! Bugün Türkiye'ye 6. Filo artık kolay kolay girmeye cesaret edemiyorsa, CIA ajanı bir büyükelçi gelişinin üçüncü ayında tası tarağı toplayıp geri dönmek zorunda kalıyorsa, USİS'lerin, Amerikan konsolosluklarının önünde emperyalizm propagandası eskisi gibi sergilenemiyorsa, bu revizyonistlerin değil, devrimci gençliğin eseridir. İşte asıl «sath-ı müdafaa» budur. Kaldı ki, cunta gelecekse, faşizm gelecekse, gençlik sokağa dökülmese de gelir; yeter ki ekonomik koşullar ve toplumsal patlamalar, egemen sınıfların ve emperyalizmin tatmin olmayacağı düzeye varmış olsun... Koşulları varolunca, sosyalistler ağızlarını açmasalar da, yerlerinden kıpırdamasalar da, işçi sınıfının ve köylülüğün kendiliğinden hareketlerini bastırmak için faşizm mutlaka gelir. Cunta gelecek diye köylüler toprak işgal etmeyecek, işçiler fabrikalara elkoymayacak mı? Revizyonizmin Türkiye temsilcisinin dili neden bunu söylemeğe varmıyor?

Mesele faşizm gelecek diye revizyonistlerin yaptıkları gibi susup oturmak değil, faşizm ortamında da sosyalist mücadelenin nasıl yürütüleceğini düşünmek, onun için gerekli örgütlenmeleri şimdiden yapmak, zorunlu mücadele yöntemlerini öğrenmektir.

Ama revizyonistlerin o tarakta bezleri yoktur. Çünkü onlar, sadece burjuva parlamentarizmi ortamında vardırlar. Devrimci mücadele onlar için parlamento kürsülerinde boy göstermekten, burjuva gazetelerinin manşetlerinde yeralmaktan, tiraj gazetelerinin sayfalarında sanat gösterileri yapmaktan ibarettir!

Revizyonistler, demokratik merkeziyetçi, disiplinli proleter örgütüne karşıdırlar. Nitekim Aybar da, «*Bolşevik partisinin kışla disiplini üzerine kurulmuş bir merkeziyetçi örgüt olduğunu*» söyleyip ardından «*kanlı tasfiye, kitlevi sürgün, çalışma kampları*» edebiyatına girişerek devrimci teorinin evrensel ilkelerinden birine karşı çıkmaktadır. (M. A. Aybar, Forum, 377(4), S. 5.). Karşı çıktığı için de, devrimci kavgayı bütün yöntemleriyle yürütebilecek, işçi sınıfının diğer devrimci sınıf ve tabakalarla ittifakını sağlayacak ve devrimci gençliği de mücadele saflarına çekebilecek bir örgütlü mücadele, Aybar revizyonizminin ufukları dışında kalmaktadır. Proleter örgütü reddedip bütün sınıfları ve tabakaları içinde ittifaka götüren bir kitle partisi modelinde diretmekle Aybar, populizmin, tavizciliğin, parlamentarizmin tuzaklarını daha başlangıçtan kabul etmiş olmaktadır.

anti - dogmatizm maskesi

Revizyonistler, bütün tarihleri boyunca, «dogmalara karşı koyuyoruz» sloganı altında ortaya çıkıp, devrimci teoriyi, «*anti-dogmatizm*» maskesi altında güdükleştirmeğe çalışmışlardır. Anti-dogmatizm maskesini takınmayan hiçbir revizyonist yoktur.

Nitekim, Aybar'ın Forum'u da, ilk sayısındaki sunuş yazısında revizyonizmin ezeli silahını kuşanıp «Dogmacılığa Karşı» başlığını takınmıştır. Revizyonistlerin bir başka maskesi de, «revizyonizme karşı çıkar» görünmek-

tir. Forum'un her yanında revizyonizm tezgahlanırken, sözkonusu başyazıda *«revizyonculuğun, yani suret-i haktan görünerek sosyalizmi yozlaştırma, sosyalist hareketi kapitalizmin dümensuyuna sokma çabalarının günümüzde de ciddi bir tehlike olduğundan»* söz edilmektedir. Ama hemen arkasından revizyonizm sırıtarak, *«ama bu tehlikeyi önlemek için harcanan çabalar, teorinin gelişmesine engel olmamalıdır. Aksi takdirde hayatla ilgisi olmayan bir disiplinden medet umma durumuna düşülür ki, bu da revizyonculuktan daha az tehlikeli değildir,»* demektedir. Bundan sonra da, *«sosyalist hareketteki yeni gelişmelerden, dogmacılığın cenderesinden kurtulma çabalarının arttığından, teoriye canlılık getiren yeni araştırmalardan»* sözedilerek revizyonizmin günümüzdeki çabalarına alkış tutulmakta ve *«araştırmaların yeni teorik sorunlar ortaya çıkardığı»* söylenerek revizyonizmin yarattığı yeni kargaşalara *«billimsellik»* süsü verilmeğe uğraşılmaktadır. (Forum, 374(1), S. 3.)

Tarihteki her türlü revizyonist akımın öğrettiği dersler ortadadır. İnsan «teoriye katkı getiriyorum» safsatası ile bir kez yoldan saptı mı, sorunlar birbirini izler, her yeni sorununun çözülmesi kişiyi devrimci teoriden biraz daha uzaklaştırır ve bir de bakarsınız, hazret, «katkı» yapa yapa karşı-devrim saflarına geçmiş, anti-komünizm silahını kuşanmış, devrimcilere sövmekte, onları ihbar etmekte, egemen sınıflara yarayan her türlü yöntemi «anti-dogmatizm» adına sınamaktadır.

aydın ve teori düşmanlığı

Aybar'ın Forum'unda, birçok revizyonist görüşün yanında *«aydın düşmanlığı»* da yaratılmakta, «köylü popülizmi» ve «uvriyerizm» ile işçiler ve köylüler, Aybar gibi düşünmeyen tüm aydınlara karşı kışkırtılmaktadır. Bu «aydın düşmanlığı» aslında «teori düşmanlığı»nın tohumlarını içinde saklamaktadır: *«Diyeceğim şu ki, kimi aydının üç-beş kitap okuyup (o da kaçta kaçını anlayarak!) emekçiler önünde marksizm gargaraları yapmasından kimseye hayır gelmez.»* (A. Dino, Forum, 174(1), S. 6.) *«Bugünkü buhran dedikleri bir aydın buhranıdır. Kişisel ahlak buhranıdır. Geri kalmış kafaların buhranıdır. Sosyalizmin buhranı değildir. Sosyalizm perdesi altında oynanan kandırmacaların buhranıdır. Bir aydınlar bölüğünün içinde, kısırdöngüsünde sosyalizm düşüncesini çalkalayıp durduğumuzdan dolayıdır bu buhran. Emekçi bilinçlenip işe girdiğinde, yukarda saydığım, buhran gibi gözüken olumsuzluklar tez günde bitecektir.»* (Y. Kemal, Forum, 379(6), S. 12.). Elbette «emekçi» bilinçlenip işe koyulunca, «buhran gibi gözüken olumsuzluklar» sona erecektir. Ama «aydınlar bölüğü»nün kısırdöngüsünde, Aybar revizyonizminin «aydın» sözcülerinin hiçbir sorumluğu yok mudur? Revizyonizm gargaraları yapanlar, «emekçi»nin senetli temsilcileri midir?

Aybar Forum'unun bu *«aydın düşmanlığı»*, *«teori düşmanlığı»*, *«popülizm»* ve *«uvriyerizm»* ortamında Rıza Kuas ile birlikte kalem oynatan DİSK Genel Sekreteri

Kemal Sülker de, «aydın düşmanlığı»nın nedenini şöyle izah etmektedir: «*İşçiler arasında varolduğunu iddia ettikleri 'aydın düşmanlığı' galiba devrimci örgütleri yıpratmaya, yöneticilerini karalamaya kendi kendini memur edenlere karşı duyulan antipatidir.*» (K. Sülker, Forum, 375(2), S. 4.).

Meseleyi doğru koymak için unsurlarını sağlıklı saptamak gerek. Gerçekten devrimci örgütlerle devrimci teoriyi mükemmel şekilde hazmetmiş, işçi sınıfına bilinç taşıyabilecek niteliğe erişmiş sosyalist aydın arasında asla düşmanlık olamaz. Çünkü iki tarafın da birbirine verecekleri ve birbirinden alacakları şeyler vardır. Ama ne yazık ki, bugün ne DİSK ve ona bağlı sendikalar özlendiği kadar devrimci olabilmişlerdir, ne de DİSK'e eleştiri ve uyarma düzeyinin ötesinde kişisel nedenlerle saldıran «aydınlar» devrimci teoriyi mükemmel şekilde hazmetmiş ve işçi sınıfına bilinç taşıyabilecek niteliğe erişmişlerdir. Bu nedenledir ki, revizyonist kliğin de yangına körükle girmesi yüzünden sendikalarda bir «aydın düşmanlığı»dır almış başını gitmektedir.

Peki çare?

Bu sorunun da cevabını Sülker kendine göre şöyle veriyor: «*Devrimci bir örgüt olan DİSK, sosyalist okumuşların pek çoğunun birbirlerini karalama, suçlama çabasında olduklarını görerek ne yapacağını düşünmüş, karara varmıştır. Bilim, sadece burjuva kökenli okumuşların tekelinde olmaktan çıkmıştır. İşçiler, sosyalizmin temel kurallarını ana kaynakların doğru çevirilerinden öğrenmeye önem vermişlerdir. Okuyacak, öğrenecek, diyalektik metodun kullanılışını hazmedecekler; işçi sınıfı ile bağ kurmamış, masa başı sol gevezeliklerle vakit geçiren, 'dedi ki', 'yazdı ki'lerle çalım satmaya kalkanlara boşverecekler; işçi sınıfının sorunlarına ve yaşama koşullarına, düşünce biçimlerine eğilmeyenlere, onlarla bilgi ve deney alışverişi yapmayanlara kulak asmadan yürüyeceklerdir.*» (K. Sülker, Forum, 375(2). S. 4.)

Hemen belirtelim ki, işçi sınıfı adına konuşmak iddiasında olan DİSK Genel Sekreteri'nin sözleri, belirli doğruları içermekle birlikte, önemli çelişkiler taşımaktadır.

«*Sosyalist okumuş*» yada «*burjuva kökenli sosyalist okumuş*» ne demektir? Bugün DİSK yada TİP yöneticilerine eleştiri yönelten sosyalist «*okumuş*»ların büyük bir kısmı «*burjuva kökenli*» değil, «*proleter*» kökenlidir, hatta şimdiki sınıfsal statüleriyle proleter olanlar dahi vardır içlerinde... Sosyalizmin bilimini öğrenmek için burjuva kökenli okumuş olmak zorunlu değildir. Bugün parti kadrolarında proletarya yada köylülük kökeninden gelme birçok militan, sosyalizmin bilimini burjuva kökenlilerden çok daha iyi kavramıştır. Çünkü sosyalizmin bilimini öğrenmek, günümüzde, klasik burjuva eğitiminden geçmeyi gerektirmemektedir. Bugün bilimsel sosyalizmin tüm temel kitapları yayınlanmıştır ve bu yayınların okurları arasında proleterler ve köylüler önemli bir yekun teşkil etmektedir.

Kaldı ki, sendikaların yönetim kurullarında yeralmış olmak, proleter kökenli olmanın işareti de değildir. Bu-

gün birçok sendikanın yönetim kurulları, hele hele profesyonel sendikacılık statüsüne geçildikten sonra, burjuva kökenli «*okumuşlar*» tarafından işgal edilmiştir. Bu kişilerin, «*işçi sınıfı*» adına, «*sosyalist okumuşlar*»a karşı anlamsız bir aydın düşmanlığı gütmeğe zerre kadar hakları yoktur. Eğer tabandaki proleterler dahi, çeşitli imkansızlıklarına rağmen sosyalizmin bilimini öğrenmede önemli mesafeler katederken, sendika yöneticileri, profesyonel kadrolarda sahip oldukları imkanlara rağmen, bugüne dek sosyalizmin bilimini okumamış ve diyalektik metodun kullanılışını öğrenmemişlerse, işçi sınıfı karşısında suçlu durumdadırlar.

Bununla birlikte, DİSK yöneticilerinin, hiç değilse bundan sonra okuyup öğrenmeye, diyalektik metodun kullanılışını hazmetmeye karar vermiş olmaları takdir edilecek bir harekettir. Esasen bunu tez elden yapmadıkları takdirde, proletarya çok geçmeden devrimci dalgalar halinde hepsinin üstünden aşacak, sendikalarda da, partide de sosyalizmin bilimini benimsemiş işçiler, şimdiki profesyonel sendika yöneticilerinin yerini alarak proletaryanın öncülüğü görevini bihakkın üstleneceklerdir .

Yine DİSK yöneticilerinin, «*sol gevezeliklerle vakit geçiren, işçi sınıfının sorunlarına ve yaşama koşullarına eğilmeyen, onlarla bilgi ve deney alışeverişi yapmayanlara boşvermeleri*», gerçekten teori-pratik bütünlüğüne ulaşmış, işçi sınıfı ile ve kitlelerle bağ kurmuş aydınlarla kaynaşmaları kararı, prensip olarak yerinde bir karardır. Ne var ki, DİSK yöneticisi ve TİP kurucusu olan sendikacılar, pratikte bunun yüzde yüz tersini yapmakta, on yıldan beri sürdürdükleri hatalı yöntemlerle işçi ve halk dalkavukluğu yapan revizyonist, oportunist kişilerle işbirliğinde ısrar etmektedirler.

İşçi sınıfına ihaneti defalarca sabit olmuş bulunmasına rağmen, «*beraber mücadele edecekleri günlerin yakın olduğunu*» revizyonizmin Türkiye temsilcisi Aybar'a bildirmeleri ve hemen akabinde de, artık Aybar'ın kontrolundan kesinlikle çıkmış TİP'ten ayrılarak, TİP'i parçalayarak parlamentoda transfer edilmiş burjuva politikacılarıyla birlikte sözümona bir sosyalist parti kuracaklarını açıklamış olmaları, DİSK yöneticisi ve TİP kurucusu sendikacılar revizyonizm - oportunizm'le işbirliği eğiliminde olduklarını göstermektedir.

kesin tercihinizi yapmalısınız!

Tekrar ediyoruz:

Dünyadaki kafadarları gibi, Türkiye'deki revizyonistler de, yukarıda belgelediğimiz üzere:

1. Devrimci ve evrensel marksist öğretinin «devrimci ruhu» olan materyalist felsefe ve diyalektik yöntemi inkar etmektedirler.

2. Marksçı öğretinin bulup çıkardığı, formüllediği toplum yasalarını, yani tarihi materyalizmi, ekonomi politiği v.b. kendilerince değiştirmeğe kalkışmakta, tarihi materyalizmin özü olan üretim güçleri - üretim ilişkilerini çelişkisini, ve bunun yansıttığı sınıf mücadeleleri gerçeği-

ni bir yana itmekte, yada kabul eder görünüp özde ve eylemde karşı çıkmaktadırlar.

3. Diyalektik materyalizm ve tarihi materyalizmi bir kez reddedince, işçi sınıfının örgütlü hareketini reddetmekte, devrimci mücadele yolunu uygulamayarak parlamentarizmi proleter hareketine yamamağa uğraşmaktadırlar.

4. Marksizmin evrenselliğini inkar ettikleri gibi, «Türkiye'ye özgü sosyalizm» safsatalarıyla *sosyal şovenizm*'i benimsemekte ve işçi sınıfına da benimsetmeğe çalışmaktadırlar.

5. Bütün görüş ve eylemleriyle, mevcut egemen sınıflarda uzlaşma ihanetini sürdürmektedirler. Devrimci mücadelenin hızını keserek onu parlamentoya ve sendikalara hapsetmekte, bu şekilde burjuva diktatoryasına yamanıp «*icazetli sosyalizm*» yapmağa kalkışmaktadırlar.

6. Asla unutulmamalıdır ki, bütün revizyonistler, küçük burjuvazinin tüm hastalıklarını kendi kişiliklerinde ve politikalarında taşırlar; devrimci mücadeleyi iğdiş etmek, proletaryanın örgütlü hareketini boğmak için devrimcileri polise ihbar etmek, onlara karşı anti-komünizm silahıyla en keskin mücadeleyi vermek, türlü iftira ve tertiplere girişmekte zerre kadar tereddüt etmezler.

Türkiye işçi sınıfı adına konuşmak iddiasında olan TİP kurucuları ve DİSK yöneticileri, tekrar durum muhakemesi yaparak kesin tercihlerini açıklamalıdırlar:

İşçi sınıfı sosyalizmi mi, revizyonizm mi?

Unutulmasın:

Revizyonizmin temel öğesi, her ne kadar, küçük burjuvazi ise de, kapitalizmin belli bir gelişme gösterdiği ülkelerde ortaya çıkan «*küçük burjuva*» eğilimli «*işçi aristokrasisi*» de, küçük burjuva aydınlarla birlikte revizyonizmin öncülüğü görevini yüklenebilir. DİSK yöneticileri işbirlikçi Türk İş aristokrasisine başkaldırdıkları, proletaryanın sınıfsal siyasi hareketinde yeraldıkları için «*devrimci*» niteliğine hak kazanmışlardır. İşçi sınıfının ekonomik savaşını da hâlâ en başarılı şekilde yürüten yine DİSK ve ona bağlı sendikalardır. Ama bu da yetmez.

Bugün, bir adım daha atmak zamanıdır.

Sadece işçi sınıfının siyasi hareketinden dem vurmak yetmemektedir, onu bilimsel sosyalizmin emrettiği şekilde yerine getirmek, revizyonizmin her türlüsüne «*hayır*» demek gerekmektedir. Gerçekten sosyalist olmak isteyenler için alternatifler ortadadır. TİP kurucuları ve DİSK yöneticileri iki yoldan birini seçeceklerdir:

İşçi sınıfı sosyalizmi yada revizyonizm!

ANT'A ABONE OLUNUZ

YÜZDE 35 İNDİRİMLE

Yıllık 40, altı aylık 20, üç aylık 10 T.L.

ANT'ın KİTAPLARINDA DA

YÜZDE 20 İNDİRİM

Abone adresi: Ant - P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul

proletaryanın örgütlenmesi

faruk pekin

«...Birinci ve en acil pratik görevlerimizin siyasi mücadeleye gerekli enerjiyi, çetinliği ve devamlılığı sağlayabilecek olan **bir devrimciler örgütünün** yaratılması olduğunu görememektedirler.»

V. I. Lenin(1)

Çağımızın gerçek devrimci sınıfı, işçi sınıfının, mücadelesinde örgütten başka silahı yoktur. «...Proleterleri iktidar uğruna mücadeleye sevkedecek kadar cesur, devrimci bir durumun çapraşık şartları içinde yolunu şaşırmayacak kadar tecrübeli ve hedefe giden yolda her çeşit kayalara çarpmadan seyredebilecek kadar esnek, mücadeleci bir partiye, devrimci bir partiye zorunlu ihtiyaç...»(2) işçi sınıfının iktidarda olmadığı her ülkede devrimcilerin en temel meselesidir. İşçi sınıfının devrimci partisinin yeri ve rolü, devrimci teorinin en önemli meseselerinden biridir.

Biz bu yazıda, dünya devrimci pratiğindeki örneklerden çıkarak bir işçi sınıfı partisinin, işçi sınıfının iktidarından önceki dönemde genel olarak hangi özellikleri gösterdiğini teorik esasları içinde okurlara aktarmak amacındayız.

Marx, Engels, Lenin ve Stalin, sürekli olarak devrimci parti için mücadele etmişler, işçi sınıfının devrimci partisini teoride ve eylemde gerçekleştirip güçlendirmişlerdir. Dimitrov ve Başkan Mao gibi ünlü devrimcilerin elinde parti ve onun çalışma yöntemleri daha açıklık kazanmıştır. Engels, Marx'a yazdığı mektuplardan birinde şöyle der: «Bizim taktiklerimizde bütün ülkeler ve çağlar için bir şey iyice yerleşmiştir: Bütün burjuva partilerine karşıt olarak kendi bağımsız partilerini kurmak amacıyla işçileri bir araya getirmek.»(3)

(1) **V. I. Lenin** Ne Yapmalı, Zamanımızın En Acil Meselesi, Çev. **M. Kabagil, Sol Yayınları, Ankara 1968,** s. 132.

(2) **J. Stalin,** Leninizmin İlkeleri, Çev. **M. Kabagil, Sol Yayınları, Ankara 1969,** s. 97-98.

(3) **K. Marx- F. Engels,** Selected Correspondence, **Progressive Publisher,** s. 446.

Genel anlamda sosyalist partinin görevi, işçi sınıfının politik hareketini yönlendirmek ve sosyalist toplumu kurmaktır. Sınıf güçleri ilişkilerini çok iyi tahlil etmek, hareketin acil görevlerini sıralamak, doğru devrimci yorum getirmek, işçiler arasında sosyalist propaganda ve ajitasyonu gerçekleştirmek, işçilerin birliğini sağlamak, onları iktidar uğrunda ve bilimsel sosyalizme göre eğitmek, devrimci saflarda anarşizm, oportunizm gibi çeşitli küçük burjuva ideolojileri ile mücadele etmek, revizyonizme ve dogmatizme karşı çıkmak, devrimci ilkelere bağlı kalmak, kitlelerle bağ kurmak, yedek kuvvetleri hazırlamak ve proleter güçlere katmak, devrimci halk cephesini gerçekleştirmek, kitlelere öncülük etmek, kapitalist ülkelerdeki proleterler ile ve bütün halk kurtuluş mücadelesi veren halklarla ittifak kurmak, somut durumların ortaya çıkardığı bütün engelleri aşmak, devrimci mücadeleye kendini adamak... böyle bir partinin temel görevleridir. Devrimin kesintisizliği ancak böyle parti ile sağlanır.

Sosyalist partinin şekillendirilmesinde ilk deneylere girişen, yine Marx ve Engels olmuştur. Marx ve Engels'in sadece ekonomist ve teorisyen oldukları sanısı doğru değildir. Onlar bütün yaşamları boyunca pratik içinde işçi sınıfının hareketini geliştirmeye uğraşmışlar, Komünist Ligası ve Birinci Enternasyonal gibi iki ünlü örgütü kurmuşlar ve bunların bütün ayrıntılı işleriyle uğraşmışlardır.

1847'de Adiller Birliği Kongresi'nde «Bütün dünyanın işçileri birleşiniz» sloganını yerleştirmişler, 1848'de yayınladıkları *Komünist Manifesto*'da kapitalizmin çöküşünü hazırlayan ve yeni sınıfsız toplumun kurucusu olan proletaryanın tarihsel rolünü ortaya koyarken, proletaryanın kesin zaferi için işçi sınıfının en bilinçli kesiminin oluşturduğu sosyalist partinin rolünü belirtmişlerdir. Birinci Enternasyonal'de ve özellikle Paris Komünü sırasında bu iki devrimci, sürekli olarak proletaryanın devrimci partisinin genel taktiklerini geliştirmişlerdir. Marx ve Engels, Enternasyonal'de sabırla, inatla kitlelerin somut pratik tecrübesinden çıkarak proleter devrimcilere reformizmin, dogmatizmin ve sekterci tutumun bir çözüm getirmeyecek yanlış eğilimler olduğunu göstererek dikkatlerini doğru devrimci teori ve taktiklere çekmeğe çalışmış, işçi sendikalarının ve grevlerinin işçiye hiçbir yarar sağlamadığını savunan tezlere karşı ve işçi sınıfı mücadelesini günlük ekonomik istekler içerisinde sınırlayan «trade-union»cu görüşlerle mücadele etmiş ve her ülkede bir proletarya partisi kurmak için büyük gayret sarfetmişlerdir. 1878 yılında Almanya'da anti-sosyalist kanunlar çıkmağa başlayınca Marx ve Engels, Alman Sosyal Demokrat Partisi'ne her türlü devrimci mücadele yöntemlerini kullanmayı, devrimci bir yayın organı çıkarıp parlamenter platformdan sonuna kadar yararlanmayı öğütlemişlerdir.

İşte, Marx ve Engels'teki böyle bir birikim üzerine Lenin, somut devrimci deneylerin ışığında, pratik içinde emperyalist dönemin parti anlayışını ortaya koymuş ve marksist-leninist partiyi gerçekleştirmiştir. Bu parti, sonraları, büyük devrimcilerin elinde geliştirilmiştir.

Dünya devrimci pratiğinde yeralan işçi sınıfı parti-

lerinin özellikleri ve yapısı diyalektik bir gelişim içinde ele alınır. Toplumlar geliştikçe, durumlar değiştikçe, parti, yeni görevlerle karşı karşıya kalır. Yeni politik ve örgütsel yöntemlere ihtiyaç duyulur. Partinin yapısı, işçi sınıfının mutlak iktidarını kurmasından sonra değişmelere uğrar, parti yeni görevler üstlenir ve nihayet sosyalizmin son aşamasında parti ortadan kalkar. Emperyalizme bağımlı, geri bıraktırılmış ülkelerde partinin yapısı, işçi sınıfının mutlak iktidarından önce işçi sınıfının politik, ideolojik, örgütsel öncülüğünde kurulacak olan bir geçiş iktidarı ile değişmeğe başlar, muhtemel bir halk savaşı ve bu savaş sırasında kurulan geniş halk cephesi ve halkordusu parti yapısını etkiler. (İşçi sınıfı partilerinin örgütsel yapıları ve alt örgütlerin görevleri ile partinin pratikte bir halk savaşı ve ordusu ile olan ilişkileri başka bir çalışmanın konusudur.)

Böyle bir partinin genel özellikleri şöyle sıralanabilir:

- Parti, işçi sınıfının örgütlü öncü müfrezesidir.
- Partinin temel kadrolarını profesyonel devrimciler oluşturur.
- Parti tek bir örgüt değildir. Profesyonel devrimcilerden oluşan en dar kümelerden, parti üyesi olmayanları da barındıran geniş örgütlere kadar uzananan, onları da içeren bir örgütler ağıdır.
- Parti demokratik merkeziyetçilik ilkelerine göre çalışır.
- Parti örgütünün kaleleri, fabrika çekirdekleridir. Parti işçi ve köylü kitleleriyle sıkı bağlar kurar, devrimci halk cephesini oluşturmak yolunda çalışır. Kitle çizgisini gerçekleştirir.
- Parti bilimsel sosyalizm ile silahlanmış öncü müfrezedir. Bilimsel sosyalizmi korur ve geliştirir. Parti içindeki her türlü oportunizme ve küçük burjuva ideolojisine karşı amansızca savaşır. Parti yalnız ideolojik olarak değil, örgüt birliği ve demir disiplin açısından da sağlamdır.
- Parti, illegal çalışmaya zorlanınca, birbirine paralel olarak çalışan legal ve illegal iki kısımdan oluşur. Bunlar arasında çok sıkı bir birlik sağlanır.
- Özünde ve eylem ilkelerinde parti, proleter enternasyonalizmi ilkelerini gözetir.

Dünya devrimci pratiğinde, işçi sınıfı partileri bu teorik esaslar üzerine geliştirilmiştir.

İşçi sınıfının, örgütlü öncü müfrezesi olarak parti

Devrimci bir parti olmadan devrim yapılamaz. Bu, sosyalistlerin en temel meselesidir. Parti en başta işçi sınıfının örgütlü öncü müfrezesidir. Bu konuya açıklık kazandırmak için önce parti ve örgüt kavramlarını açmak gerekir. Parti ve örgüt aynı şey midir? Parti ve örgüt kavramları, yukarıdaki başlıktan da anlaşılacağı gibi, ayrı kavramlardır. Bunları birbirine karıştırmak, devrimci mü-

cadelenin sağlığı açısından çok tehlikelidir. Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin İkinci Kongresi'nden sonra muarızlarına cevap verirken Lenin bu kavramı şöyle geliştirmiştir:

«Örgüt» sözcüğü genellikle iki anlamda kullanılıyor: Biri dar öteki geniş anlamda. Dar anlamda bu sözcük kişilerden meydana gelmiş kollektif ve hiç değilse asgari ölçüde tutarlı bir çekirdeği ifade ediyor. Geniş anlamda ise bu sözcük, bir bütün içinde birleşmiş bu tür çekirdeklerin toplamını kastediyor. Örneğin, Deniz Kuvvetleri, Ordu, Devlet beraber ve aynı zamanda (sözcüğün dar anlamında) örgütler toplamını ve (sözcüğün geniş anlamında) sosyal örgütlerin çeşidini ifade eder. Eğitim Bakanlığı (sözcüğün geniş anlamında) bir örgüttür ve (sözcüğün dar anlamında) birçok örgütü kapsar. Bunun gibi Parti bir örgüttür, (sözcüğün geniş anlamında) bir örgüt olması gereklidir. Aynı zamanda Parti (sözcüğün dar anlamında) farklı örgütlerin bütününü kapsamalıdır.(4)

Parti örgütler toplamıdır ve işçi sınıfının en yüksek örgütüdür, denilirken anlatılmak istenilen budur. Parti her şeyden önce işçi sınıfının partisidir. Parti işçi sınıfının öncüsüdür ve bu öncünün örgütlü olması zorunludur. Belli bir gelişim içinde partiye proleter ideolojiyi benimsemiş bilinçli köylülerin girmesi, onun işçi sınıfı partisi olma niteliğini değiştirmez. İşçi sınıfı partisinin serbestçe kurulamadığı emperyalizme bağımlı ülkelerde, işçi sınıfı partisini aynı zamanda köylülerin de öncü müfrezesi olarak gören ve mevcut partinin tüzüğünü, programını, disiplinini kabul eden, herkese açık olduğunu belirten görüşler, örgütsel alandaki liberalist çizginin sürdürülmesidir. Bu görüşlerin altı biraz kazınınca, kitle partisi, açık parti görüşü ortaya çıkar. Böyle bir parti ise, değil devrimci mücadeleyi zafere ulaştırmak, kendisini bile toparlayamaz.

Parti, kuyrukçu değil, öncüdür. Kendiliğinden gelme hareketlerin kuyrukçusu değildir. Parti çalışmaları, rastgele sürdürülen, kendiliğinden yapılan çalışmalar değil, uzun uzadıya hesaplanmış, planlı, kararlı ve amansızca bir mücadeledir. Bunun için parti, gerçek devrimci teori ile silahlanmak zorundadır. Partinin örgütlü kadrolar elinde olması, onun hedeflerine varmasında en önemli etkendir.

Parti, kitleleri proletaryanın sınıf çıkarları bilincine yükseltmeye çalışan ve dertlerini iyi görebilen ve işçi sınıfının başında mücadele veren örgüttür. Parti işçi sınıfının siyasi beynidir. Partinin ayrı bir beyin olması, onun kitlelerden tecrit olacağı anlamına gelmez. Parti, partisiz kitlelerle bağ kurarak, onları sevk edecek özellikleri gösterir. Bu beyin, işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasıdır. Fakat parti ile işçi yığınları arasındaki ayırımı unutmak, partiyi derhal kitle partisi haline getirir.

Parti, örgütlü bir bütündür. Partinin örgütlü olabilmesi özelliği bir yerde onun üyelerine ilişkin bir mesele olduğundan, partiye kimlerin üye olacağı sorunu her dönemde tartışılmıştır. Bunlardan en önemlisi R.S.D.İ.P.'nin İkinci Kongresinde Lenin ile Martov arasında geçen tar-

(4) V. I. Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, Partimizdeki Buhran, Çev. Y. Funcacı, Sol Yayınları, Ankara 1969, s. 68-69 dipnotu.

tışmadır. Bilindiği gibi, Martov ve Lenin bu kongreye ayrı ayrı iki tasarı sunmuşlardır. Parti üyeliği konusunda Lenin'in verdiği tasarıdaki «parti üyesi, onun programını kabul eden ve partiyi hem mali yönden, hem de parti örgütlerinden birine kişisel katılmasıyla destekleyen kişidir,» tanımına karşı Martov'un, «Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi'nin üyesi, onun programını kabul eden, onun amacına ulaşması için parti organlarının denetimi altında ve onların gösterdiği yönde aktif olarak çalışan kişidir,» tanımı destek kazanınca Lenin çok sıkı bir ideolojik mücadeleye girişmiş, partinin saflarına hiç değilse *asgari bir örgütlenmeyi* kabul eden kişilerin alınmasını savunmuş ve kitle partisi anlayışına şiddetle karşı çıkmıştır. Öncü ile, öncüye eğilimli kümeler arasındaki farkı defalarca anlatmıştır:

> Parti, işçi sınıfının öncü kolu olarak, her şeyden önce, işçi sınıfının tümüyle karıştırılmamalıdır. Ve Akselrod yoldaş, böyle bir karıştırmadan ötürü (bu karıştırma, bizim oportünist ekonomizmimizde genellikle görülmektedir) suçludur. Akselrod şöyle demiştir: «İlkin ve her şeyden önce, biz, Partinin en faal unsurlarından bir örgüt yaratıyoruz. Devrimciler örgütü... Fakat mademki, biz, bir sınıf partisiyiz, o halde, belki çok faal olarak değil ama, bilinçli olarak Partiyle işbirliği yapan insanları Parti saflarının dışında bırakmamaya dikkat etmeliyiz.» Bir defa, Sosyal Demokrat işçi sınıfı partisinin aktif unsurları, sadece devrimcilerin örgütlerini değil, aynı zamanda Parti örgütü olarak kabul edilen işçi örgütlerinin tamamını da kapsamına alacaktır. İkincisi, nasıl oluyor da bizim bir sınıf Partisi olmamız gerçeğinden, Partili olanlarla, Partiyle işbirliği edenler arasında bir fark gözetmemek gerektiği yargısına varılabiliyor? Tam tersine, bir bilinç ve eylem farklılığı olduğu için, Partiye yakınlık ölçüsünde bir ayrım yapılması zorunludur. Biz bir sınıf Partisiyiz. Bu yüzden, hemen hemen sınıfın tümünün (savaş sırasında, iç savaş sırasında bütün sınıf) bizim Partimizin liderliği altında hareket etmesi, mümkün olduğu kadar yakından bizim Partimize bağlanması gerekir. Fakat kapitalizmde, bütün sınıfın yada hemen hemen bütün sınıfın öncüsünün, yani kendi Sosyal Demokrasi Partisinin bilinç ve eylem düzeyine çıkabileceğini düşünmek Manilovizm ve «kuyrukçuluk» olur. Hiçbir makul Sosyal Demokrat, kapitalizmde, sendika örgütlerinin dahi, işçi sınıfının tamamını yada hemen hemen tamamını kucaklayacak bir güce sahip olmadığından şüphe etmemiştir. Öncü ile, ona eğilimli kitleler arasındaki farkı unutmak, öncünün, gittikçe daha genişleyen ölçüde kitleleri kendi ileri düzeyine yükseltme görevini unutmak, sadece kendini aldatmak, gözlerini bizim görevimizin genişliğine kapatmak ve bu görevleri daraltmaktır. Ve Partili olanlar ile Partiyle işbirliği yapanlar, yani bilinçli ve aktif olanlar ile yardım edenler arasındaki farkı ortadan kaldırmak, tamamıyla göz yummak, tamamıyla unutmaktan başka bir şey değildir.(5)

Parti yukarıda saydığımız bütün özellikleriyle, işçi sınıfının mücadelesini sevk ve idare edebilecek bir örgütlü bütün, bir örgütlü öncü müfrezedir.

profesyonel devrimciler örgütü olarak parti

Parti, işçi sınıfının örgütlü öncüsüdür, ama işçi sınıfının en devrimci elemanlarını içinde barındıran örgüttür. Dünya devrimci pratiğinde işçilerin örgütü ile

(5) V. I. Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s. 71-73.

devrimcilerin örgütünü karıştıran, onları birbirine eş sayan oportünist görüşlerle sürekli olarak mücadele edilmiştir. İşçi örgütlerinin mesleki örgüt, geniş, yaygın örgüt ve açık örgüt özelliklerini taşımaları gerektiğini belirten Lenin, devrimciler örgütünün, *devrimci eylemi meslek edinmiş*, sağlam, güvenilir, tecrübeli kişilerden oluşmasını, geniş olmamasını ve mümkün olduğunca kapalı çalışmasını, sürekli olarak belirtmiştir. Bu örgüt anlayışı, devrimci işçi sınıfı partilerinin özüdür.

Özellikle devrimci eylemlerin birbirine karıştığı, geniş örgütlenmelerin çizgisinde sonuçsuz eylemlere girişildiği, amatörlüğün kol gezdiği, devrimci görevlerin artan boş zamanlara sıkıştırıldığı bir dönemde profesyonel devrimciler özellikle işçi arasından yetiştirilmeğe çalışılır.

Tutarsız hareketlerin, sonu gelmeyen devrimci uğraşıların, hareketin öğrenci kesimleriyle yada diğer yan unsurlarla yürütüldüğünde bir yere varamayacağını belirten Lenin şöyle demiştir:

> Tekrar tekrar belirttiğim gibi, örgütle ilgili olarak «akıllı adam» sözüyle kasdettiğim, **profesyonel devrimcilerdir**, kökenleri öğrenci olmuş yada işçi olmuş önemli değil. İddia ediyorum ki: (1) çalışmada devamlılığı sağlayan istikrarlı bir yöneticiler örgütü olmadan sağlam bir devrimci hareket olamaz; (2) hareketin temelini teşkil eden ve ona katılan yığınlar mücadeleye kendiliklerinden ne kadar büyük sayıda sürüklenirlerse, böyle bir örgütün gereği o ölçüde acil bir hal alır ve o ölçüde örgüt sağlam olmalıdır (yoksa demagogların yığının bilinçsiz katlarını peşlerinde sürüklemeleri daha da kolaylaşmış olur); (3) böyle bir örgüt başlıca devrimci eylemi meslek edinmiş olan adamlardan kurulmalıdır; (4) otokratik bir ülkede, Çarlık Rusya'sında, siyasi polisle mücadele sanatında çıraklık dönemini atlatmış olan meslekten devrimcilerden gayrisini dışta tutarak bu örgütün üye sayısını ne kadar kısarsak, böyle bir örgütü «baskına uğratmak» o ölçüde daha zor olacaktır ve (5) harekete katılabilen ve orada aktif olarak çalışabilen işçilerin ve öteki sosyal sınıflardan gelme unsurların sayısı o ölçüde büyük olacaktır.(6)

Parti için, örgüt işlerini aksatmadan yürütmek, tedbirliliği sağlamak, polis baskısından yılmadan devrimci eylemi sürdürmek için uzman devrimciler, kendini tamamen bu işe adamış, kendini bu yolda eğiten, hazırlayan, sadece boş zamanlarını değil, bütün 24 saatini devrimci mücadeleye verebilen profesyonel devrimciler şart olur. Uzmanlaşmanın merkezileşmeyi doğurması ise kaçınılmazdır. Amatörleri, işçi ve aydınları, profesyonel devrimciler haline getirmeye çalışmak, partinin en belli başlı görevlerinden biridir.

Profesyonel devrimciler kim tarafından finanse edilir? Bu noktadaki temel ilke, profesyonel devrimcilerin parti tarafından finanse edilmesidir. Profesyonel devrimcileri yaşatmak için para sağlayan kişiler, bu paraları kişilere değil, partiye verirler.

Devrimci mücadele ve parti geliştikçe, daha geniş kümelere, geniş devrimci kadrolara ihtiyaç duyulur. Örgütlü öncü olarak parti, devrimci kadrolar yetiştirmekle yükümlüdür. Kadrolar meselesinde Georgi Dimitrov, kad-

(6) **V. I. Lenin, Ne Yapmalı, s. 155-156.**

roların seçiminde göz önüne alınacak şu temel unsurları sayar:

Birincisi, kendini işçi sınıfının davasına **kesinlikle adamak, Parti'ye bağlılık** ki, bu özellikler sınıf düşmanlarına karşı çarpışırken, hapsi ve mahkemeyi göze almış olmalıdır.

İkincisi, **kitlelerle mümkün olduğu kadar yakın ilişki.** Sözünü ettiğimiz arkadaşlar kitlelerin çıkarlarını, nabızlarını iyi tanımalı, duygularını ve isteklerini iyi bilmelidirler. Parti örgütlerimizin liderlerinin prestiji, herşeyden önce kitlelerin kendilerini lider olarak tanıması liderlik kapasiteleri. ni ve deneylerini mücadeledeki azim ve fedakarlıklarını görüp inanması temeline dayandırılmalıdır.

Üçüncüsü, **kadroların gerekli şartları kendiliklerinden yaratma ve karar verirken üzerlerine sorumluluk alma yetenekleri. Sorumluluktan korkan bir insan lider değildir. Kendisi karar veremeyen, «Ben bana söylenen şeyi yaparım,» diyen sosyalist değildir. Gerçek bir sosyalist lider yenilgi anında kendisini kaybetmeyen, başarı anında ne yapacağını şaşırmayan, kararların yürütülmesinde sarsılmaz bir sağlamlık gösteren kişidir. Kadrolar en çok mücadelenin somut meselelerini kendiliklerinden çözmek zorunda kaldıkları ve kararlarının bittiğinden sorumlu olduklarını anladıkları durumlarda gelişirler.**

Dördüncüsü sınıf düşmanlarına karşı kavgada **disiplin ve sosyalist sağlamlığı,** bunun yanısıra, sosyalist çizgiden sapmalara karşı amansız bir mücadele.(7)

Devrimi başarma yolunda en güçlü silah olan partinin başarısı, partinin kadrolarının güçlülüğüne bağlıdır. Partinin başarısı yalnızca doğru devrimci çizgi ve politikaya sahip olması, demokratik merkeziyetçilik ilkesini uygulamasıyla gerçekleşemez. Parti proletaryayı zafere ulaştıracak kadroları yetiştirmekle yükümlüdür. Başkan Mao'nun kadrolar hakkındaki görüşleri bu meseleye daha bir açıklık kazandıracaktır:

Bu kadrolar ve liderler, marksizmi - leninizmi bilen, siyasi bakımdan uzak görüşlü, işinin ehli, fedakarlık ruhuyla dolu, kendi sorunlarını çözmeğe yetenekli, güçlüklerden yılmayan, kendini ulus, sınıf ve Parti hizmetine adamış, sadık kişilerden oluşmalıdır. Parti, bu kadrolar ve liderler sayesinde üyeleriyle ve kitlelerle bağ kurabilecek, ve gene bunların kitle önderliğinde düşmanı yenmeği başarabilecektir. Böyle kadrolar ve liderler bencillikten, bireyci kahramanlıktan, gösterişten, tembellikten, pasiflikten, kibirli sekterlikten uzak, kendini düşünmeyen, ulus ve sınıf kahramanları olmalıdır. Partimizin üyeleri, kadroları ve liderleri için gerekli olan nitelikler ve çalışma tarzı işte bunlardır. Hayatlarını davaya adamış onbinlerce üye, binlerce kadro ve çok sayıda birinci sınıf liderlerden bize kalmış olan manevi vasiyettir bu. Hiç şüphesiz söz konusu nitelikleri kazanmak, kendimizi daha iyi yetiştirmek ve daha yüksek bir devrimci düzeye ulaşmak zorundayız. Ama, bunlar bile yeterli değildir; Parti içinde ve ülkede yeni kadrolar ve liderler keşfetmeği de görevimiz olarak kabul etmeliyiz. Devrimimiz kadrolara bağlıdır. Stalin'in dediği gibi, «Herşeye kadrolar karar verir.»(8)

Kadrolarla nasıl ilgileneceğimizi bilmeliyiz. Bunu yapmanın çeşitli yolları vardır. Her şeyden önce onlara yol göstermeliyiz. Bu onları çalışmalarında serbest bırakmak ve böylelikle sorumluluk üstlenme cesaretine sahip olmalarını sağlamak, aynı zamanda onlara vaktinde talimatlar vererek

(7) **Georgi Dimitrov, Faşizme Karşı Birleşik Cephe, Çev. A. Özer, Ser Yayınları, Ankara 1969, s. 176-177.**

(8) **Selected Works of Mao Tse-tung (Seçme Eserler), Cilt: I, s. 291, «Anti-Japon Ulusal Birleşik Cephesi İçin Kitleleri Milyonlar Halinde Kazanalım,» (7 Mayıs 1937).**

Parti siyasi çizgisi kılavuzluğunda kendi insiyatiflerinin tümünü kullanabilme yeteneğini kazandırmak anlamına gelir.

İkinci olarak, onların düzeylerini yükseltmeliyiz. Bu ise, kendilerine okuma fırsatı vererek teorik kavrayışlarını ve çalışma yeteneklerini artırmak üzere onları eğitmek demektir.

Üçüncüsü, çalışmalarını denetlemeli, tecrübelerini değerlendirmelerine, başarılarını sürdürmelerine ve hatalarını düzeltmelerine yardım etmeliyiz. Denetim yapmaksızın görev vermek ve sadece ciddi hatalar yapıldığında dikkat kesilmek . kadrolarla ilgilenmenin yolu bu değildir.

Dördüncüsü, hata yapmış bulunan kadro elemanlarına karşı genel olarak ikna yolunu kullanarak, hatalarını düzeltmelerine yardımcı olmalıyız. Mücadele yolu, ancak, ciddi hatalar yapmış olan ve kendisine yol gösterilmesini kabul etmeyen kimselere karşı kullanılmalıdır. Burada sabır gereklidir. Kişilere kolayca «oportünist» damgasını vurmak, yada hemencecik onlara karşı «mücadeleye» girişmek yanlıştır.

Beşincisi, karşılaştıkları güçlüklerde onlara yardım etmeliyiz. Kadro elemanları hastalık, geçim sıkıntısı, evle ilgili veya başkaca dertlerden dolayı güç durumda kaldıklarında onlara elimizden geldiği kadar, mutlaka, yardımcı olmalıyız.

Kadrolarla ilgilenmenin yolları bunlardır.(9)

örgütler toplamı olarak parti

Parti, işçi sınıfının örgütlü öncüsü olmakla birlikte işçi sınıfının tek örgütü değildir. Parti, bir örgütte birleştirilmiş örgütler toplamıdır. Parti tamamen öncü müfrezeden oluşmuş bir *dikey örgütlenme* ve yan örgütlerden oluşmuş bir *yatay örgütlenme* yapısına sahiptir.

Her toplumda, işçi sınıfının devrimci partisi dışında bir yığın örgüt vardır: Fabrika komiteleri, işçi sendikaları, işçi birlikleri, kooperatifler, gençlik örgütleri, kadın birlikleri, kültür dernekleri... Bütün bu örgütler, parti dışındadır. Üyelerinin çoğunluğu parti üyesi değildir. İşçi sınıfı partisi, bütün bu örgütlere el atarak, onları kendi çıkarları açısından yöneltmek zorundadır. İşçi sınıfı mücadelesinin başarıya ulaşması, bu örgütlerin ne denli kanalize edildiğine bağlıdır.

Parti, bu örgütleri kendi çizgisi ışığında yöneltebilecek ve onları eğitecek en iyi işçi önderlerini sinesinde barındırır. İşçi sınıfı hareketini merkezileştirecek ve parti ile onun dışındaki örgütler arasında organik bağlar kuracak olan kadroları parti sürekli olarak yetiştirir.

Bütün bu örgütler partinin resmi birer kolu haline gelmezler, bunun böyle olması tehlikelidir. Ama partinin sevk ve idaresi bu örgütlerin üzerinde hissedilir. İşte bunun için parti, işçi sınıfı örgütlenmesinin en üst biçimidir.

İktisadi mücadele için işçi örgütleri, mesleki örgütler olmalıdırlar. Her Sosyal-Demokrat işçi, elinden geldiği kadar bu örgütleri desteklemeli ve bunların içinde aktif olarak çalışmalıdır. Bu böyle olmakla birlikte, «mesleki» örgütlerde üyeliğe yalnız Sosyal-Demokratların seçilebilmesini istemek, elbette ki bizim çıkarımıza olan bir şey değildir; çünkü böyle bir şey, ancak bizim yığınlar üzerindeki etkimizin kapsamını daraltır. İşverenlere ve hükümete karşı mü-

(9) Selected Works of Mao Tse-Tung, Cilt: II, s. 202, «Çin Komünist Partisinin Ulusal Savaştaki Yeri,» (Ekim 1938).

cadele için birleşmenin gereğini anlayan her işçi, sendikalara girebilmelidir. Eğer sendikalar, hiç değilse bilinçlenmenin bu ilkel derecesine ulaşmış olan herkesi birleştirmezse ve çok geniş örgütler olarak kurulmazsa, meslek örgütlerinin asıl amacına ulaşmak imkansızlaşır. Bu örgütler ne kadar geniş tutulursa, bunlar üzerindeki etkimiz de o ölçüde geniş olur. Bu etki, sadece iktisadi mücadelenin «kendiliğindengelme» gelişmesi yüzünden değildir, sosyalist sendika üyelerinin arkadaşlarını etkilemede gösterdikleri doğrudan doğruya bilinçli çaba yüzündendir.(10)

En gizli görevlerin bir devrimciler örgütünde merkezileşmesi, geniş yığınlar içinde olan ve bu yüzden de mümkün olduğu kadar gevşek ve gizlilikten uzak olması gereken, işçi sendikaları gibi, eğitim grupları ve illegal literatürü okuma grupları gibi, sosyalist ve demokratik gruplar, halkın bütün öteki bölümleri arasında kurulacak olan gruplar vb. vb. gibi büyük sayıdaki öteki örgütlerin eyleminin alanını genişletecek ve kalitesini yükseltecektir. Bu grupları, işçi sendikalarını ve örgütleri her yerde kurmak gerekir; bunlar **mümkün olduğu kadar çok sayıda** olmalı ve yerine getirdikleri fonksiyonlar mümkün olduğu kadar çeşitli olmalıdır; ama bunları **devrimciler** örgütüyle birbirine **karıştırmak**, aralarındaki sınır çizgisini silmek, yığınlar arasında daha şimdiden inanılmaz ölçüde zayıflatılmış bulunan yığın hareketine «hizmet edebilmek» için, kendilerini özel olarak ve tamamen Sosyal-Demokratik eyleme adayan ve sabırla, inatla profesyonel devrimci **eğitimlerini yapan** adamlar gerektiği duygusunu **söndürmek** saçmadır ve zararlıdır.(11)

Parti ve onun paralelinde çalışacak olan örgütler ile kurulacak ilişkiler, işçi sınıfı mücadelesinin en önemli meselelerinden biridir. Her işçi sınıfı partisi, kendi örgütler ağı hakkında çok açık bir politikaya sahip olmak zorundadır.

Mesele, madde madde şöyle ortaya konabilir, genellikle örgütün derecesine ve özellikle örgütün gizliliğine bakarak, kabataslak şu kategoriler düşünülebilir: 1) devrimcilerin örgütleri; 2) mümkün olduğu kadar geniş ve değişik işçi örgütleri (belli şartlar altında, öteki sınıfların belli unsurlarını da kapsamına alacağını düşünerek, kendimi işçi sınıfıyla sınırlıyorum). Bu iki kategori, Partiyi meydana getirir. Bundan sonra: 3) Partiyle işbirliği yapan işçi örgütleri; 4) Partiyle işbirliği yapmayan fakat onun denetim ve yönetiminde olan işçi örgütleri; 5) işçi sınıfının, sınıf mücadelesinin kendini büyük ölçüde ortaya koyuşu sırasında, herhangi bir ölçüde, Sosyal Demokrat Parti'nin yönetimi altına giren örgütsüz unsurları.(12)

demokratik merkeziyetçilik

İşçi sınıfı partisi, demokratik merkeziyetçilik ilkelerine göre çalışır. Demokratik merkeziyetçiliğin temelinde, açıklık, azınlığın çoğunluğa uyması, üyelerin örgüte, alt kademelerin üst kademelere, bütün partinin merkez yönetimine uyması ilkeleri yatar. Demokratik merkeziyetçilik, parti birliği ve üyeler arasında dayanışmayı sağlar. Partinin parçalanıp dağılmasını ve parti birliğinin bozulmasını önler. Parti içi demir disiplini yaratır. Demokratik merkeziyetçilik, partinin örgüt yapısının temel ilkesidir. Ve bu ilke, dünya devrimci pratiği ile sınanmıştır.

Partinin her üyesi, partinin genel stratejik ve taktik

(10) **V. I. Lenin**, Ne Yapmalı, s. 142.
(11) **V. I. Lenin**, Ne Yapmalı, s. 157.
(12) **V. I. Lenin**, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s. 79-80.

esaslarının saptanmasında ve eylem önerilerinde eşit yol gösterme ve tartışma olanaklarına sahiptir. Gerçek sosyalist örgüt, herkesin fikrini serbestçe söyleyebildiği demokratik bir örgüttür. Parti içi demokrasinin sağlanması, partinin varlığının bir temel şartıdır. Özgürlük ve disiplin; demokrasi ve merkeziyetçilik, partinin candamarlarıdır.

Demokratik merkeziyetçilik ilkeleri şöyle sıralanabilir.

1. Bütün kademelerdeki yönetim kurulları seçimle işbaşına gelmelidir.

2. Yönetim kurulları bağlı bulundukları üst örgütlere ve örgüt üyelerine sürekli olarak hesap vermek zorundadırlar.

3. Üst kademedeki yönetim kurulları, alt kademedekilerden gelen dilek ve teklifleri dikkatlice gözönünde bulundurmak, ister parti içi, ister parti dışı olsun kitleleri dinlemek zorundadırlar.

4. Alt kademedeki parti örgütleri, üst kademedeki parti örgütlerine sürekli bir şekilde rapor sunmalı, gerektiğinde onları eleştirmeli ve kendi kademesini ilgilendiren meselelerde üst düzeydeki parti örgütlerinin düşüncelerini araştırmalıdır.

5. Toplu önderlik ve kişisel sorumluluk bütünlüğü, partinin bütün kademelerindeki çalışma ilkesi olmalıdır.

6. Birey örgüte, azınlık çoğunluğa, alt kademeler üst kademelere, bütün parti merkez komitesine tabidir.

7. Bütün üyeler parti kararlarına uymak zorundadır.

Partinin aşağıdan yukarıya doğru örgütlenmesi ve olumlu elemanların ön saflarda yer alması, ancak bu parti içi demokrasi ile sağlanır.

Demokrasi ve merkeziyetçilik bir bütündür. Parti içinde yalnızca «merkeziyetçilik» ilkesinin uygulanması, yönetici diktasına yolaçar. Yalnızca «demokrasi» ilkesinin uygulanması ise, merkeziyetçilik görüşünü baltalar. Parti işlerinin yürümemesine ve partinin dağılmasına yolaçar. Bunun için, partideki her türlü ultra - demokratik ve despotik görüşlerle mücadele edilir.

Parti yöneticileri, demokratik merkeziyetçiliğin uygulanmasında çok titiz davranırlar. Demokratik uygulamayı kavrayamayan bir yönetici, kısa zamanda bir despot, diktatör olur. Yöneticilerin yalnızca kendi görüşlerini üyelere benimsetmek istemesi, partinin geleceğini tehlikeye sokar.

Parti yöneticileri, yanlışlarını hemen kabul eder, hatalarını düzeltir, özeleştiri ilkesini uygular, bütün üyelere karşı alçak gönüllü davranır, kibir ve gururu elden bırakır, demokratik merkeziyetçiliğin örnek kişileri olur.

parti ve kitleler

Parti bütün fabrikalarda çekirdekler kurar ve bu çekirdekler emme basma tulumba gibi çalıştırılarak, işçi sınıfının bilinçli, denenmiş kadroları partiye kazanılır. İşçi sınıfı partisinin en büyük kaynağı olması açısından fabrikalar büyük önem taşır.

Fabrika grupları bizim için çok önemlidir: hareketin esas gücü büyük fabrikaların işçi örgütlerindedir. Çünkü büyük fabrikalar (ve tesisler) işçi sınıfının sadece sayı bakımından büyük kısmını değil, etki, gelişme ve mücadele kapasitesi bakımından da hakim kısmını kapsarlar. Her fabrika bizim kalemiz olmalıdır.(13)

İşçi sınıfı partisinin görevi, işçi ve emekçi yığınları örgütlemek, eğitmek, bilinçlendirmek, devrimci eylemi kanalize etmektir. İşçi sınıfına etkili propaganda ve ajitasyon yapabilmek için parti, toplumun bütün alanlarını kapsayan siyasî bir kampanya yürütmek zorundadır. Bu noktada, mesleki örgütlenmenin ve örgütler ağının önemi de ortaya çıkar.

İşçi sınıfı, kendi mesleki örgütlerinde ancak sendikacılık bilinci geliştirirken, sosyalist bilinç işçilere dışarıdan ulaştırılır ve bu bilinç taşıyıcıları, çoğunlukla sosyalist aydınlar olur. Bu aydınlar, bilimsel sosyalizmi çok iyi özümlemiş, örgüt meselelerinde tecrübeli, yetenekli devrimcilerdir.

İşçilere ulaşmada ilk mücadele aracı olan sendika ve ilk erişebilir bilinç olan sendikal bilinçten faydalanılır. İşçi sınıfı arasında örgüt anlayışı ne denli yaygınsa, profesyonel devrimcilerin politik ve örgütsel çalışmaları da o denli geniş olur. İşçilere gidişte, onların ekonomik mücadeleleri çok iyi değerlendirilir. Ancak, ekonomik mücadelenin en olumlu biçimde siyasi mücadeleye dönüştürülmesi zorunludur. Devrimcinin görevi, sendikal mücadeleyi, sosyalist mücadeleye çevirmek, onların ekonomik mücadelelerden edindikleri deneylerden yararlanarak, onların siyasi bilinçlerini artırmaktır.

Burada, propaganda ve ajitasyon kavramlarına da açıklık getirmek gerek. Plehanov'un tanımıyla «propagandacı, birçok fikirleri birden bir yada birkaç kişiye sunar; ajitatör ise, bir yada bir iki fikri ileri sürer ve savunur. Ama bunu insan yığını önünde yapar.» Propagandacı, birçok düşünceyi savunduğundan, çok az insan tarafından anlaşılır. Bunun için propagandacı daha çok yazı yazar. Ajitatör ise, yığınları, yığınlar arasında tedirginlik ve öfke yaratarak, somut eyleme ve devrimci mücadeleye çağırdığından, çoğunlukla konuşur. Bu iki görev birbirini bütünler.

İşçi sınıfına dışardan bilinç vermede bütün ülke alanı kullanılır. Devrimci mücadelede işçi sınıfının zafere ulaşabilmesi için profesyonel devrimciler toplumun bütün sınıf ve zümreleri arasına giderler. Bu durum, emperyalizme bağımlı ülkelerde ise büyük bir zorunluluktur.

Sınıf siyasi bilinci, işçilere, ancak dıştan iletilebilir, yani ancak iktisadi mücadelenin dışından, işçilerle işverenler arasındaki ilişki alanının dışından iletilebilir. Bu bilgiyi elde etmenin mümkün olduğu biricik alan, bütün sınıf ve tabakaların devletle ve hükümetle ilişkisi alanı, bütün sınıflar arası karşılıklı ilişkiler alanıdır. Onun için, işçilere siyasi bilgi iletmek için ne yapmalıdır sorusuna cevap, pratik çalışanların ve özellikle Ekonomizme eğilim gösterenlerin çoğunlukla yeterli buldukları, «işçiler arasına gidilmelidir» cevabı olamaz. İşçilere siyasi bilgiyi iletebilmek için, Sosyal-Demokratlar toplumun bütün sınıfları arasına gitmek

(13) V. I. Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri, s. 78.

zorundadırlar; onlar mücadele birliklerini bütün doğrultulara sevketmek zorundadırlar.(14)

Proletaryanın yedek güçlerini, vasıtalı ve vasıtasız ihtiyatlarını sıralamak, mücadeleye sokmak; emperyalizme bağımlı ülkelerde saptadığı taktiklerin ışığında sağ ve sol sapmaya düşmeden toplumda çıkarları emperyalizmle çelişen bütün sınıf ve tabakaları işçi sınıfının politik, ideolojik ve örgütsel öncülüğündeki devrimci halk cephesi içinde toplamak, partinin en temel görevidir. Partinin kitle niteliği, parti içinde yığınları barındırmasıyla değil, yığınları kendi politik çizgisine çekmesiyle belirlenir. Partinin kitle çizgisini gerçekleştirmesi ise, ancak örgütlü öncü müfreze ile sağlanır. Parti, halkın devrimci geleneğini ve geçmişini gözönüne alarak, bugünkü devrimci mücadeleyi daha güçlü bir şekilde kanalize eder.

Genel olarak her türlü kitle hareketinde gözönüne alınması gereken özellikleri Başkan Mao şöyle sıralamaktadır:

1. Bütün çalışmalarımızda uygulamamız gereken iki yöntem vardır: Birisi genell özel (particular) ile birleştirmek, diğeri ise liderliği kitlelerle kaynaştırmak.

2. Herhangi bir işte eğer genel ve yaygın bir çağrı yapılmazsa, kitleler harekete geçirilemez. Fakat lider durumundaki kişiler kendilerini genel bir çağrıyla kısıtlarsa — şahsen bir takım örgütlerde, çağrısı yapılan işlerin uygulanmasında yoğun bir şekilde yer almazlarsa, bir noktada durup, tecrübe kazanıp, bu tecrübeyi başka birimleri (unite) yöneltmede kullanamazlarsa — genel çağrılarının doğruluğunu sınama yada genel çağrılarının muhtevasını zenginleştirme imkanları yoktur ve bundan bir sonuç alamama tehlikesi ortaya çıkar.

Örgüt içinden, başka örgütlerden çevredeki okul ve ordu birimlerinden (çok fazla olmamak şartıyla) iki yada üç birim seçin. Bu birimleri derinlemesine inceleyin, hataları düzeltme hareketlerinin onlardaki gelişimi hakkında ayrıntılı olarak bilgi edinin, siyasi tarihleri, ideolojik özellikleri, (yine çok fazla olmamak şartıyla) personel temsilcilerinin çalışmalarındaki zayıf ve güçlü yanları, çalışma şevkleri hakkında ayrıntılı bilgi toplayın. Bundan sonra • örgüt sorumlularına, o birimlerin karşılaştıkları pratik sorunlara somut çözümyolları bulmada şahsen yol gösterin. Bir yığın alt-birimleri olan ordu, okul birimleri ve bütün örgüt liderleri de aynı şeyi yapmalıdır. Liderlerin, önderlik etme ve öğrenmeyi birleştirmelerini sağlayan yöntem budur. Lider durumundaki hiçbir kişi, alt-birimlerdeki tek tek her kisiden ve olaydan somut tecrübeler kazanmadıkça, bütün birimlere genel yol gösterme yetisine sahip olamaz. Bu yöntem her yerde teşvik edilmelidir ki, böylece her kademedeki lider kadrolar onu uygulamayı öğrenebilsin.

3. Hataları Düzeltme Hareketinden kazandığımız tecrübeler göstermiştir ki, hataları düzeltmenin başarılı olabilmesi için, hareket sırasında her birim içinde az sayıda aktivistlerden oluşan ve söz konusu birim başlarının çekirdeğini teşkil ettiği bir lider grup oluşturulmalıdır ve bu lider grup harekete katılan kitlelerle çok sıkı bağlar kurmalıdır. Lider grup ne kadar aktif olursa olsun, eylemleri kitlelerin eylemleri ile kaynaştırılamazsa, yaptığı iş bir avuç insanın kısır çabalarından öteye gidemez. Öte yandan eylemlerini doğru bir biçimde örgütleyecek güçlü lider grup olmaksızın, yalnızca hareketli olan kitlelerin eylemleri uzun zaman devam edemez, doğru yönde yönlendirilemez, daha yüksek bir seviyeye ulaştırılamaz.

(14) V. I. Lenin, Ne Yapmalı, s. 100-101.

Herhangi bir yerde kitleler üç kısımdan oluşurlar; nisbeten aktif olanlar, nisbeten geri olanlar ve ikisinin arasındaki ılımlılar. Bunun içindir ki, liderler küçük sayıdaki aktif unsurları liderlik etrafında toplamada usta olmalıdırlar ve ılımlı unsurların seviyesini yükseltmede ve geri unsurları ileri çekebilmede onlara dayanmalıdırlar. Kitlelerle kaynaşmış ve bütünleşmiş bir lider grup ancak kitle mücadelesi sırasında yavaş yavaş oluşur, mücadeleden kopuk oluşamaz. Herhangi bir büyük mücadele sürecinin başlangıç, orta ve son dönemlerinde lider grubun yapısı bütünüyle aynı kalmamalıdır ve kalamaz. Mücadele sürecinde ortaya çıkan aktivistler, kendilerine oranla daha az kabiliyetli olan yada yozlaşan eski lider grup üyelerinin yerlerini almaları için teşvik edilmelidirler. Birçok yerlerde ve örgütlerde işlerin yürütülmemesinin bir temel nedeni, yığınlarla kaynaşmış, bütünleşmiş ve sürekli olarak sağlıklı kalması sağlanan bir lider grubun olmamasıdır.

4. Partimizin bütün çalışmalarında en doğru liderlik «**kitlelerden kitlelere**»dir. Bunun anlamı şudur: Kitlelerden düşünceleri toplayın (dağınık ve sistematik olmayan düşünceleri), onları yoğunlaştırın (çalışmalar yoluyla onları yoğun ve sistematik düşüncelere dönüştürün), sonra kitlelere gidin, onları yayın. Kitleler bu düşünceleri kendi düşüncelerimiş gibi kucaklayıncaya, onlara sıkıca bağlanıncaya, düşünceleri eyleme aktarıncaya ve bu eylemlerde düşüncelerin doğruluğunu sınayıncaya kadar onları kitlelere anlatın. Sonra tekrar kitlelerin düşüncelerini toplayıp, yoğunlaştırın ve bir kere daha kitlelere gidin ki, böylece düşüncelerin yürütülmesi ve sürekliliği sağlansın. Ve giderek, tekrar tekrar sonsuz bir helezon biçiminde, her seferinde düşünceleri biraz daha doğru, biraz daha zengin ve canlı kılarak. İşte marksist bilgi teorisi budur.

5. Bir örgütte yada bir mücadelede lider grupla kitleler arasındaki doğru ilişki kavramı; liderlerdeki doğru düşüncelerin yalnızca «**kitlelerden kitlelere**» yoluyla olacağı kavramı; liderlerdeki düşüncelerin pratiğe uygulanacağı zaman genel çağrının özel yol gösterme ile birleştirilmesi gerektiği kavramı... Bu sorunlar üzerinde kadrolarımız arasındaki yanlış görüşleri düzeltmek için, bugünkü Hataları Düzeltme Hareketi'nde bu kavramların her yerde propagandası yapılmalıdır. Birçok yoldaş, aktivistleri bir araya getiren liderlik çekirdeğinin kurulmasının ve bu çekirdeğin kitlelerle sıkıca kaynaşmasının önemini kavrayamamakta yada bunu yapmada başarılı olamamaktadır, bu yüzden onların liderliği kitlelerden kopuk ve bürokratik bir biçim almaktadır. Birçok yoldaş, kitle mücadeleleri tecrübelerinden ders alıcı bir özetleme yapmanın önemini anlamamakta yada bunu yapmada başarılı olamamakta, kendilerini çok akıllı zannederek, öznel (subjektif) düşüncelerini dile getirmekten zevk duymaktadır; bu yüzden onların düşünceleri boş ve uygulanamaz bir biçim almaktadır. Birçok yoldaş, herhangi bir işle ilgili genel bir çağrı yapmakla yetinmekte, hemen arkasından özel ve somut yol göstermenin önemini anlamamakta yada bunu yapmada başarılı olamamaktadır, böylece onların çağrıları dudaklarda, kağıt üstünde ve konferans odalarında kalmakta ve bürokratik bir biçim almaktadır.(15)

... bizim kültür işçilerimiz büyük coşkuyla ve kendini adayışla halkımıza hizmet etmelidirler, kitlelerle bağ kurmalı, kendilerini kitlelerden ayırmamalıdırlar. Bunu yapabilmek için, kitlelerin ihtiyaç ve isteklerine göre davranmalıdırlar. Kitleler için yapılacak her çalışma ne denli iyiamaçlı olursa olsun, bir kişinin arzularından değil, kitlelerin ihtiyaçlarından başlamalıdır. Çok defa objektif olarak kitlelerin belli bir dönüşüme ihtiyaçları vardır, ama sübjektif olarak kitleler bu dönüşümün bilincinde değildirler, hatta bu dönüşümü ne istemektedirler ne de yapmaya kararlı-

(15) Selected Works of Mao Tse-Tung, Cilt: III, s. 117 - 120, «Liderlik Yöntemlerine İlişkin Sorular,» (1 Haziran 1943).

dırlar. Çalışmalarımızla kitlelerin büyük bir kesimini dönüşümün gereğinin bilincine vardırıncaya, onları dönüşümü gerçekleştirebilecek kararlı ve istekli bir duruma getirinceye kadar dönüşümü yapmamalıyız. Aksi takdirde, kendimizi kitlelerden koparmış oluruz. Kitleler bilinçli ve istekli olmadıkça, kitlelerin katılmasını gerektiren her çalışma yalnızca bir formaliteden ibaret kalacak ve başarısızlığa uğrayacaktır. «Acele, başarı getirmez» deyişi, acele etmememiz anlamına değil, fakat düşüncesizce hareket etmememiz gerektiği anlamınadır; düşüncesiz hareket etme yalnızca başarısızlığa yol açar. Bu, her çeşit çalışma için ve özellikle kitlelerin düşünce yapılarını değiştiren kültürel ve eğitsel çalışmalar için doğrudur. Burada iki ilke vardır: Birincisi kendi hayalgücümüzden doğmuş ihtiyaçlar değil, kitlelerin gerçek ihtiyaçları; ikincisi de kendimizi onların yerine koyarak bulduğumuz istekler değil, kendi kafalarının ürünü kitle istekleridir.(16)

Siyasi gerçekleri açıklama, kitleleri örgütleme ve proletaryanın aktif öncülüğünü sağlama, partiye bağlı bir yayın organı olmadan düşünülemez. Parti kitlelerle olan bağlarında ayrıca, modern tekniğin emrindeki bütün kitle haberleşme araçlarını, süreli yayın, broşür, afiş, radyo, filim, tiyatro v.b. toplantı, yürüyüş, gösteri, devrimci eylem denemeleri gibi her yolu dener.

Lenin, sürekli olarak mahalli gruplar tarafından çıkarılan bir yığın gazete yerine bütün ülke ve devrimci mücadele için çıkan bir merkezi yayın organının zorunlu ve tek yol olduğunu söylemiş, böyle bir gazetenin ayrıca bir finansman kaynağı olacağını belirtmiş, örgütsüz bir dönemde böylesine bir gazetenin sağlam bir örgütün nasıl kıvılcımı olacağını somut pratik içinde ortaya koymuştur.

Bir gazete, sadece bir kollektif propagandacı ve kollektif ajitatör değildir, aynı zamanda kollektif örgütlendiricidir de. Bu bakımdan yapı halinde bir binanın çevresinde kurulan iskeleye benzetilebilir; yapının dış kenarlarını belirtir ve yapıcıların birbiriyle temasını, iş taksimini ve örgütlü çalışmalarının meydana getirdiği ortak sonuçları saptamalarını sağlar.(17)

Genel olarak bir parti yayın organının görevleri şöyle sıralanabilir:

Gazete hemen, bölgelerde yalnız basılmak için değil, herhangibir olaydan elde edilecek derslerin ve politik önemin ortaya çıkarılması açısından, işçileri eğitmek, onların mektup yazmalarına yardım etmek ve politik düzeylerini artırmak amacıyla bir güçlü işçi-haberleşmesi için çalışmaya başlamalıdır...

Gazete, parti yapısının ve parti hayatının bir parçasını oluşturmalıdır... İlkin gazete çok önemli günlük sorunlar hakkında parti çizgisini açıklamalı ve bu çizgi için mücadele etmelidir. İkinci olarak yürütmenin nasıl gittiğini, somut örneklerle partinin görevlerinin ne olduğunu, onların nasıl yerine getirileceğini göstererek, parti kararlarının, kararların ortaya koyduğu görevlerin yürütülmesini kontrol etmek için mücadele etmelidir. Üçüncü olarak sosyalistlerin ve özellikle işçi sendikalarının kitle çalışmaları görevleri ve yöntemleri hakkında bilgi vermelidir. Dördüncü olarak, par-

(16) Selected Works of Mao Tse-Tung, Cilt: III, s. 236-237; «Kültür Çalışmalarında Birleşik Cephe,» (30 Ekim 1944).

(17) V. I. Lenin, Ne Yapmalı, s. 203.

tinin örgütsel yapısının gelişimi, disiplin için, bürokrasiye karşı, üye dalgalanmasına karşı mücadele, hataları düzeltme çalışmaları, yeni üyeler arasındaki çalışmalardan elde edilen tecrübeleri anlatmahdır. Beşinci olarak propagandistlerin çalışma sorunları, okul çalışması, ajitasyon sorunları ve fabrika gazeteleri çalışması hakkında bilgi vermelidir... Gazete, işçi sendikalarındaki bütün aktif parti üyeleriyle sürekli temas kurmalıdır, işçi mektuplarıyla, konferanslarda gazete okuyucusu işçilerle vb. işçi sendikalarının o günkü görevlerini parti üyesi olmayan bütün işçilere anlatmalıdır ki, parti üyesi olmayan kitlelere işçi sendikalarının hayatı, politikası ve parti çalışması hakkında anlatılmayan en ufak bir ayrıntı kalmasın.(18)

parti, ideolojik mücadele ve birlik

Sosyalist parti, bilimsel sosyalizm ile silahlanmıştır. Bilimsel sosyalizmi korur ve geliştirir. Teorik çalışmayı ve ideolojik mücadeleyi her durumda kesinlikle sürdürür. Parti, devrimci teori, ülkesinin geçmişi hakkında tarihi bilgi ve içinde bulunduğu ortam hakkında derinlemesine bilgi ile donatılır.

Parti, bilimsel sosyalizm ve ülkesine özgü koşulların ışığında strateji ve taktiklerini saptar, parti programını yapar, görevlerini sıralar. Parti genel çizgisi ışığında özel meseleler hakkındaki görüşlerini belirtir. Bütün parti üyeleri, partinin genel çizgisine ve genel politikasına uyarlar.

Lenin «devrimci teori olmadan devrimci eylem olmaz,» demiştir. Teori, özellikle parti içindeki hizipler arasındaki çizgilerin kesin olarak belirginleşmediği dönemlerde çok önemlidir. Zayıf teorik önderlik, zayıf örgüt önderliği demektir. Bu bakımdan, parti sürekli olarak ideolojik mücadele sürdürür. İdeolojik mücadele sürdüremiyen bir parti varlığını yitirmiş demektir. Parti teori ve pratiğin birliğini her şeyin üstünde tutar.

Parti içindeki tartışmalar, çoğunlukla proleter sosyalizmi ile, küçük burjuva sosyalizmi arasındadır. Burjuva ideolojisinin etkisinde küçük burjuva sosyalizmi kendini çeşitli biçimlerde ortaya koyar. Parti, her türlü revizyonizm, reformizm, ekonomizm, maceracılık, sekterlik, bölücülük, likidasyonizm, nasyonalizm, dogmatizm, ampirisizm, sağ ve sol oportünizm ile mücadele ederek ilerler. İlkeye bağlı olmayan her türlü uzlaşma ve teslimiyet politikasının parti içinde yeri yoktur. Parti, sosyalist bilinçle, kendiliğinden gelme'lik arasında çok kesin bir çizgi çeker. Kendiliğinden gelme bütün hareketlerin kuyruğuna takılma ve kendiliğindenci görüşlerle mücadele eder.

Partideki hiziplerin varlığı merkeziyetçilik ilkesini yıkıp, çok merkezli bir parti yaratacağından parti için zararlıdır. Onun için her türlü hizipleşmenin önüne geçilir. Hizipleşmenin kaynağı çoğunlukla partiye yılgınlık ve güvensizlik duyguları aşılayan küçük burjuva grupları ve onların temsil ettikleri görüşlerdir. Parti içinde çeşitli çatışmalar olur:

Örgüt meselesi üzerinde Partinin devrimci ve oportunist kanatları arasındaki mücadele, özerklik ve merkeziyetçilik arasındaki, demokrasi ve «bürokrasi» arasındaki, gev-

(18) International, October, 1938.

şeklik eğilimiyle örgütü ve disiplini sıkılaştırma eğilimi arasındaki, istikrarsız entellektüelin zihniyeti ile güvenilir proleterin zihniyeti arasındaki, entellektüel bireycilikle proleter dayanışması arasındaki aynı çatışma.[19]

Parti, kesin zaferi için her türlü küçük burjuva akımına karşı, revizyonistlere, oportunistlere, reformistlere, sekterlere, maceracılara, anarşistlere, bölücülere, ilkesiz grupçuluk yapanlara, likidatörlere, sosyal - emperyalistlere, sosyal - şovenlere karşı mücadele eder. *Parti, saflarını oportunist unsurlardan temizleyerek kuvvetlenir.* Parti içinde oportunist tutumlar varoldukça bir birlikten bahsedilemez. Bunları örtmek, uzlaştırmacılık yapmak da son derece tehlikelidir. *Partide birlik ancak, bilimsel sosyalizmin ilkeleri üzerinde sağlanır. Parti içinde sürekli arınma ilkesi esastır.*

Parti birliği, çalışmalarının merkezileştirilmesi, ayrıca, bir örgüt birliğini gerektirir. Bir Parti içinde, aile çevresinden daha başka bir şey olarak gelişen örgüt birliği, resmi bir tüzük olmaksızın, azınlık çoğunluğa tabi olmaksızın, parça bütüne bağlanmaksızın mümkün olamaz. Program ve taktiklerin temel meselelerinde birlik olmadığımız sürece, ayrı ayrı çevreler dönemini yaşadığımızı açıkça itiraf ettik, birleşmeden önce, sınır çizgilerinin çekilmesi gerektiğini açıkça ilan ettik; birleşik örgüt biçimlerinden söz dahi etmedik, fakat program ve taktikler üzerinde, oportunizmle savaşın özellikle yeni (o tarihlerde gerçekten yeni) meselelerini tartıştık. Şimdi hepimizin görüş birliğinde olduğu üzere, Parti programında ve taktiklere ilişkin Parti kararlarında formüle edildiği gibi, bu savaş, yeter ölçüde birlik sağladı; ikinci adımı atmak zorundaydık ve bütün grupları bir araya getirip içinde eritecek birleşik bir örgüt biçimini hesapliyarak, sağduyuyla bu adımı attık.[20]

Parti içi eğitim her dönemde en önde izlenen bir meseledir. Bütün parti içi eğitimde devrimci çalışma yöntemi esastır. Parti içindeki küçük burjuva ideolojilerin tasfiyesi, ancak yoğun bir bilimsel sosyalist eğitim ile mümkündür. Parti yüksek bir okuldur.

Lenin «bizim teorimiz, dogma değil, eylem kılavuzudur,» demiştir. Parti üyelerine böyle bir teori öğretilir. Soyut laflar geveleyecek gevezelerin yetiştirilmesinden, soyut, içi boş eğitimden kesinlikle kaçınılır. Parti, eğitimini yalnızca parti odalarında değil, fabrikalarda, tarlalarda, günlük mücadelelerde ve en güç koşullarda sağlar.

Parti üyeleri, mücadele taktiklerinin uygulanması, parti programı ve sosyo - ekonomik durumlar konusunda süratle eğitilirler. Eğitim üç temel üzerine inşa edilir: 1) devrimci teori; 2) tarihi bilgi; 3) içinde bulunulan zaman ve ortam hakkında derinlemesine bilgi. Parti üyelerinin bu üç bilgiyle donatılması, başarının temel şartıdır.

Diyalektik ve tarihi materyalizm, ekonomi politik, dünya devrimci politik tarihi, sosyalist kuruluşun meseleleri bütün üyelerce özümlenmiş hale getirilir. Örgütsel eğitim ve kişisel eğitim, parti üyelerinin hayatını yönlendirir, onları eyleme iter, partiye olan bağlarını çelikleştirir. Parti içi eğitim, parti birliğini sağlayan en önemli ögelerden biridir. Parti - içi eğitim, hiç bir zaman partiyi tar-

(19) **V. I. Lenin,** Bir Adım İleri, İki Adım Geri, **s. 239.**
(20) **V. I. Lenin,** Bir Adım İleri, İki Adım Geri, **s. 222.**

tışma - kulübü haline getirmek değildir. Partiyi tartışma - kulübü haline getirmek isteyen entellektüeller hemen tasfiye edilir.

Eleştiri ve özeleştiri, partinin en güçlü silahıdır. Parti birliğini sağlamada, parti içindeki çelişmelerin ve yanlış eğilimlerin ortadan kaldırılmasında eleştiri ve özeleştiri yöntemi kullanılır. Parti, eleştiri ve özeleştiriyi önleyecek her çeşit sübjektivizm ve liberalizm ile mücadele eder, devrimci eleştiri geleneğini yerleştirir.

Parti içi eleştiri, sosyalist örgütü güçlendirme ve sapmalardan koruma yolunda her zaman el üstünde tutulur. Partideki tartışmalarda karşılıklı ikna yöntemi egemendir. Eleştiri ve özeleştiri kavramlarının yozlaştırılmasına karşı çıkılır. Eleştiriyi «kişisel saldırma», özeleştiriyi ise yalnızca hizip değiştirmek için bir «günah çıkarma» şeklinde değerlendiren anlayışlarla mücadele edilir. Eleştiri ve özeleştirilerde sübjektivist davranış ve düşüncelere yer verilmez. Eleştiri ve özeleştiri parti dışında değil, parti içindeki toplantılarda yapılır. «Birlik - eleştiri - birlik» ilkesi, bütün eleştirilerde izlenilmesi gereken ana ilke olur.

Eleştiriden kaçınmak, liberalizm gütmek, partinin hayatına kasdetmektir. Liberalizm konusunda Başkan Mao şunları söylemiştir:

Liberalizm kendini çeşitli biçimlerde ortaya koyar.

Bir insanın yanlışlıklara düştüğü açıkça ortadayken aradaki dostluk ve anlayış hatırı için işleri oluruna bırakmak ve karşımızdaki kişi eski bir tanıdık, komşu, sıra arkadaşı, yakın bir dost, sevdiğimiz kadın, iş tanışı yada vaktiyle birlikte çalıştığımız biri diye prensipleri içeren tartışmalardan kaçınmak. Hiç olmazsa, aradaki iyi ilişkiler bozulmasın diye sorunu bütünüyle ele alıp olanca açıklığıyla konuşmak yerine üstünkörü dokunup geçmek. Sonuç olarak hem örgüte hem de kişinin kendine zararı dokunan bu tutum liberalizm çeşitlerinden biridir.

Önerilerini açık ve aktif bir şekilde örgüte bildirmek yerine, kişisel ve özel sohbetlerde sorumsuz eleştirilerde bulunmak. Toplantılarda yada kişilerin yüzlerine karşı hiçbir şey demek, buna karşın arkadan konuşmak. Toplu yaşamın prensiplerine saygı göstermeksizin, kendi kaygılarını sürdürmek. İkinci biçim budur.

Kendine kişisel olarak dokunmayan şeyleri oluruna bırakmak. Yanlışların ne olduğunu gayet iyi bildiği halde bunlar hakkında mümkün olduğu kadar az konuşmak, kendini emniyette tutmak, bütün amacı kabahati üstünden atmak olmak. Bu üçüncü biçimdir.

Kendi düşünülerinden gurur duyup, komutlara kulak asmamak. Örgütün kendisine karşı özel davranışlarda bulunmasını istemek ama onun disiplini altına girmeyi reddetmek. Bu dördüncü biçimdir.

Birliği sağlamak, geliştirmek ve başlanan işi sonuca ulaştırmak için yanlış inançlara karşı tartışma ve savaşmaya gireceği yerde kişisel hücumlarda bulunmak, olur olmaz şekilde anlaşmazlıklar çıkarmak, kin güdüp intikam sevdasına kapılmak. Bu beşinci biçimdir.

Yanlış fikirler söylenirken derhal karşı çıkmamak. Hatta karşı-devrimci sözler duyup gerekli işlemde bulunmamak, hiçbir şey olmamışçasına sakin sessiz dinlemek. Bu altıncı biçimdir.

Kitlelerin çıkarına aykırı çalışmalarda bulunan birini gördüğü zaman ona karşı çıkmamak, bu yıkıcı çabayı durdurmak için elinden gelen her şeyi yapmak yerine etkisiz kalmak. Bu sekizinci biçimdir.

Belli bir amaç ve ayrıntılı planı olmaksızın gönülsüz-

ce çalışmak, yarım yamalak diğerlerinin peşinden sürüklenmek. Bu dokuzuncu biçimdir.

Kendini, devrime büyük katkıda bulunmuş saymak, eskilerden olduğu için övünç duymak, büyük görevlerin üstesinden gelemiyeceği halde küçük işlerden kaçınmak, eylemde kaypak, teoride gevşek davranmak. Bu onuncu biçimdir.

Hatalarının farkında olmasına rağmen bunları düzeltmek için hiç bir gayrette bulunmamak. Kendine karşı liberal davranmak. Bu onbirinci biçimdir.(21)

İşçi sınıfı mücadelesinin zafere ulaşması, ancak birlik içinde olan ve demir disiplinini sağlamış bir partiyle mümkündür. Sosyalizme ulaşmak, işçi sınıfının gerçek birliği ile olur. İşçi sınıfının gerçek birliği ise, ancak parti birliği ile sağlanır. Partinin birliği, hiziplerin olmaması ile, demir disiplin ile; demir disiplin de demokratik merkeziyetçilik ilkesi, parti içi demokrasi, istek ve eylem birliği ve eğitim yoluyla gerçekleştirilir.

Demir disiplin, bilinçli disiplindir. Körü körüne disiplin, robot disiplini değildir. Proleter disiplininin gerçekleşebilmesi için eleştiri ve özeleştiri ilkeleri çalıştırılır, ortak mücadele kararlarına varılır. Parti disiplini, dilek ve irade birliği, eylem birliği, özeleştiri ve eleştiri olmadan gerçekleşmez. Üyeler, partiyi gözbebekleri gibi korurlar. Ama onu fetiş haline getirip bir «örgüt fetişizmi» de yaratmazlar. Lenin, partinin disiplinini devrimin temel şartlarından biri olarak sayar:

Tekrar ediyorum, Rusya'da müzaffer proletarya iktidarının tecrübesi, düşünmeyi bilmeyenlere yada henüz bu meseleyi düşünmek fırsatını bulamayanlara açıkça göstermiştir ki, mutlak bir merkeziyetçilik ve proletaryanın en sıkı disiplini, burjuvaziyi yenilgiye uğratmak için temel şartlardan biridir.

...Ve ilkönce şu meseleyle karşı karşıyayız: Proletaryanın devrimci partisinin disiplinini pekiştiren nedir? Bu disiplini denetleyen, ona destek olan nedir? İlkönce proleter öncüsünün bilinci, devrim yolunda fedakarlığı kendine hakimiyeti, feragat duygusu, yiğitliğidir. İkicisi, en geniş anlamıyla emekçi yığınlarıyla ve ilkönce proletaryanın kitlesiyle, ama proleter olmayan emekçi yığınlarıyla da bağlar kurma yeteneği, onlara yaklaşma ve eğer isterseniz, bir ölçüye kadar onların içinde erime yeteneğidir. Üçüncüsü, bu öncünün siyasi yönetiminin doğruluğudur, büyük yığınların, kendi tecrübeleriyle buna inanmış olmaları şartıyla, siyasi stratejisinin ve taktiğinin doğruluğudur. Eğer burjuvaziyi iktidardan düşürme ve toplumun biçimini değiştirme görevini yüklenen öncü sınıfın partisi olmaya yetenekli bir devrimci partide bütün bu şartlar birleşmemişse, bu partide disiplin kurulamaz ve o disiplini yaratmak için gösterilen çabalar boş laflardan ve yapmacıklardan öteye varamaz; ama öte yandan bu şartlar hep birden fışkıramaz; bu şartlar uzun çalışmalarla, çetin tecrübelerle hazırlanır; hazırlanışı, ancak gerçekten yığınsal ve gerçekten devrimci bir hareketin pratiğiyle sıkı sıkıya bağlı olarak meydana gelen, doğma olmayan doğru bir devrimci teoriyle kolaylaştırılır.(22)

parti ve likidasyonizm

Sosyalist örgütlerin kurulmasına izin verilmeyen ülkelerde, devrimci örgütler, aynı zamanda illegal olarak çalışmışlardır. Polisin artan baskısından kurtulmak, ajan

(21) Selected Works of Mao Tse-Tung, Cilt: II, s. 31.32.
(22) V. I. Lenin, Sol Komünizm, Bir Çocukluk Hastalığı. Çev. M. Kabagil, Sol Yayınları, Ankara 1970, s. 12.13.

provakatörlere saflarında yer vermemek, en iyi devrimcilerin yakalanıp hapse atılmasını önlemek, ancak böyle bir çalışmayla mümkün olabilmiştir.

İşçilerin örgütü ilk olarak, mesleki bir örgüt olmalıdır; ikincisi, mümkün olduğu kadar geniş tutulmalıdır; üçüncüsü, mümkün olduğu kadar gizlilikten uzak, açık olmalıdır (söylemenin gereği yok ki, burada olsun, daha ileride olsun ancak otokratik Rusya, Çarlık Rusyası söz konusudur), **buna karşılık, devrimcilerin örgütü, her şeyden önce ve başlıca mesleği devrimci eylem olan adamları kucaklamalı** (işte bunun için **devrimciler örgütünün sözünü ederken, devrimci Sosyal-Demokratları kasdetmekteyim**). Böyle bir örgütün üyelerinin bu ortak özelliği karşısında, **işçilerle aydınlar arasında** ve hele ayrı ayrı meslekler arasında, **her türlü fark kesin olarak silinmelidir.** Besbelli ki, bu örgüt, pek geniş tutulmamalıdır. Bu üç ayırdedici nokta üzerinde duralım.[23]

Böyle bir çalışma yürüten partiler, zamanı gelmeden harekete girişme, kararsız davranma, terörizme kayma görüşlerine karşı mücadele etmişlerdir. İllegal çalışmalar, demokratik merkeziyetçilik ilkesiyle çelişmemektedir, ama bu çalışmanın icabı daha dar bir demokrasi gerçekleştirilebilmiştir. Örneğin bir seçim meselesinde, gizli çalışan parti üyelerini, bütün legal çalışma sürdüren parti üyelerinin seçmesi mümkün olamamıştır. Partide önemli görevler, işçi kitlelere değil, küçük burjuva bireyciliğinden kurtulamamış olan aydınlara değil, ancak terör ve baskıya karşı mücadele yollarını çok iyi bilen meslekten devrimcilere verilmiştir.

Partinin illegal çalışmasını yanlış anlayan likidatörler ile, dünya devrimci pratiğinde her zaman mücadele edilmiştir.

Likidasyonizm, ideolojik açıdan genel olarak sosyalist proletaryanın sınıfsal mücadelesini, özel olarak da devrim süreci içinde proletaryanın hegemonyasını reddetmektir. Örgütsel açıdan ise, sosyalist örgütlerin yasaklandığı ülkelerde partinin illegal kesiminin kurulmasına karşı çıkmaktır.

Likidasyonizm iki çeşittir: Sağ ve sol likidasyonizm. Sağ likidatörler parti çalışmasının yalnızca legal imkanlarla, parlamentarist yollarla yapılmasını savunurlar. Sol likidatörler ise, partinin hiçbir çalışma imkanı olmadığını, illegal çalışmanın her şey olduğunu savunurlar. Lenin özellikle 1908 yılından sonra sürekli olarak bu iki sapma ile mücadele etmiştir.

Likidasyonizm, sınıfsal karakterlidir. Burjuvazinin işçi sınıfı safları içindeki uzantısıdır. Karşı devrimcilerin oyunudur. Likidatörler, burjuvazinin reformist görüşlerini işçi sınıfına taşıyan küçük burjuvalardır, Özellikle sağ likidatörler olmayacak zamanlarda «açık parti için mücadele» gibi sloganlar kullanarak işçi sınıfının davasını baltalamaya çalışırlar. Bunlar pratikte tam bir reformisttirler. Likidatörlerle hiçbir zaman uzlaşılmaz. (Bu konuda da daha tam ve geniş bilgi için bakınız: V. I. Lenin, *Against Liquidationism.)*

Parti, parlamenter çalışmayı reddetmez, ama onu tek

[23] **V. I. Lenin, Ne Yapmalı, s. 140.**

eylem biçimi olarak da görmez. Parti, başlıca mücadele şeklinin parlamenter çalışma olduğunu savunan bütün II. Enternasyonal kalıntısı görüşlerle mücadele eder. Proletaryanın temel siyasi örgütü yerine parlamenter yönetici kliklerini savunan her görüşe karşı çıkar.

parti ve uluslararası sosyal hareket

Her ülkedeki işçi sınıfı mücadelesi, uluslararası bir harekettir. Dünya devrimci pratiğinden, başka ülkelerdeki işçi sınıfı mücadelelerinden faydalanamıyan, onların politik, ideolojik ve örgütsel çalışmalarını eleştirici bir gözle izleyip, o tecrübelerden yararlanamıyan, kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfları ve emperyalizme karşı halk kurtuluş savaşına girişen halklar ile ittifak kuramayan bir proleter partisi düşünülemez. Her parti, işçi sınıfına, ülkesindeki devrimci mücadeleye ve tüm olarak dünya devrimci hareketine karşı sorumludur.

Parti içindeki her türlü şovenist eğilimlerle, dar-milliyetçi ve dar - vatansever görüşlere karşı kesin bir mücadele sürdürülür. Burjuva ulusçuluğu ve ulusçu nihilizm kesin olarak tasfiye edilir. Bütün partiye Marx'ın «başka bir ulusu ezen ulus asla özgür olamaz,» ve Lenin'in «ulusların kendi kaderlerini tayin etme,» ilkeleri hakimdir.

Ekim Devriminden sonra, bütün işçi sınıfı partileri III. Enternasyonal'de birleşmişlerdir. Ancak bugün dünya sosyalist hareketi, 1920'lerden çok farklıdır. Çeşitli kümelenmeler olmuştur ve bu kümeler arasında ideolojik mücadele sürdürülmektedir. Her türlü sapmaya karşı ideolojik mücadele sürdürülürken, aynı zamanda dünya uluslararası sosyalist hareketin yeniden birliği sağlanılmaya çalışılmaktadır.

Çeşitli ulusların işçi sınıfı partileri arasında birlik kurulması için gerekli ilkeler şunlardır: Tam eşitlik ilkesi, bağımsızlık ve özerklik temeli üzerinde birleşme ilkesi, karşılıklı dayanışma ve yardım ilkesi, devrimci teori üzerinde arkadaşça görüşme ve eşitlik yoluyla oybirliğine varma ilkesi.

Dünyadaki işçi sınıfı partileri, devrimci ilkeler temeli üzerinde, dünya barışı, ulusal kurtuluş mücadeleleri, demokrasi ve sosyalizm uğruna mücadele eder ve dünya halklarının yüce birliğini savunur.

HAFTALIK ANT'IN 7. CİLDİ ÇIKTI

Türkiye ve dünya olaylarını kronolojik olarak ve sosyalist açıdan yansıtarak gerçekten tarihi bir belge niteliği kazanan haftalık ANT'ın 158. sayıdan 173. sayıya kadar devam eden yedinci cildi de çıkmıştır. Fiyatı 40 Lira olan ANT'ın 7. cildinden ayrı olarak, 7. cilt kapakları da yaptırılmış olup fiyatı 15 Lira'dır. Ayrıca, ANT'ın 158-173. sayılarını temiz olarak biriktirmiş bulunan okurlarımız, bunları idarehanemize getirdikleri takdirde 20 lira farkla 7. cilt alabilirler. İstanbul dışındaki okurlarımız taleplerini «ANT Dergisi - P.K. 934 - Sirkeci - İstanbul» adresine bildirdikleri takdire, posta ve ambalaj masrafı olarak ciltlerin fiyatına 5, cilt kapaklarının fiyatına 3 lira eklenerek ödemeli gönderilir.

marx ve proletarya

paul m. sweezy

Teoriye katkı gerekçeleriyle burjuvazinin borusunu öttüren revizyonistler, son zamanlarda, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki proletaryanın reformcu güçler halini aldığını ve devrimci rolünü yitirdiğini belirterek Marx'ın «kapitalizmin kendi mezar kazıcılarını doğurduğu» şeklindeki tezini çürütmeğe kalkışmaktadırlar. Monthly Review'dan aldığımız aşağıdaki yazısında ünlü marksist araştırmacı Paul M. Sweezy, marksist teorinin özdeki mantığından hareketle, evrensel kapitalist sistem içinde, ABD ve Batı Avrupa işçi sınıfları bugün devrimci görevlerini yapmamakta olsalar bile, az gelişmiş ülkelerin işçi sınıflarının ve sömürülen halklarının kapitalist egemenliğe karşı devrimci bir mücadele verdiklerini ve kapitalizmin mezarını kazdıklarını ortaya koymaktadır.

●

Komünist Manifestosu'nda kaba hatlarla çizilen ve yüzyıl önce yayınlanmış olan *Kapital*'de en geliştirilmiş şeklini bulan Marx'ın kapitalizm teorisi, kapitalizmin geliştikçe daha büyük güçlükler ve buhranlar yaratan, çelişkili bir sistem olduğunu ileri sürer. Fakat bu, hikayenin ancak yarısıdır: Kapitalizmin aynı derecede önemli bir niteliği de, güçlükler ve buhranların yanısıra, modern proletaryanın şahsında kendi mezar kazıcılarını yaratmasıdır. Bir toplumsal sistem böylesine çelişkili olmakla beraber, devrimci bir potansiyele sahip olmayabilir: Bunun sonucunda, tarihin de birçok örnekle gösterdiği gibi, durgunluk, yoksulluk, açlık yada daha güçlü ve enerjik bir topluma bağımlılık doğabilir. Marx'ın görüşünce kapitalist toplum böyle değildi; yavaş bir ölüme yada bağımlılığa değil, köklü bir devrimsel değişmeye doğru yönelmişti. Çünkü, kendi tabiatı nedeniyle, devrimi yapacak unsuru yaratmak zorundaydı. Marksist teori şemasında proletaryanın oynadığı fevkalade önemli rol budur.

Kendilerini özde marksist sayanlar da dahil, çok kişinin gözünde proletaryanın devrimci unsur olduğu teorisi bütün sistemin en zayıf noktasıdır. Bu kişiler, Marx'ın uluslararası devrimci hareketin öncüsü olarak gördüğü İngiltere ve Batı Avrupa proletaryasının reformcu güçler halini aldığına ve kapitalizmin temel varsayımlarını kabullendiklerinden sonuçta kapitalizmi güçlendirdiklerine işaret ederler. En ileri ve en güçlü kapitalist ülke olan ABD'de proletaryanın hiçbir zaman kayda değer bir dev-

rimci öncülüğe veya eyleme girişmediğine ve bugün, bu yöndeki belirtilerin geçmiştekinden de az olduğuna dikkati çekerler.

Marx'ın teorisine yöneltilen bu tür eleştirileri destekleyen ampirik gözlemlere ciddi olarak karşı çıkılabileceğini sanmıyorum. Fakat bundan Marx'ın teorisinin «çürütüldüğü» ve bırakılması gerektiği sonucuna atlamak da asla doğru olmayacaktır. Bence daha geçerli bir yol, teorinin özdeki mantığını inceliyerek Marx'ın devrimci unsur rolünü niçin proletaryaya yüklediğini ortaya çıkarmaktır. Böylece, suçun teoriden çok bunun yanlış yorumunda ve yanlış uygulamasında olduğunu göreceğiz kanısındayım.

İlkönce, Marx'ın proletaryanın devrimci rolü hakkındaki teorisinin işçi sınıfına karşı beslediği duygusal bir bağdan, yada kör bir inançtan ileri gelmediğini açıkça bilmeliyiz. Marx, kapitalist sistemin ortaya çıkardığı nesnel güçlerin mevcut düzeni yıkacak yetenek ve iradeye sahip bir devrimci sınıfı yarattığına inanmıştı. Bu yetenek sayıca çokluğundan ve kapitalist üretim süreci içindeki vazgeçilmez rolünden; irade ise maddî mülkiyet dışında en temel insani haklardan da yoksun bırakılmış olmasından ileri geliyordu. Marx'ın tutumu, belki en açık olarak, «Kutsal Aile»den alınmış şu pasajda ortaya koyulmaktadır:

«Sosyalist yazarların bu evrensel - tarihi rolü proletaryaya yüklemeleri kesinlikle işçileri tanrı olarak gördüklerinden değildir. Tam tersine. Çünkü tam gelişmiş proletaryada bütün insanlığın, hatta insanlığın dış görünüşünün bile soyutlanması neredeyse eksiksizdir, çünkü proletaryanın yaşama şartları zamanımızdaki toplumların tüm insanlık dışı şartlarının odak noktasını temsil eder, çünkü proletaryada insan kaybolmuş, fakat kayboluşun teorik bilincini kazanmış ve kaçınılmaz bir itişle bu insanlık dışı duruma isyan etmek zorunda kalmıştır. Bütün bunlar, proletaryanın niçin kendini özgür kılabileceğinin ve özgür kılması gerektiğinin sebepleridir. Lakin kendisini doğuran şartları ortadan kaldırmadan özgürlüğünü elde etmesi imkansızdır; bu şartları da, kendi durumunda özetlenen, toplumsal hayatın bütün insanlık dışı koşullarını yıkmadan ortadan kaldıramaz.

«Sert ve sertleştirici emek okulunda boşuna eğitim görmemiştir. Sorun, şu veya bu işçinin, hatta bir bütün olarak proletaryanın, filanca anda kendisine neyi amaç edindiği konusu değildir. Sorun, proletaryanın gerçekte ne olduğu ve bunun sonucu olarak tarihi akış içinde ne yapmak zorunda kalacağıdır. Proletaryanın amacı ve tarihi görevi, açık ve değişmez bir biçimde, hayattaki ve zamanımızın burjuva toplumu içindeki kendi yeri tarafından önceden çizilmiştir.»(*)

Bundan sonraki soru şudur: Bu özellikleri taşıyan bir proletaryayı hangi süreçler yarattı? Birçok marksist'in de destekleyeceğini sandığım bir cevap, devrimci proletaryanın kapitalizmin tabiatında varolduğu, bundan dola-

(*) **Marx/Engels,** Werke, **Cilt, 2, s. 38. İlk iki cümle dışında, çeviri Franz Mehring'in Karl Marx adlı kitabının İngilizce baskısından alınmıştır. s. 130-131.**

yı da sistemi ilk doğuran ve daha sonra gelişmesine yol açan süreçlerin eseri olduğudur. Bu görüşe göre, ilk adım, Marx'ın ilkel birikim dediği şey, yani, esasta emekçi halkı üretim araçlarının sahipliğinden zor kullanarak ayıran insafsız ve kanlı süreçti. Bundan sonra, kapitalist toplumda proletaryanın sayıca çoğunluk durumuna gelmesi, kapitalist bir temele dayanan yaygın yeniden üretimin doğal sonucuydu. Bilindiği gibi, yaygın yeniden üretim, ücretli işçilerin yarattığı artık - değere kapitalistlerin elkoymasından ve bu artık - değerin bir bölümünün sürekli olarak ilave sermayeye dönüşmesinden ibarettir.

Bu, Marx'ın proletaryanın doğuşu ve sayıca büyümesi teorisinin şüphesiz doğru bir açıklanışıdır. Fakat, Marx'ın proletaryayı niçin sistemi yıkacak devrimci unsur olarak gördüğünü açıklamakta mıdır? Evet dersek, proletaryanın doğuştan devrimci olduğunu ve devrimci görevini yerine getirebilmesi için yalnız sayıca çoğunluk gerektiğini de kabul etmek zorunda kalırız; zira, sadece yaygın yeniden üretim sürecinin işleyişinde, proletaryada *nitelikçe* bir değişmeye yol açacak hiçbir şey yoktur. Bundan dolayı, bu noktada Marx'ın görüşünü anlamak çok önemlidir. Marx'a göre, proletarya doğuştan devrimci bir güç *değildi;* tam tersine, bu niteliği kapitalist gelişme süreci içinde kazanmıştır.

Bununla ilgili olarak, konuyu inceleyenlerin yakından bilmelerine rağmen, Marx'ın kapitalizm teorisinin genellikle tarihi yönden en ilginç sayılan bir yönünü hatırlamak gerekir. Bu Marx'ın kapitalist devri, Engels'in *Kapital*'in birinci cildinin ilk İngilizce baskısının önsözünde «iktisat tarihinin iki büyük ve temelde farklı dönemi: el emeğindeki iş bölümüne dayanan imalât dönemi ve makineye dayanan modern sanayi dönemi» diye adlandırdığı şekilde ikiye ayırmasıdır. İki dönemi ayıran, Marx'ın çok kullandığı bir terim olan Sanayi Devrimidir. Marx'a göre, Wyatt'ın eğirme makinesini bulduğu 1735 yılında başlayan bu devrim, etkilerini, «modern endüstrinin... ilk olarak periyodik dalgalanmalara açıldığı» bir iktisadi buhran yılı olan 1825'e kadar yavabilmiştir. *(Capital,* Kerr baskısı, Cilt I, s. 18)

Şimdiki görüş açımıza göre, bu kapitalist gelişme aşamaları arasında iki temel fark vardır. Bunlardan biri, imalat sürecinin dinamiğiyle, diğeri ise bir önceki aşamadan sonrakine geçişin proletaryada yarattığı karakter değişmesiyle ilgilidir. (Bu arada, Marksist iktisat teorisinin biçimsel kavramlarının -sabit ve değişir sermaye, artık - değer, yaygın yeniden üretim vb.'nin- her iki aşama için de söz konusu olduğu unutulmamalıdır. Bundan dolayı, bu kavramsal aletin götürdüğü soyutlama düzeyinde iki aşama arasında fark yoktur. Bu da belki birçok marksist iktisatçının aşamalar arasındaki farkın önemini niçin takdir edemediklerini açıklar.)

İmalat, eski el zanaatları metotlarının bir uzantısı ve değişik şekilde uygulanışıdır. Getirdiği başlıca yenilik, tek bir teşebbüs çerçevesinde birçok zanaatkârı bir araya toplayarak, ortaçağın lonca sistemi içinde düşünülemiyecek ihtisaslaşma biçimlerine ve düzeylerine varma olanağını yaratmasıdır. Meslekte ihtisaslaşma -yada imalat aşama-

sının bir numaralı teorisyeni Adam Smith'in deyişiyle işbölümü - emek prodüktivitesinde muazzam bir artışa yolaçar ve bu anlamda, insanlığın ilerlemesinde büyük bir sıçrama yaratır. Fakat, teknolojik yönden, imalatın hâlâ eski bir üretim biçimi olduğu unutulmamalıdır. Yolaçtığı prodükivite artışı yeni tekniklerin kullanılmasının değil, mevcut teknolojiden daha rasyonel bir şekilde yararlanılmasının sonucudur. Yeni teknolojilerin kabulü imalat mantığının tamamen dışındadır. Dolayısıyla, Marx'ın dediği gibi, «Tarih, imalata özgü işbölümünün, -aktörlere belli etmezcesine- en uygun biçimini ilkönce tecrübeyle bulduğunu ve sonra lonca el zanaatları gibi, bulduğu bu biçimi korumaya çalıştığını ve zaman zaman bunu yüzyıllar boyunca koruyabildiğini göstermektedir.» (Ibid., s. 399) Bu şüphesiz ki, yaratıcılığın olmadığı yada kapitalizmin bu aşamasındaki kültür ve ideolojinin yaratıcılığı benimsemediği demek değildir. Eğer böyle olsaydı, Sanayi Devrimi gerçekte doğduğu zamanda ve yerde ortaya çıkamazdı. Demek istenilen, yaratıcılığın üretim sürecinin ayrılmaz bir parçası olmadığı ve gerçekten de çok kere, mevcut üretim metodlarını kullananların buna kuvvetle karşı koyduklarıdır. Yaratıcılığın gelişmesini hem destekleyen hem de geri bıraktıran bu özel durum, Adam Smith'in kişiliğine ilginç bir şekilde yansımıştır. Nathan Rosenberg'in ortaya koyduğu gibi,(*) Adam Smith, başlıca yenilikleri işçilerin veya kapitalistlerin değil, üretim sürecinin tamamen dışında olan «filozofların» eseri olarak görmekteydi.

İmalat aşamasının işgücü, bu üretim biçiminin ihtiyaçlarına uygundu. İşgücü, çeşitli konularda ihtisaslaşmış ve bilgilerini babadan oğula aktaran çok sayıda zenaatkardan meydana gelmişti. Bileşimi böyle olan bir proletarya, sınıf bilincinden çok zanaat bilinciyle etkilenmişti. Vasıflı zanaatkar genellikle tutucu, gururlu, disiplinsiz ve kavgacıydı. Kapitalist üretimin zorlamalarına ve bunları yürüten patrona karşı acı ve çoğu kere sert bir mücadeleye girişme yeteneğine sahipti. Fakat görüş açısı ister istemez sınırlıydı: Ne sistemi bir bütün olarak görebiliyor, ne de sistem içinde kendi yerini kavrayabiliyordu. Bundan dolayı da sistemi değiştirmek için sürekli bir devrim eylemine girişme yeteneğinden yoksundu. İmalat aşamasında kapitalizm, teknolojik yönden tutucu olmasının yanısıra, politik ve sosyal değişmelere karşı da şiddetle direnmekteydi.

Makinenin ortaya çıkışı -ki, Marx'a göre «aletin insanın elinden alınıp bir mekanizmaya yerleştirildiği an»la başlar- (Ibid., s. 108) herşeyi değiştirdi. Makine, sanayiin önemli bir dalında bir kere yerleştikten sonra kendini diğer dallara zorla kabul ettirdi ve nihayet üretim biçimine bir bütün olarak hakim oldu. Marx'ın bu süreci anlatışı geniş olarak nakle değer:

«Bir sanayi alanındaki üretim biçiminde yeralan kesin bir değişme, diğer alanlarda da benzer değişmeler meydana getirir. Bu, ilkönce, bir sürecin değişik aşamaları olarak birbirleriyle bağlantılı, fakat sosyal işbölümü

(*) **Nathan Rosenberg, «Adam Smith on the Division of Labor: Two Views or One?», Economica, Mayıs 1965.**

bakımından ayrı ve herbiri bağımsız malları üreten sanayi dallarında ortaya çıkar. Böylece, makineyle eğirme makineyle dokumayı gerektirdi; ve bu ikisi de, basma ve boyamada makine ve kimya devrimlerinin yapılmasını şart kıldı. Öbür taraftan, iplik eğirmede devrim, aynı şekilde pamuk liflerini tohumdan ayıran makinenin icadına yolaçtı. Ancak bu icat sayesinde, pamuk bugün ihtiyaç duyulan muazzam ölçüde üretilebilmektedir. Fakat bundan da önemli olarak, sanayiin ve tarımın üretim biçimlerinde devrim, toplumsal üretim sürecinin genel şartlarında da (yani, ulaştırma ve taşıma biçimlerinde) bir devrimi gerekli kılmıştır. Bundan dolayı, yelkenli gemi yapımından köklü değişmelerin uygulanmasının yanısıra bir nehir ve açık deniz gemileri, demiryolları ve telgraf sisteminin yaratılması sonucu, ulaştırma ve taşıma biçimleri makineleşen sanayiin üretim tipine uygun biçimde yavaş yavaş değişti. Fakat, muazzam demir kütlelerini eritmek, dövmek, kesmek, delmek, şekillendirmek için gereken dev makineleri imalat dönemi metodlarıyla yapmak tamamen imkansızdı.

Bundan dolayı, modern sanayi, kendine özgü üretim aracı olan makineyi bizzat ele alarak, makinelerle makine meydana getirmek zorunda kaldı. Kendisine uygun bir teknik temel kurması ve iki ayağı üzerinde durabilmesi ancak bu işi yaptıktan sonra mümkün oldu. Makine, gitgide artan kullanımına paralel olarak, bu yüzyılın ilk on yıllarında yavaş yavaş esas makinelerin yapımını eline geçirdi. Fakat, geniş ölçüde demiryolları ve transatlantik yapımının gerektirdiği ve şimdi 'prime mover'ların yapımında kullanılan dev makineler, ancak 1866'dan sonraki on yıl içinde ortaya çıktı.» (Ibid., ss. 419 - 420)

Kapitalizmin, imalat aşamasında teknolojik yönden tutucu ve devrimsel değişme tehdidine karşı kapalı olmasına karşılık, makineye dayanan modern sanayi her iki yönden de bunun aksi niteliktedir. Teknolojik ilerleme artık vasıflı işçinin hünerine yada büyük mucidin dehasına dayanmamaktadır; o artık rasyonel bilimlerin hareket alanı içindedir. Bu, *Kapital*'in birinci cildine «çığır açan eser» niteliğini kazandırmak için tek başına yeterli olan «Makine ve Modern Sanayi» bölümünün ana temalarından biridir. Burada, Marx'ın düşüncesinin özünü veren birkaç cümleyi aktarmakla yetineceğiz:

«Fabrika sisteminde kullanılan ve üretim sürecini kendisini meydana getiren aşamalara ayırarak inceleme prensibi, ve doğan problemleri mekanik, kimya ve tüm doğal bilimleri uygulayarak çözmek her yerde ana prensip olmaya başlamıştır.» (s. 504)

«İnsanlardan kendi toplumsal üretim süreçlerini gizleyen ve doğal olarak ayrılmış çeşitli üretim dallarını, yalnız dışardan bakanlar için değil, işin içindekiler için bile bir bilmece haline sokan peçeyi Modern Sanayi yırtmıştır. İnsan eliyle yapılabileceğini hiç düşünmeden, her dalı onu meydana getiren bölümlere ayırmak prensibi, yeni modern teknoloji bilimini yaratmıştır. Değişik, görünüşte bağlantısız ve fosilleşmiş üretim süreci şekilleri, doğal bilimin bilinçli ve sistematik bir uygulanışıyla, yararlı sonuçlar elde etmeyi başarmıştır.» (s. 532)

Buradan varılacak mantıksal sonuç şudur: «Modern Sanayi, mevcut bir süreç biçimini hiçbir zaman en son biçim olarak görmez. Bundan dolayı, daha önceki üretim tiplerinin tutucu olmalarına karşılık, bu sanayiin teknik temeli devrimcidir.» (s. 532)

Toplumsal tabanından dolayı, Marx modern sanayi kapitalizmini de -yine imalat aşamasındaki kapitalizmin aksine- aynı ölçüde devrimci görmekteydi. Makine, imalatın temeli olan el sanatlarını ortadan kaldırmakla, zanaatkarın bir sürü el hünerini de işe yaramaz hale getirir. Bu şekilde, uzun ve pahalı eğitim programlarına olan ihtiyacı bahane ederek yetişkin erkek iş gücünü ucuzlatır. Aynı zamanda, beceriklilik ve çabukluğa bir prim tanımakla, kadın ve çocukların kitle halinde çalıştırılması yolunu açar. İşgücünde bundan sonraki muazzam büyümeyi şu iki faktör daha da arttırmıştır: (1) Makine ana sanayilerde sağlam bir şekilde yerleşince, ekonominin başka dallarına da atlıyarak eski el zanaatkarlarının işten çıkarılmasına ve iş piyasasına sürülmesine yolaçar. (2) Ele geçirdiği endüstrilerde makinenin gitgide ilerlemesi, mevcut iş sayısını sürekli olarak azaltır ve belirli bir sermaye birikimi oranının istihdam yaratıcı gücünü kısar.

Makinenin etkileri, kısaca, bir yandan işgücünü yaymak, homojenleştirmek ve işgücünün üretim maliyetini azaltmak, öbür yandan iş - gücüne olan talebin artış hızını yavaşlatmak olmuştur. Bu, emek - sermaye arasındaki iktisadi güç ilişkisinin özünde, tamamen sermaye lehinde bir değişme demektir. Ücretler asgari geçim seviyesine ve çok kere bunun da altına indirilmiş, iş saatleri görülmemiş ölçüde çoğaltılmış, emeğin yoğunluğu makinenin durmadan artan hızına uymak üzere artırılmıştır. Böylece makine, ilkel birikim döneminde başlamış olan emeği sermayeye tabi kılma sürecini tamamlar. Modern proletaryayı Marx'ın anladığı biçimde yaratan sadece genel anlamıyla kapitalizm değil, makinenin kapitalist bir yoldan kullanımıdır.

Fakat meselenin iki yönü vardır. İktisadi bakımdan, modern sanayi içinde proletaryanın gücü imalat dönemindekine kıyasla çok azalmıştır. Fakat siyasi bakımdan potansiyel gücü çok artmıştır. Eski mesleki ve coğrafi bölünmeler ve kıskançlıklar yokedilmiş yada çok azaltılmıştır. Modern fabrika organize ve disiplinli bir çalışma gerektirdiğinden, işçileri diğer alanlarda da organize ve disiplinli davranmaya hazırlamıştır. Had ölçüde sömürülmeleri, mevcut düzenle herhangi bir şekilde ilgilenmelerini önlemekte, onları ahlak kavramının anlam taşımadığı aile hayatının imkansız olduğu şartlarda yaşamağa zorlamakta ve nihayet mesleklerine, ürettikleri ürünlere, toplumlarına ve hatta kendilerine bile tamamen yabancılaşmalarına yolaçmaktadır. İmalat dönemindeki ustaların aksine, bu işçiler, mevcut düzeni devrimci bir eylemle yıkmakta çıkarı olan ve bunu yapma yeteneğine sahip bir proletaryayı meydana getirmektedirler. Marx ve Engels'in *Komünist Manifestosu*'nda geçen sözleri bu işçiler için söylenmiştir: «Proletaryanın zincirlerinden başka kaybedecek hiçbir şeyi yoktur. Kazanacağı ise bütün bir dünyadır.» *Kapital*'in birinci cildindeki bu genelleme, sanayi devri-

minden yeni doğan kapitalist 'modern sanayi'nin 'içsel özelliklerinin ve eğilimlerinin dikkatli bir analiziyle desteklenmektedir.

Şu ana kadar, Marx'ın kapitalizm teorisinin, sanayi devrimiyle, aşağıdaki özellikleri taşıyan iki farklı aşamaya bölündüğünü göstermeye çalıştım:

İmalat	
Teknoloji	Tutucu
Proletarya	Devrimci değil
Modern Sanayi	
Teknoloji	Devrimci
Proletarya	Devrimci

Fakat, teknolojiye uygulanan «devrimci» sıfatının proletaryaya uygulanandan biraz değişik bir anlam taşıdığını derhal eklemeliyiz. Devrimci bir teknoloji, yapısı gereğince, sürekli olarak ve hızla değişen bir teknolojidir; öbür yandan, devrimci bir proletarya, devrim yapma *potansiyelini* içinde taşıyan, fakat bunu ancak (devrim durumu dediğimiz) şartlar elverişli olduğunda gerçekleştirebilen proletaryadır. Burada şüphesiz aklımıza şu soru gelecektir: Eğer, herhangibir nedenle devrim durumunun gelmesi gecikirse, bu arada modern sanayiin devrimci teknolojisinin proletaryanın yapısı ve yetenekleri üzerindeki etkileri ne olacaktır?

Belki de devrimin epey gecikebileceği hiç aklına gelmediğinden Marx bu soruyu hiç sormamıştır. Lakin bu, teorinin çerçevesi içinde çok doğal olarak ortaya çıkan bir sorudur. Marx, modern sanayiin, «yalnız üretimin teknik temelinde değil, aynı zamanda işçinin ve emek sürecinin fonksiyonlarında da, sürekli değişmelere yol açacağını» (Ibib., s. 533) açıkça görmüştü. Proletaryanın karakterinin işçisinin fonksiyonu ve emek sürecinin tabiatı tarafından tayin edildiğini kimse ondan daha iyi bilemezdi. Devrim durumunun yokluğunda, proletarya daha mı çok, daha mı az devrimci olacaktı? *Kapital*'i yazdığı sırada, Marx'ın bu soruyu sorması tamamen mantıksal olurdu; aradan yüz yıl geçtikten sonra bu soruyu sormak, marksistler için sadece mantıksal değil, kaçınılmazdır da.

Bu yazının geniş kapsamlı bir cevap için uygun olmadığı açıktır; ayrıca, teknoloji ile emek süreci ilişkileri hakkındaki bilgimin bu konuda bir uzman olarak konuşmak için yetersiz olduğunu itiraf etmek zorundayım. Bundan dolayı, 'modern teknolojik ilerlemenin yaratacağı proletaryanın, niçin 19. yüzyılın ortasında sanayi devriminden sonra ortaya çıkan proletaryadan daha az devrimci olacağını sandığımı çok genel bir şekilde açıklamakla yetineceğim.

Teknolojik değişmenin, makinelere bakan, parçaları biraraya getiren ve aşağı yukarı makine ile aynı işi gören (ki bunların çoğu Marx'ın zamanında bilinmemekteydi) işçiler üzerindeki etkisi kanımca asıl önemli nokta değildir. Bunlar hâlâ az ustalık gerektiren ve kişiyi insanlıktan uzaklaştıran işlerdir. Makineleşmenin hızlandırılması ve artan iş yükü bunları daha da dayanılmaz hale sokmuştur. Bu genel tarife uyan işçilerin hakim olduğu

bir proletarya, 19. yüzyıl ortasındaki proletarya kadar devrimci potansiyele sahip olabilir. Mesele, toplam emek gücüne kıyasla bu tip işlerin eskiye göre çok azalmış olmasındadır. Belirli süreçlerin gitgide makineleştirilmesi ve son zamanlarda, kısmi yada tam otomasyon metotlarının mükemmelleştirilmesi, proletaryanın bu geleneksel mavi yakalı kesimini büyük bir çoğunluktan, bugünün en sanayileşmiş toplumlarında bile küçük bir azınlık durumuna getirmiştir. Aynı zamanda bu azınlığın ürettiği hasıla da muazzam ölçüde arttığından, modern teknolojinin emek prodüktivitesini birkaç misli çoğalttığı ve topluma şaşırtıcı oranda bir potansiyel artık sağladığı açıktır.

Bu gelişmenin öbür yönü bir sürü yeni meslek türünün yaratılmış olmasıdır. Bunlardan bir kısmı yeni teknoloji ile yakından bağlantılıdır - bilim adamları, araştırmacılar, mühendisler, teknisyenler, vasıflı bakım ve tamir işçileri vb. - fakat daha da çok insan (mutlak ve nisbi olarak), şu yada bu şekilde, esas üretim işçilerinin artan prodüktivitesinin yarattığı artık-değerin işletilmesi ve tüketimi ile ilgilidir. Bu başlık altında, öğretmenler dahil, her çeşit devlet memurunu; kitle haberleşmesi konusunda çalışan personelin çoğu dahil, satış sisteminin çok sayıdaki dallarında çalışanları; bankacılık, sigorta ve emlak işlerinde çalışan işçi ve maaşlı personeli; ve, güzellik enstitülerinden spor gösterilerine kadar birçok kişisel hizmeti sunanları sayabiliriz. Bugün ABD'de, bu meslek gruplarının toplamı, tarım dışında çalışan emek gücünün muhtemelen dörtte üçünü meydana getirir.

O halde, modern sanayiin devrimci teknolojinisinin, emek gücünün mesleki yapısı bakımından başlıca iki sonucu (1) üretim işçisi unsurunda şiddetli (ve sürekli) bir azalma ve (2) ekonominin dağıtım ve hizmetler sektörlerindeki meslek gruplarının büyük ölçüde gelişmesi olmuştur. Aynı zamanda, üretim ve üretim dışında çalışan işçilerin gerçek ücretlerinde yavaş, fakat kümülatif olarak önemli bir artış yer almıştır. Bu, kısmen yeni meslek türlerinin gerektirdiği daha yüksek seviyedeki eğitim ve hazırlama programlarının, işgücünün üretiminin maliyetinde yarattığı artışı yansıtır. Kısmen de, işçilerin - ki burada başlıca üretim işçilerini kasdetmekteyiz - devrimci olmayan sınıf mücadelesi yoluyla, artan prodüktivitenin meyvalarının bir kısmını kapitalistlerden koparabildiklerini gösterir.

Özet olarak, Marx'ın(*) doğru olarak tanımladığı ve tahlil ettiği gibi, modern sanayiin devrimci teknolojisinin etkisi, temel üretim işçilerinin prodüktivitesini birkaç katına çıkartmak olmuştur. Bu ise, üretim işçilerinin toplam işgücü içindeki nisbi önemlerinin şiddetle azalmasına, yeni meslek türlerinin ortaya çıkmasına ve istihdam edilen işçilerin hayat standardının gitgide yükselmesine yol açmıştır. Kısaca, makinenin kabulünün ilk etkileri -işgücünün genişlemesi ve homojenleşmesi, işgücünün yada üretim maliyetlerinin değerinin düşmesi- büyük ölçüde

(*) **Şu da belirtilmelidir ki, Marx'ın sanayi, teknoloji ve bilim ilişkilerini ele alış biçimi kendi zamanının çok ilerisindeydi, ve bunlar ancak yüz yıl sonra tamamen gerçekçi ve uygulanır hale gelmiştir.**

tersine dönmüştür. İmalat döneminde olduğu gibi, proletarya yine çok farklılaşmıştır; ve, meslek ve statü bilinci, sınıf bilincini yeniden derinlere gömmek eğilimindedir.

Mavi yakalı proletaryanın, bu değişmelere rağmen, işçi sınıfının bütünü içinde devrimci bir unsur olarak kalacağı düşünülebilir. Şüphesiz bu mümkündür, ve bu geniş işçi kitlesinde hâlâ mevcut devrimci potansiyele önem vermemek çok büyük bir dar görüşlülük olur. Fakat bu potansiyele sahip grubu işgücünün geri kalan bölümünden ayırmakta çok ileri gitmemelidir. James Boggs'un dediği gibi, «Bugün, fabrikadaki işçilerin çoğu (yani mavi yakalı işçiler) liseye ve bir bölümü de yüksek okula gitmiştir. Bunların hepsi, oğullarına veya kızlarına bir yüksek okul eğitimi vermeyi plânlamakta yada arzulamaktadırlar. Böylece, oğulları fabrikada tatsız ve biteviye bir iş yapmak zorunda kalmıyacak; kızları da serserinin tekiyle evlenmek zorunluluğundan kurtulacak, kendi hayatını kazanabilecek ve evlenip evlenmemeyi seçmekte serbest olacaktır...» (The American Revolution, s. 14) Başka bir deyişle, mavi yakalı işçiler bütün işçi sınıfı içinde gitgide küçülen bir azınlık olduklarından, ailelerini ait oldukları toplumsal düzeye kopmaz şekilde bağlanmış görmemektedirler. Bu böyle olduğu sürece, tutumları ve ideolojileri, çevrelerindeki işçi sınıfının devrimci olmayan çoğunluğunun tutumundan pek değişik olmayacaktır. İşçi sınıfının karakteri ve yapısı üzerinde modern teknolojinin dolaylı ve dolaysız etkileri hakkındaki bu genel düşünceleri kabul edersek, Marx'ın proletarya teorisinin çürütüldüğü sonucuna mı varmamız gerek? Sanmıyorum. Marx'ın teorisi, aslında makine teknolojisinin uzun dönemde proletarya için ortaya çıkaracağı sonuçları değil, makinenin proletarya üzerindeki ilk etkilerini ele almaktaydı. Marx'ın daha kapsamlı bir teori geliştirmeye çalışmamış olması belki eleştirilebilir; ve, kanımca da, Marx'ın bunu rahatlıkla yapabileceği ileri sürülebilir. Gerçekten de yazıları arasına serpiştirilmiş birçok sözden, Marx'ın izleyicilerinin, kapitalizm modern sanayiin başlangıç döneminde varolan devrim tehlikesini atlattığı takdirde, proletaryanın gelecekteki durumu konusunda, aşağı yukarı sistematik bir teori kurabilmeleri mümkündür. Fakat burada böyle bir çabaya girişmek uygun olmaz. Marx'ın bu çabayı göstermemiş olması da, uygulanabilme sınırları içinde ileri sürdüğü teorinin geçerliliğini reddetmek için bir sebep değildir.

Ben bu noktada daha da ileri giderek, 1917 Rus Devrimi'nin Marx'ın teorisinin geçerliliğini destekleyecek çok kuvvetli bir ampirik delil olduğunu savunacağım. Bu devrim, modern sanayiin kendini kabul ettirme süreci içinde bulunduğu, ve, büyük ve oldukça devrimci bir şehir proletaryasının zaten doğmuş olduğu kapitalist bir ülkede ortaya çıkmıştır. Bu şartlar altında, devrim durumu olgunlaştığında, (ki Batı Avrupa ülkelerinde benzer bir gelişme aşamasında olgunlaşmamıştı) proletarya, Marx'ın teorisinde kendisine verilen rolü tam olarak oynamıştır. Toplumsal bilimlerde, bir teorinin bundan daha çarpıcı bir şekilde teyidedilmesine az raslanır.

Fakat burada çok daha önemli bir soru ortaya çık-

maktadır: Batı Avrupa ve Kuzey Amerika'da, kapitalizmin modern sanayiin başlangıç döneminden sağ çıkabilmesi ve yeni teknolojinin proletaryanın devrimci potansiyelini gitgide azaltmakta oluşu, 20. yüzyılın ikinci yarısında kapitalist düzeni yıkmakla görevli bir devrimci unsur düşüncesini tamamen bir kenara bırakmamız gerektiği anlamını mı taşır? Yine sanmıyorum.

Sınai proletaryanın kapitalizm içindeki tek devrimci unsur olduğu inancı, dikkati sadece modern sanayiin ilk ortaya çıktığı ve yeni teknolojinin uygun şartlar altında gelişebildiği ileri kapitalist ülkelere yöneltmekten doğmaktadır. Fakat kapitalizm, bir toplumsal düzen olarak, hiçbir zaman sadece sanayileşmiş ülkelerden meydana gelmemiştir. Aslında, bazı ülkelerin sanayileşmelerinin baştan itibaren diğer ülkelerin sanayileşmemeleri ile mümkün olduğunu, ve her iki gruptaki ülkelerin de aslında tek bir sisteme bağlı olduğunu Marx açıkça görmüştü:

«Modern sanayi sistemindeki üretim için gereken şartlar yaratıldığında, bu üretim biçimi bir esneklik ve hızla genişleme yeteneği kazanır; ve genişleme yolunda yaptığı sıçramalarda, hammadde arzı ve ürünün elden çıkartılması dışında herhangi bir engelle karşılaşmaz. Makinenin derhal görülen etkisi (eğirme makinesinin pamuk üretimini hızlandırdığı gibi) hammadde arzını artırmaktır. Buna karşılık, makineyle üretilen malların ucuzluğu ve ileri ulaşım ve haberleşme biçimleri, yabancı pazarları ele geçirmek için uygun silahlar halini alır. Makine, diğer ülkelerdeki elle üretimi yıkarak, bu ülkeleri zorla, kendi hammaddesini tedarik edecek alanlar haline sokar. Doğu Hindistan İngiltere için pamuk, yün, jüt, kenevir ve çivit üretmeğe bu şekilde zorlanmıştı... Yeni ve uluslararası bir işbölümü ortaya çıkmakta ve bu işbölümü, modern sanayi merkezlerinin ihtiyaçlarına uygun olarak, dünyanın bir bölümünü, sanayileşmiş diğer bölüme hammadde yetiştiren tarımsal bir alan haline sokmaktadır.» (*Capital*, Cilt I, s. 492-493).

Kapitalizmin bir veya birkaç sanayileşen ülkeye özgü bir sistem olmayıp, hem (nisbi olarak az sayıda) sanayileşmiş ülkeyi, hem de bunların (nisbi olarak çok sayıdaki) uydularını kapsayan evrensel bir sistem olduğu bir kere kabul edilince, sistemin sadece bir bölümünde işleyen güçlere bakarak inceleme yapmanın yetersizliği ve sistemin işleme biçiminin bir bütün olarak alınması gerektiği açıkça ortaya çıkar.

Lenin bunu gören ve gerekli teorik açıklamalar üzerinde çalışmaya başlayan ilk marksistti. 1917'de basılan ve *Kapital*'in birinci cildinin tam yarı yaşında olan *Kapitalizmin Yüksek Aşaması: Emperyalizm* adlı küçük kitabı bu konudaki en önemli katkısıdır. Lenin bu kitapta, «Kapitalizm, evrensel bir sömürü baskısı haline ve dünyadaki insanların büyük çoğunluğunun bir avuç 'ileri' ülke tarafından sıkıştırıldığı bir sisteme dönüşmüştür. Bu 'ganimet' de dünyanın tepeden tırnağa silahlanmış iki üç kudretli eşkiyası arasında paylaşılmaktadır...» demekte ve emperyalist ülkelerdeki kapitalistlerin, 'ganimet'lerinin bir bölümünü, emek aristokrasisini kendi taraflarına çekmek için kullandıklarını ileri sürmektedir. Bu tez,

mantığı açısından, sanayileşmiş ülkelerdeki işçilerin çoğunluğu, hatta tümü için geçerli olabilir. Her hal ve kârda, kapitalist sistemin evrensel karakterini gözönünde tutmak, kapitalist gelişmenin bu aşamasının daha az devrimci bir proletarya yaratacağı ihtimalini destekleyecek kuvvetli sebepler getirmektedir.

Fakat, bu meselenin de yine iki yönü vardır. Emperyalist sömürü, her ne kadar sanayileşmiş ülkeleri zenginleştirmekte ve bu ülkelerin işçi sınıflarının yaşama standartlarını yükseltmelerini mümkün kılmaktaysa da, bağımlı ülkelerdeki büyük işçi kitlelerine (sanayide olduğu kadar tarım alanındakilere de) yoksulluk ve sıkıntı getirir. Ve bu kitleler, tam Marx'ın 19. yüzyıl ortasındaki sınai proletarya hakkında düşündüğü şekilde, bir devrimsel değişme unsuru olurlar. Marx'ın *Kutsal Aile*'de yazdıklarını bir kere daha tekrarlıyacağım: Çünkü tam gelişmiş proletaryada bütün insanlığın, hatta insanlığın dış görünüşünün bile, soyutlanması neredeyse eksiksizdir, çünkü proletaryanın yaşama şartları zamanımızdaki toplumların tüm insanlık dışı şartlarının odak noktasını temsil eder, çünkü proletaryada insan kaybolmuş, fakat kayboluşun teorik bilincini kazanmış ve kaçınılmaz bir itişle bu insanlık dışı duruma isyan etmek zorunda kalmıştır. Bütün bunlar, proletaryanın niçin kendisini özgür kılabileceğinin ve özgür kılması gerektiğinin sebepleridir.»

Bu sözler şüphesiz ki, bugün ABD'nin ve Batı Avrupa'nın işçi sınıfları için geçerli değildir. Fakat acaba evrensel kapitalist sistemin çok sayıda ve kalabalık az gelişmiş ülkelerindeki kitleler için daha açık ve güçlü bir şekilde geçerli değil midir? Ve II. Dünya Savaşı'ndan beri gelişen başarılı sosyalist devrimler zinciri - Vietnam, Çin, Küba - hiçbir şüpheye yer bırakmaksızın, bu kitlelerin kapitalizme karşı koyacak ve onu yenebilecek bir devrimci unsuru meydana getirdiğini göstermiyor mu?

Sonuç olarak, tezimin kısa bir özetini sunmak istiyorum: Marx'ın kapitalizm teorisinde, proletaryanın daima ve mutlaka devrimci olması gerekmez. Nitekim imalat döneminde devrimci değildi - ancak sanayi devriminin sonucu olarak makinenin gelmesiyle devrimci oldu. Fakat makinenin uzun dönemdeki etkileri hemen ortaya çıkan etkilerinden değişiktir. Modern sanayiin başlangıç dönemindeki devrim fırsatları kaçırılmış ise, sanayileşen bir ülkenin proletaryası muhtemelen daha az devrimci olur. Fakat bu, Marx'ın, kapitalizmin kendi mezar kazıcılarını doğurduğu şeklindeki tezinin yanlış olduğu anlamını taşımaz. Kapitalizme evrensel bir sistem olarak baktığımızda, ki tek doğru yol da budur, bir avuç sömüren ülke ile çok daha fazla sayıda ve kalabalık bir sömürülen ülkeler grubuyla karşılaşırız. Bu sömürülen uydulardaki kitleler, Marx'ın modern sanayiin başlangıç dönemindeki proletaryayı devrimci gördüğü anlamda ve aynı sebeplerden dolayı, evrensel kapitalist sistem içinde devrimci bir güç meydana getirirler. Ve son olarak, bu devrimci gücün kapitalist egemenliğe karşı gerçekten başarılı bir devrim mücadelesi verebileceğini, dünya tarihi II. Dünya Savaşı'ndan bu yana ispat etmiştir.

Çeviren E. Deniz

1848 devriminin proletaryaya öğrettikleri

Dünya proletaryasının devrimci mücadelesinin başlıca dönüm noktalarından biri, şüphesiz ki, 122 yıl önce ilk defa proletarya ile burjuvaziyi karşı karşıya getiren ve sonunda burjuvazi tarafından kanlı şekilde bastırılan 1848 devrimidir.

Fransa'da Louis Philippe zamanında egemenlik, bankerler, borsa kralları, demiryolu kralları, demir ve kömür madeni sahipleri ve toprak sahiplerinin onlara katılmış kısmında, yani mali aristokraside idi. Mali aristokrasinin karşısındaki sınıflar ise, sanayi burjuvazisi, proletarya, köylülük ve küçük burjuvazi idi.

«Mali aristokrasi, kanunları yaptığı, devlet yönetiminin başında bulunduğu, yürürlükteki bütün kamu güçlerini emrinde bulundurduğu, basının ve olguların gücüyle halkoyuna hakim olduğu için saraydan batakhanelere kadar aynı alçaklaştırmayı, edebsiz aldatmayı, aynı zenginleşme isteğini, üretim yoluyla değil de, başkalarının elindeki zenginlikleri aşırmak yoluyla zengin olma isteğini körüklüyordu. Mali aristokrasi, zevklerinde olduğu gibi, *kazanç tarzında da burjuva toplumunun doruklarında lumpen proletaryanın dirilişinden başka bir şey değildir.*»[1]

Bu ortam içerisinde sanayi burjuvazisi, egemenliği eline geçirmek için giriştiği kışkırtmalarda proletaryayı, köylülüğü, küçük burjuvaziyi, lumpen proletaryayı yanına çekmekte güçlük çekmedi. Dünya çapındaki iki kriz ise, bu sınıfların hoşnutsuzluğunu 1848 Şubat'ında ayaklanmaya kadar olgunlaştırdı. Barikat mücadelelerinden sonra Temmuz monarşisi yerini bir geçici hükümete bırakmak zorunda kaldı.

«Şubat barikatlarından çıkan *geçici hükümet*, zaferi paylaşan çeşitli partileri bünyesinde zorunlu olarak yansıtıyordu. Bu Temmuz tahtını birlikte deviren *başka başka sınıfların bir uzlaşması* idi... O, cümleleri, hayali muhtevası, şiiri ve yanılgılarıyla bir genel halk ayaklanmasıydı, bizzat Şubat Devrimi'ydi. Ama aslında Şubat Devrimi'nin sözcüsü, fikirleriyle olduğu gibi, durumuyla da burjuvaziydi.»[2]

Devrimin büyük meşakkatini işçi sınıfı çektiği, barikatlarda o çarpıştığı halde, zaferin meyvelerini çabası oranında derleyemedi.

«Sınıf zıtlıklarının safdilce inkarı, çelişik sınıf çıkarları arasında duygusal denge, sınıf mücadelesinin üstün-

de kendinden geçercesine coşkunluk ve *kardeşlik,* Şubat devriminin sloganları işte gerçekten bunlardı. Bu, sınıfları birbirinden ayıran basit bir *yanlışlık* idi, ve 24 Şubat günü Lamartine, Geçici Hükümeti vaftiz etmişti: *Çeşitli sınıflar arasındaki bu korkunç anlaşmazlığı ortadan kaldıran hükümet.* Paris proletaryası kendisini bu sınırsız kardeşlik sarhoşluğuna salıverdi.»[3]

Burjuvazi, Şubat Devrimi'nin masraflarını, önce yeni vergiler yoluyla köylüye yükledi. «Fransız köylüsü için artık Cumhuriyet 45 santimlik vergi demekti. Ve Paris proletaryasını kendi sırtından keyif çatan mirasyedi olarak gördü.»[4]

Geçici Hükümet, ayrıca lumpen-proletarya'dan 10000'er kişilik 24 seyyar muhafız taburu kurdu. Lumpen'lere üniforma giydirerek onları işçi tulumlu proleterlerin karşısına dikti.

Geçici Hükümet, mali güçlükleri arttıkça, Şubat'ta proletaryaya verdiği tavizleri geri almak üzere harekete geçti, Yürütme Kurulu Komitesi'nden proletaryanın temsilcilerini çıkarttı. Ondan sonra da proletaryayı kesin savaşa zorlamak için her türlü alçakça tertibe başvurdu. Sokak toplantılarını yasakladı, kurucu milli meclisin kürsüsünden işçileri doğrudan doğruya tahkir ettiler. Söverek sataştılar, alay ettiler. Ulusal atelyelere girişi zorlaştırmak, gündelik ücret yerine parça başına ücret koymak, Paris doğumlu olmayan işçileri taşraya sürmek, bekâr işçileri işlerinden çıkartmak, bardağı taşıran damla oldu.

İşçilerin artık başka çareleri yoktu: ya açlıktan öleceklerdi yada savaşa girişeceklerdi. Karl Marx yazıyor:

«Çağdaş toplumu ikiye bölen iki sınıf arasındaki ilk büyük çarpışmanın meydana geldiği korkunç ayaklanmayı yaparak 22 Haziran günü cevaplarını verdiler. Bu, burjuva düzenini muhafaza etmenin yada değiştirmenin savaşıydı. Cumhuriyet'in gerçek yüzünü saklayan perde yırtılıyordu.

«Önderleri, ortak planları ve yardım kaynakları olmayan ve çoğu silahsız bulunan işçilerin, ordunun, Seyyar Muhafız'ın, Paris Milli Muhafızı'nın, dışarıdan getirilen Milli Muhafız'ın beş gün boyunca bütün saldırılarını nasıl defettiklerini biliyoruz. Burjuvazinin, korkuyla nasıl bir vahşete kapıldığını ve 3 binden fazla tutukluyu nasıl katlettiğini biliyoruz.

«...Ona, burjuva cumhuriyeti bağrında, durumunda en önemsiz bir iyileşmenin bile, bir *ütopya* olarak gerçekleşmek isteğiyle birleşince, cinayete dönüşen bir ütopya olarak kalacağı gerçeğini ancak yenilgi öğretmiştir. Biçim bakımından mübalagalı, muhteva bakımından çocukça ve bu yüzden de burjuvaca olan ve şubat devriminden taviz kopartmak istediği ilk isteklerinin yerini devrimci savaşın yürekli şiarları aldı.

«Ancak *Haziran ayaklanmacılarının* kanlarına bulandıktan sonradır ki, üç renkli bayrak Avrupa devriminin *kızıl bayrağı* oldu.

«Ve biz bugün haykırabiliyoruz:

«Devrim öldü! Yaşasın Devrim!»[5]

1,2,3,4,5) **KARL MARX, Fransa'da Sınıf Mücadeleleri, Sol Yayınlar**

küçük burjuvazinin hezimeti ve filistin halk savaşı

nayif havatme

Bundan üç yıl önce 6-7 Haziran'da, emperyalizmin maşası siyonist İsrail'in orduları bir baskın savaşı yaparak Arap ülkelerinde yeni topraklar gaspetmiş ve müstevli emellerini açıkça ortaya koymuş bulunuyordu. O günden bugüne Filistin'de ulusal hareket hızla güçlenmekte ve çeşitli direnme örgütleri halk savaşına dönüşecek gerilla hareketlerini geliştirmektedirler. Bu örgütler içerisinde, haziran yenilgisinin sorumlusu küçük burjuva hegemonyasına açıkça başkaldıran ve halk savaşının ana silahı olarak proletarya ideolojisini kabul eden tek örgüt, Filistin Demokratik Halk Kurtuluş Cephesi'dir. F.D.H.K.C.'nin teorisyeni ve sözcüsü Nayif Havatme'nin bu ay ANT tarafından yayınlanan «Filistin'de Halk Savaşı ve Ortadoğu» adlı kitabından aldığımız aşağıdaki seçmede, haziran yenilgisinde küçük burjuvazinin rolünü ve halk savaşının zafere ulaşması için gerekli çözümyolunu okuyacaksınız.

●

Filistin Ulusal Sorunu tarih boyunca Filistin'i çevreleyen durumlarla ve uluslararası çatışmalarla bağlantı halinde olmuştur. Ortadoğu haritasını tarih açısından bilimsel bir görüşle incelediğimiz zaman Filistin meselesindeki gelişmelerle genel olarak Ortadoğu'daki ve özellikle Filistin'i çevreleyen bölgedeki gelişmeler arasındaki sürekli diyalektik ilişkileri görürüz. İşte tarih boyunca Filistin'in ve mücadeleci halkının kaderini tayin edegelen de bu gelişmeler dizisi olmuştur.

Filistin'in özellikle yakın tarihi bu gerçeği mutlak olarak ispat etmektedir. Sömürgecilik düzeni ile Osmanlı imparatorluğunun teokratik feodal düzeni Avrupa kapitalist düzenleri karşısında zayıflamaya başladığı zaman, emperyalizm Osmanlı Devleti'nin mirasına konmaya yöneldi ve emperyalist devletler «Hasta Adam»ın terekesini kendi aralarında paylaşmaya başladılar. Aynı zamanda Yahudi kapitalizminin yönettiği siyonizm de, dünyanın birçok ülkesindeki Yahudi kolonilerini içine alacak bir ırkçı siyonist hareket oluşturmak için dinci-gerici sloganlarla Filistin'i istila etmeye yöneldi. Sömürgecilik ve em-

peryalizm ile siyonizm arasında karşılıklı çıkar bulunduğu için, Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne karşı olan güçler, Avrupa endüstrisi ile Yahudi kapitalizmi tarafından çökertilmeye başlanan Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasını paylaşmak için bir tek cephede birleştiler.

Birinci Dünya Savaşı sonunda emperyalist devletler Doğudaki Arap ülkelerini kendi sömürge imparatorluklarına kattılar ve İngiltere 1917 yılında Yahudilere Filistin'de «ulusal hak» verileceğini vadeden Balfour Bildirisi'ni yayınladı. İngiltere'nin bu davranışı bir rastlantı yada Dışişleri Bakanı'nın yaptığı bir yanlışlık sonucu değildi, tersine, Arap yurdunun Doğu bölgelerinde güdülen emperyalist bir politikanın sonucuydu. Bu politikanın amacı da, dünyanın bu hayati bölgesinde, başarıya ulaşması halinde emperyalizmin tüm üslerini ve çıkarlarını tehdit edecek olan Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne karşı koymakta emperyalizmin kullanacağı bir «beşeri üs» kurmaktı. İngiltere'nin bu tutumu, ayrıca, Filistin ve Arap Kurtuluş Hareketi'ne karşı kurulacak cephede yer alacak olan siyonizmin «yurt edinme» emellerine de olumlu bir cevap teşkil ediyordu.

Emperyalizm ve siyonizm, Filistin ve Arap toprakları üzerinde kurulan Arap feodal düzenlerinde, genellikle Arap ülkeleri ve özellikle Filistin için hazırlanan şer planlarının gerçekleştirilmesine elverişli ortamı buldular. Çünkü feodal-büyük burjuva Arap düzenleri doğdukları günden itibaren emperyalizmin kucağına düşmüşlerdi ve Filistin ile Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'ne karşı emperyalizmle birlikte bir karşı-devrimci geniş cephede yer almışlardı. Aslında bu tabii bir durumdu. Çünkü bu düzenlerle emperyalizm arasındaki karşılıklı çıkarlar onları ittifaka götürüyordu. Emperyalizm hem onları ve sömürücü sınıfsal çıkarlarını, hem de kendi sömürücü emperyalist çıkarlarını birlikte himaye etmekteydi. Onlar da kendi yönlerinden emperyalizmin çıkarlarının bekçiliğini yapıyorlardı. Böylece taraflardan her birinin varlığı ve bekası, karşı - devrim hareketinde ortak olanların tümünün varlığına ve bekasına bağlıydı.

Feodal-büyük burjuva Arap düzenlerinin emperyalizmin kucağına düşmeleri sonucu olarak bu düzenler, siyonizmin emelleri ve emperyalizmin Filistin'i Yahudileştirme konusundaki vaadleri karşısında eli-kolu bağlı durdular. Ve bu düzenler sadece «müttefik» İngiltere'den Filistin halkının haklarına «anlayış» göstermesini istemekle yetindiler.

Filistin'in Yahudileştirilmesi çabalarına karşı gerici Arap düzenlerinin bu küçültücü durumlara düşmeleri normaldi aslında. Çünkü asalak burjuva-feodal yapılarının gereği olarak, silahlı güçlerle ve ulusal halk ihtilalleriyle emperyalizmin ve siyonizmin planlarına karşı koyamayacaklardı. Gerici düzenler her zaman ve her yerde -ve tabii bizim ülkemizde de- emperyalizmden korktuğundan daha çok halk kitlelerinden korkmaktadırlar. Oysa emperyalizmin ve siyonizmin planlarına karşı koymak, halkın silahlandırılmasını ve örgütlendirilmesini gerektirmektedir; bunu da ülkemizdeki ve Asya, Afrika, Latin Amerika'nın tüm geri kalmış ülkelerindeki ulusal kurtuluş düş-

manı gerici düzenler reddetmektedirler. Üstelik bu düzenlerin çıkarı ve bekası, feodal ve burjuva sınıfsal yapılarının bir gereği olarak, eski ve yeni emperyalizmin Arap ülkelerinde kalmasına bağlıdır.

İşte bunun içindir ki, Filistin'in kaderini çevresindeki ulusal çatışmalar tayin etmiştir. Ve bu çatışmalar aslında, Filistin ve Arap toprakları üzerindeki ulusal kurtuluş kampı güçleri, ile ulusal kurtuluşa karşı olan emperyalizmden, onunla ittifak halinde bulunan gerici Arap düzenlerinden ve bunlara eklenen enternasyonal siyonizmden kurulu karşı-devrimci kamp arasında yapılan bir sınıf çatışmasıdır.

Feodal ve komprador burjuva sınıflarının baskıcı polis devleti mekanizmasına egemen bulunmalarından ve ulusal hareketin yönetimine de 1948 yılına kadar aynı sınıfsal organların egemen bulunmalarından dolayı, Filistin kaderinin emperyalizmle ittifak halinde bulunan bu sınıf ve lider kadrolarının elinde nasıl bir sonuca vardığı bilinmektedir. Bu egemen sınıflar tarafından ortaya atılan ve Filistin'in üzerinde ağlayıp sızlayan tüm duygusal sloganlara rağmen, bu sınıflar, emperyalizmle anlaşmaya varmışlar ve onun Filistin'i Yahudileştirmeye çalışan planlarına karşı hiçbir eylem göstermemişlerdir. Emperyalizme karşı geniş bir ulusal savaş cephesi açacakları yerde -ki bu, gerici sınıfların tabiatına uygun değildir-, bu sınıflar, Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin tarihi boyunca, ulusal, sınıfsal ve politik devrimci güçleri ezme ve soyutlama politikası uygulamışlardır; aynı zamanda emperyalizmle ittifak kurma ve tüm Arap ülkelerinde başta petrol yağmacılığı olmak üzere emperyalizmin çıkarlarını ve mevkiini koruma politikasını sürdürmüşlerdir.

Bu eleştirel girişin, yapılması, Filistin Ulusal Sorunu'nun bir temel kuralını ortaya koymak bakımından zorunluydu. Bu kural da Arap düzenleriyle Filistin Sorunu arasındaki günlük diyalektik ilişkilerdir. Ve Filistin Direnme Hareketi'nin, Arap düzenlerini, Filistin Ulusal Sorunu karşısındaki somut tutumlarını ölçü alarak değerlendirmesi zorunludur. Böyle yapmadığı takdirde, Filistin Direnme Hareketi «Filistinlilik» niteliğini yitirecek ve 1936 Ayaklanmasının başarısızlığa uğramasından, 1948 felaketinden, 1967 yenilgisinden sorumlu olan kurulu Arap düzenlerinin bir nicel parçası haline gelecektir. Mevcut Arap düzenleri de, Filistin ve Arap Kurtuluş Hareketi de, Filistin Sorunu karşısında iki yoldan birini seçmek durumundadırlar. Ya Filistin Sorununun tasfiyesi, yada halk kurtuluş yönteminin uygulanması... Bu iki yoldan hangisini düşünürsek düşünelim, hem Arap düzenlerini göz önünde bulundurmak zorundayız. Bu seçme meselesi ise öznel iradelere, niyetlere, demagojik duygusal sloganlara bağlı bir mesele değildir; bu mesele, Arap düzenlerinin ve Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketlerinin kabul edip uygulayacağı somut eylem programlarına bağlıdır.

Somut gerçekleri atlamak ve demagojik sloganlarla türkü söylemek ise, yeni bir siyasi, yada askeri-siyasi yenilgiyle sonuçlanacak gerici ve iğrenç bir davranıştır.

haziran yenilgisinden ahnan dersler

Haziran yenilgisi aslında yalnız askeri bir yenilgi değildi; Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin sınıfsal, ekonomik, askeri ve ideolojik yapısının tümünün yenilgisiydi.

Gerçekte burjuva-feodal Arap düzenleri Haziran Savaşı'ndan ve yenilgisinden dolayı muhatap tutulamazlar. Çünkü bu düzenler daha 1948 felaketinde kendi kendilerini iflasa mahkum etmişlerdi. 1948 felaketinden sorumlu olan da bu düzenlerdi. Çünkü emperyalizmle yaptıkları ittifak altında ordularını yenilgiye götürmüşlerdi. Ve Haziran yenilgisi nasıl yalnız bir askeri yenilgi değilse, 1948 yenilgisi de, Filistin ve Arap ülkeleri ekonomisini geri ve dünya kapitalist pazarına ve de kapitalizmin «merhameti»ne bağımlı hale getiren Arap feodal-burjuva düzenlerinin ve gerici, sınıfsal politikalarının yenilgisiydi. Bu düzenler feodal ve burjuva yapılarıyla, Araplar ve Filistin için emperyalizmden ve dünya kapitalist pazarından bağımsız bir ekonomi kurmaktan da aciz kalmışlardı. İş bununla da kalmadı, bu düzenler sömürücü sınıfsal imtiyazlarını korumak, ekonomik, politik hiyerarşinin doruğuna egemen olmak için çabuk emperyalizmle ittifak kurdular ve onun kucağına düştüler. Böylece emperyalizmle birlik olup hem Filistin, hem de Arap Kurtuluş Hareketi'nin karşısında durdular ve bu hareketleri soyutlamak, tasfiye etmek, ezmek eylemlerini uyguladılar (örneğin 1919 Mısır Ayaklanması, 1936 Filistin Ayaklanması, 1941 Irak Ayaklanması ve diğer Arap ülkelerindeki kitle hareketleri).

İşte feodal ve burjuva yapıya sahip olan ve emperyalizmle işbirliği yapan bu geri, bu güçsüz düzenler, bu niteliklerinden dolayı, vatanı korumaya ve emperyalizmle siyonizmin Filistin'le diğer Arap ülkelerinde uyguladıkları politikaya karşı koymaya muktedir olacak modern ulusal ordular kurma olanağına da sahip değillerdi. Ve bu geri, bu güçsüz, bu cılız ordularıyla 1948 savaşına girdiler.

Sonunda, emperyalizmle işbirliği yapan bu feodal-burjuva Filistin ve Arap düzenlerinin durumlarının bir sonucu olarak felaket geldi çattı ve «İsrail Devleti» kuruldu. Ondan sonra bu felaketin sonuçlarının değil, bu sonuçları doğuran sınıfsal, ekonomik, politik ve askeri nedenlerin eleştirilip değerlendirilmesi zorunlu oldu. Ve artık açıkça anlaşıldı ki, İsrail Devleti'nin tasfiyesi ve Filistin'in kurtuluşu emperyalizmle işbirliği yapmış olan bu burjuva-feodal düzenlerin reddedilmesi ve felaketin ana etkenlerinin tasfiyesi zorunluluğuna bağlıdır. İşte 1948 felaketinin Filistin ve Arap Kurtuluş Hareketine öğrettiği derslerin en önemlisi budur. Nasır, Filistin Savaşı'nda arkadaşlarıyla birlikte Faluce'de abluka altında bulunduğu sırada, arkadaşlarına hitabederek «yenilgi savaş alanında değil, orada, Kahire'de kararlaştırılmıştır; ve Kahire'nin emperyalizmle, Arap gericiliğiyle ittifak halinde bulunan Faruk'un feodal-burjuva düzeninden kurtarılması, Filistin'in kurtuluşu için uygulanacak ulusal eylem

programının ilk halkasını teşkil edecektir» demekte gerçekten haklıydı.

İşte ondan sonra artık Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin programındaki temel mesele, 1948 felaketinden sorumlu olan feodal-burjuva düzenlerinin tasfiyesi olmuştur. Çünkü bu düzenlerin tasfiyesi, Ulusal Hareket'in önünde, geri burjuva ve feodal ekonominin, yani dünya kapitalist pazarına bağlı olan ekonominin yıkılması ve endüstrileşmeyle, toprak reformuyla, bu pazardan bağımsız bir modern ulusal ekonominin kurulması yolunu açacaktı. Ve emperyalizmin baskılarından kurtulmuş sağlam bir ekonomik temel kurulmadıkça, Filistin ve Arap toprakları üzerinde, İsrail'den, emperyalizmden ve onunla işbirliği yapan Arap gerici düzenlerinden kurulu karşı-devrim kampına karşı uzun süreli bir savaşa girecek olan düzenli orduların ve halk ordularının kurulması mümkün olmayacaktır.

Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi 1948'den sonra sınıfsal, ideolojik ve politik alanlarda yeni bir döneme girdi. Felaketten sonra iyiden iyiye karşı-devrim safına geçen feodal-burjuva düzenlerin ve lider kadrolarının iflasıyla birlikte ulusal çatışma hareketi yeni bir sınıfsal ve siyasal muhteva kazanmaya başladı. Bu gelişmenin belirtileri İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra küçük burjuva sınıfının gelişmeye başlamasıyla göründü. 1948 felaketinin feodal-büyük burjuva düzenlerinin vatanı korumaktan ve emperyalizme, siyonizme karşı koymaktan aciz olduğunu kesinleştirmesiyle birlikte, Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin liderliğini küçük burjuva sınıfı, üzerine aldı. Bu sınıf da, Arap ve Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin yenilgisinden, 1948 felaketinden sorumlu olan feodalite, sermaye ve emperyalizm ittifakını yıkmakla ve işçiler, köylüler, askerler, küçük burjuva arasında bir ittifak kurmakla[1] Ulusal Kurtuluş problemlerine çözümyolu getiren küçük burjuva karakterli sınıfsal, ideolojik ve politik bir yöntem getirdi. Küçük burjuva sınıfı da kendi sınıfsal ideolojisinin ışığı altında öncü sınıf rolünü aldı.

Hakim fikirler hakim sınıfın fikirleridir. Bu sınıfsal-ulusal çatışma Birleşik Arap Cumhuriyeti'nde, Suriye'de, Cezayir'de ve bir dereceye kadar Irak'ta küçük burjuva karakteri taşıyan sınıfsal, ekonomik ve politik yöntemlerde oluştu; ve feodalite-burjuva-emperyalizm ittifakını yıkmak, komprador burjuvazisi-feodal ekonomiyi yıkarak birinci derecede hafif sanayie, tarım meselesinin yoksul köylülerin yararına çözümlenmesine ve ülkelerin elektriklendirilmesi çabalarına dayanan bir ekonomi kurmakla ulusal demokratik devrim ve ulusal kurtuluş problemlerini çözümleme amacına yöneldi. Bütün bunlar, dünya kapitalist pazarından bağımsız bir ekonomik tabanın sağlanması ve emperyalizme, siyonizme, sömürüye karşı bir ulusal, sosyal ve siyasal temelin yerleştirilmesi ve yurdun korunması ile Filistin'in kurtarılması için modern düzenli ulusal orduların kurulması içindi.

Ne var ki, bu ulusal-sınıfsal çatışmanın sertleşmesi karşısında, karşı-devrimci güçler uzun süre beklemediler;

(1) Mısır Ulusal Misakı

ve karşı-devrimin hem Arap toprakları, hem de işgal altında bulunan Filistin toprakları üzerindeki durum ve çıkarlarını tehdit eden ve gericiliğe, emperyalizme, siyonizme karşı olan ulusal düzeni tasfiye etmek için 1956'da Anglo-Fransız-siyonist saldırısını[2] düzenlemeye koştular. 1956 saldırısından sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin liderliğinde bulunan yeni emperyalizm, ulusal düzenlerde temsil edilen Arap Kurtuluş Hareketi'ni -dışarıdan tasfiye çabaları başarısızlığa uğradıktan sonra- içerden kendine bağlamaya çalıştı. Fakat ulusal düzenler bunu reddettiler ve müteredditi küçük burjuva sınıfsal karakterleriyle bağdaşır bir tarzda kesik bir nefesle, eski ve yeni emperyalizme karşı mücadelelerini sürdürdüler. Amerikan emperyalizmi bu düzenleri barışçı yollardan kendine bağlama politikasının başarısızlığa uğradığını kesinlikle anlayınca bu sefer de Haziran 1967 saldırısıyla emperyalist-siyonist şiddet yoluna başvurdu. Bu saldırının amaçları Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni dize getirip Filistin Sorunu'nu İsrail'in lehine olarak tasfiye etmelerini sağlamak, ve bölgedeki sınıfsal ve siyasal haritayı, emperyalizmin maddi ve siyasi üslerini teşkil eden, İsrail Devleti için de tarihsel birer emniyet süpabı niteliği taşıyan sağcı gerici burjuva-feodal düzenlerin yararına olarak yeniden düzenlemekti.

Bu nedenledir ki, Haziran Savaşı'nın hedefleri, Arap gerici düzenleri değil, ulusal düzenler ve Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin tüm gruplarıydı. Peki, bu ulusal düzenlerle Arap ve Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi, hangi ulusal yöntemle Haziran saldırısına karşı koydular? Ve Niçin yenilgiye uğradılar?

Filistinli ve Arap küçük burjuva ve gerici burjuva teorisyenleri yenilgi konusunda bazı yorumlar ve tahliller yaptılar ki, bunları şu iki noktada toplamak mümkündür:

1 — İsrail'in ve onu kucağına almış olan Amerikan emperyalizminin bilim, teknik ve uygarlıkta üstün oluşları.

2 — Geri kalmış küçük bir ülke oluşumuz ve ülkemizin, Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın geri kalmış tüm ülkelerinden üstün bir tekniğe ve korkunç savaş araçlarına sahip olan Amerikan emperyalizmine karşı koyamayışı, onunla boy ölçüşemeyişi.

Ve bu teorisyenler, bu tahlilciler şu sonuca vardılar ki İsrail'e karşı zafer kazanmamız, bilim ve teknikte ona yetişmemize ve onu geçmemize bağlıdır.

Öte yandan, bazı küçük burjuva ve gerici teorisyenler de yenilgiyi, şu yada bu Arap ordusunun düşmesi, Arap uçaklarının öldürücü bir darbeye uğramaları gibi birtakım teknik ve askeri hatalar zinciriyle yorumlamaya çalıştılar.

Filistinli ve Arap küçük burjuva ve gerici teorisyenleri ve tahlilcileri Arapların Haziranda yenilgiye uğramalarının yorumunu ve değerlendirmesini yaparlarken, çağdaş tarihin olaylarını da canbazlıkla atlamaktadırlar. Ve 5 Haziran'dan önce «karış karış savaşma», «halk kurtuluş savaşı», «yakılan toprak politikası» gibi sert slo-

[2] Mısır'a karşı gerişilen üçlü saldırı (M.E.B.)

ganların yoğunlaştırılmasına rağmen, altı gün içinde yenilginin kabul edilmesinin temel etkenlerini kasıtlı olarak atlamaktadırlar. Oysa Haziran yenilgisi sonucunu doğuran, bu nesnel maddi etkenlerdi.

Yenilginin temel etkeni eğer gerçekten İsrail'in ve emperyalizmin bilim ve teknik üstünlüğü ise, peki Vietnam'ın yarım milyon Amerikan askerine ve bir o kadar da Saygon'daki uşak hükümete bağlı askere karşı koyuşunu nasıl yorumlayacağız?

Eğer Amerika'ya karşı direnmek yada onunla boy ölçüşmek gücüne geri kalmış güçsüz bir ülke olarak sahip değilsek, peki Vietnam'ın ve Küba'nın, Amerikan savaş araçlarının üstünlüğüne rağmen Amerikan emperyalizmiyle boy ölçüşüşlerini nasıl yorumlayacağız?

Eğer yenilgiye bazı teknik ve askeri hatalar sonucu olarak uğramılmışsa, neden yenilgi kabul edildi ve «karış karış savaşma», «halk kurtuluş savaşı» sloganları neden kayboldular? Oysa Vietnam halkı devrimci savaşını «karış karış», hem sözle ve hem de evlemle yürütmektedir. Vietnam İhtilal Ordusunun düzenli taburları da bazen yenilgiye ve duraksamaya uğrarlar, fakat savaşı durdurmazlar.

Arap halkları ile Filistin halkı eğer gerici ve küçük burjuva teorisyenlerinin tahlillerini tutarlarsa, siyonist-emperyalist bilim ve tekniğe ulaşmak ve bizim geri kalmış tarım ülkemizle ileri bir endüstriye sahip olan ve başta Amerikan emperyalizmi olmak üzere dünya emperyalizmince de desteklenen İsrail arasındaki uygarlık uçurumunu doldurmak için bir yüzyıldan daha fazla beklemek zorunda kalacaklardır.

Geri kalmış halkların giriştikleri çağdaş devrimin tarihsel gerçekleri gericiliğin ve küçük burjuvanın teorisyenlerini yalanlamakta; ve Arapların Haziranda uğradıkları yenilginin, 30 milyonluk küçük Vietnam halkı ile 7 milyonluk küçük Küba halkının Amerikan emperyalizmine karşı koymalarının, ve bilimde, teknikte Vietnam halkı ile Küba halkınınkinden üstün olan Amerika'nın savaş araçlarının ve Amerikan emperyalizminin kesin yenilgiye uğratılmasının nedenlerini ortaya koymaktadır. Neden bizde yenilgi de, onlarda karşı koyma ve boy ölçüşme?

Vietnam'da ve Küba'da, proletarya ve yoksul köylü sınıfsal yapıya sahip devrimci ulusal düzenler vardır. Bu düzenler ülkelerinin maddi, manevi, kültürel güçlerini ulusal kurtuluş ve ulusal demokratik devrimin hizmetine koyarlar, maddi ve manevi tüm sınıfsal imtiyazları tasfiye ederler ve bağımsız ekonomi için sağlam bir maddi taban kurarlar; toplumdaki devrimci sınıflar, feodalite - sermaye - emperyalizm ittifakına karşı olan siyasi güçler ve sınıflar arasındaki ittifakın başında dururlar. Ayrıca oralarda uygulanan ekonomik ve politik ulusal yöntem, ulusal kurtuluş problemlerinin çözümlenmesi ve emperyalizme karşı mücadele edilmesi için tüm mücadeleci sınıfları silahlandırıp seferber etmek gücüne ve yeteneğine sahiptir. İşte burada halk kurtuluş savaşının sloganları bilimsel ve somut kapsamlar kazanmaktadır. Çünkü görüyoruz ki, geniş ve yoksul işçi kitleleri, emperyalizmi ve

onun işbirlikçisi olan bütün mahalli güçleri kahretmek için, halk milis birlikleri saflarında, partizan birliklerinde ve düzenli ordu taburlarında örgütlenmektedirler.

Bizde ise Arap ve Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin yapısında durum değişiktir. Çünkü bizde küçük burjuva sınıfı Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin öncülüğünü yapmaktadır ve bu sınıf kendi politik, sınıfsal ve ideolojik ufku içinde birtakım sınıfsal, politik, ekonomik ve askeri dönüşümlere liderlik etmektedir. İşte Haziran Savaşı'nda yenilgiye uğrayan da bu ideolojik ufuk ve onun sınıfsal, ekonomik, politik ve askeri yöntemi olmuştur. Küçük burjuvanın kurduğu ekonomi, emperyalist-siyonist saldırının karşısında duramadı. Çünkü bu ekonomi hafif endüstriye ve tarımsal çözümyollarına dayanan bir ekonomiydi. Tarımsal çözümyolları ise, üretim yeteneğini artırmak ve üretimi yoğunlaştırmak amacıyla toprağın bölünmesi esası üzerinde uygulanmıştı. Bu ekonomi Süveyş Kanalı'nın kapatılmasından sonra geriledi ve ayakta durabilmek için petrole sahip bulunan gerici düzenlere avuç açmak zorunluluğunda kaldı.

İdeolojik ve politik ilişkilerde de bu sınıf sosyal ve politik hiyerarşinin doruğunda kaldı ve «halkın emekçi güçlerinin ittifakı» ilkesi de, işçileri, köylüleri ve askerleri bu ittifakın ve ondan doğan hiyerarşinin tabanına, küçük burjuvayı da doruğuna oturtan bir ittifaka dönüştü. Bundan güdülen amaç da küçük burjuvazinin yurt toprakları üzerinde meydana gelen dönüşümlerin ve hem Arap, hem de Filistin Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin kontrolunu elinde tutmaya devam etmesinin sağlanmasıdır.

Feodal-kapitalist birikimden korktuğu kadar halk kitlelerinden de korkan küçük burjuva, bu sınıfsal karakterinin gereği olarak ideolojik, politik ve sınıfsal yöntemiyle, dünya kapitalist pazarında bağımsız olan bir ulusal ekonomi kurma olanağına da sahip olamamıştır. Ve genel olarak yeni emperyalizmle, uluslararası emperyalizmiyle arasındaki köprülerin hepsini atamamıştır.

Bütün bunlardan dolayı küçük burjuva, yurdun korunması ve ülkenin politik, ekonomik ve askeri alanlarda Filistin'in kurtuluşu için çalışabilecek düzeye getirilmesi meselesinde kumar oynamıştır. Örneğin düzenli ordularla yarışa çıkmış ve halkı halk milis birliklerinde örgütlemeyi, silahlandırmayı ve eğitmeyi reddetmiştir. Oysa bizzat küçük burjuvanın türküsünü söylediği halk kurtuluş savaşının somut olarak uygulama alanına konması, ancak şekilde mümkün olacaktı. İşte bu durumlara dayanan ulusal yöntemle küçük burjuva düzenleri, Haziran Savaşı'na girdiler; ve artık açıkça anlaşıldı ki, bu gibi yöntemler yeni emperyalizmin ve siyonizmin karşısında direnemezler.

çözüm yolu

Haziran'dan önce ve sonra Ürdün ve Filistin'deki ulusal mücadele tecrübelerinden ve bunların gözden geçirilmesinden çıkarılan sonuçlar, Filistin Direnme Hareketi'nin sınıfsal, ideolojik ve politik yönden bir buhran içinde bulunduğunu ve silahlı mücadelesini her halkçı ha-

reketin gerçek ihtilalci kaynağı olan halk kitlelerinin yaşadıkları toprakların dışında yürüttüğü için halktan kopuk bir durumda kaldığını kesin olarak ispat etmiştir. Bu yargı kişisel birtakım kanıların yada gaipten yapılan birtakım tasvirlerin doğurduğu bir yargı değil; Direnme Hareketi gruplarının tutumlarına, uygulamalarına ve yapılarına dayanan etkenlerin tümünün doğurduğu bir yargıdır. Direnme Hareketi'nin öznel yapısı ve şimdiki durumu, şimdiki şartlar altında ulusal devrim yolunu radikal bir şekilde açamaz ve uzun süreli bir halk savaşına girişemez.

Bugünkü koşullara bir göz atalım:

Uluslararası emperyalizm Filistin ve Arap Ulusal Kurtuluş Hareketi'ni ezmek için gittikçe ağırlaşmakta ve amansızlaşmaktadır. Küçük burjuva düzenleri yeni emperyalizmin hücumları ve onun Arap bölgesindeki uşakları olan sınıfsal güçler karşısında zamanla teslim olmaya doğru gitmektedirler. Feodal ve büyük burjuva düzenleri ile Amerikan emperyalizmi ve onun ülkemizdeki ekonomik ve politik uzantısı arasında tam bir birlik mevcuttur. Peki bu koşullar ne yapmamızı gerektirmektedir? Emperyalizmle savaşmanın kaçınılmazlığını açıkça gösteren bu koşullar, emperyalizme karşı milyonlarca yoksul kitlelerin gücüyle uzun süreli bir halk savaşına girmemizi gerektirmektedir. Bu da Ulusal Hareket'in öznel olarak devrimci bir durum almasını ve kayalıklar arasındaki yolunu tırnaklarıyla açmaya muktedir köklü bir eyleme ve görüşe sahip bulunmasını zorunlu kılmaktadır. Fakat Direnme Hareketi bugünkü durumuyla ve bugünkü politikasıyla kendisinden beklenene ters düşmektedir. Bu hareketin bir kesimi yani sat kanadı, yanlış uygulamalarıyla, radikal bir görüşe sahip bir ulusal ihtilalin patlamasına giden yolu tıkamaktadır.

Bölge boyunca Amerikan emperyalizmine karşı silahlı yoksul halk kitleleri gücüyle geniş bir savaş verilmesini gerçekleştirecek, uzun vadede nihai sınıfsal, askeri ve politik zafere ulaşmak için bu kitlelerin amansız ve sert bir savaşa katılmalarını sağlayacak, emperyalizme karşı saf saf savaşa girecek yoksul milyonlarca savaşçıya emperyalizmin devrimci halkların hareketini ezmek için seferber ettiği bilim ve ileri teknik olanaklarını çiğneme olanağını verecek olan yol, radikal bu ulusal ihtilalci yoldur, yeni yeni Vietnam'lar yoludur. Ve önümüzdeki dönemde bizim ulusal mücadelemizin yolu da işte bu yol olacaktır. Fakat bu örgütlerin şimdiki durumları, şimdiki yapıları ve şimdiki eylemleriyle bu yoldan geçebilmelerine imkan yoktur. Gerek ülkemizdeki, gerekse geri kalmış diğer ülkelerdeki somut tarihsel tecrübe, gerici sağcı güçlerin ve küçük burjuvanın, her zaman kendi imtiyazlı sınıfsal durumlarını korumak için savaştıklarını ispat etmiştir. Bütün sınıfların eylemlerine egemen olan kural da budur. Ve bu nedenledir ki, gerici sağcı güçlerle küçük burjuva, proletarya ideolojisi ve yöntemi doğrultusunda, emperyalizmle kaçınılmaz olan savaşa götüren ulusal mücadeleyi yönetmeye muktedir değildir. Çünkü bunların emperyalizmle olan çelişkileri, yoksul kitlelerin devrimci mücadeleleriyle ve proleter ideolojileriyle temsil ettikleri

tehlike karşısında gerilemeye ve emperyalizmle pazarlık yapmaya dönüşecektir. Geri kalmış mazlum halkların düşmanlarına karşı nihai zafer kazanmak için yapılan toplum hareketlerinde, kendi maddi çıkarlarından ve imtiyazlı durumlarından vazgeçmeye hazır olan hiçbir sınıf -işçi sınıfından ve onun yoksul müttefiklerinden başka- tarihte görülmemiştir. Mülk ve servet sahibi olan sınıflar sürekli olarak çıkarlarının ve durumlarının bekçiliğini yapmaktadırlar. Emperyalizmle meydana gelen bir çatışmada bu çıkarlar tehdit edilince de, bu sınıflar, bu çıkarlarını korumak için işbirliği yapmaya koşarlar ve devrimci sınıfların, onların örgütlü temsilcilerinin yönetimi altındaki her sınıfsal köklü devrim çabasına karşı dururlar. Çünkü bu devrim uzun vadede emperyalizmi de, bütün egemen ve servet sahibi sınıfsal güçleri de altedecek ve onların yerine kendi demokratik iktidarını ve bütün yoksul kitlelerin yönetimini kuracaktır. İşçi sınıfının ve onun yoksul müttefiklerinin «zincirlerinden başka kaybedecek birşeyi yoktur ve bu zincirleri kaybetmenin arkasından bütün bir dünyayı kazanacaklardır.» Tarih bunu böyle ispat etmiştir.

Arapça'dan Çeviren:
Mehmet Emin Bozarslan

REKLÂMLARINIZ İÇİN

BASIN İLÂN KURUMU

Genel Müdürlük
Cağaloğlu, Türkocağı Caddesi No. 1 İstanbul
Telefon : 27 66 00 - 27 66 01
Telg. Adr. : BASINKURUMU

ant
SOSYALİST TEORİ VE EYLEM DERGİSİ

NAZIM HİKMET'İ ANIYORUZ

Proletaryanın büyük şairi Nazım Hikmet'in ölümünün üzerinden tam yedi yıl geçti. Türkiye işçi sınıfının mücadelesi her geçen gün daha büyük mesafeler kat ettikçe, o mücadelenin zaferi için yıllarca hapishane köşelerinde çürütülen ve ömrünün son dönemini doğduğu topraklardan uzakta geçirmek zorunda bırakılan Nazım Hikmet'in ismi daha da yücelmekte, anısı daha da kutsallaşmaktadır. Ölümünün yedinci yıldönümünde Nazım Hikmet'in, uğrunda savaştığı Türkiye işçi sınıfı için yazdığı bir şiiri sunuyoruz.

TÜRKİYE İŞÇİ SINIFINA SELAM

Türkiye işçi sınıfına selam!
Selam yaratana!
Tohumların tohumuna, serpilip gelişene selam!
Bütün yeniler dallarımızdadır.
Beklenen günler, güzel günlerimiz ellerinizdedir,
haklı günler, büyük günler,
gündüzlerinde sömürülmiyen, gecelerinde aç
yatılmıyan,
ekmek, gül ve hürriyet günleri.

Türkiye işçi sınıfına selam!
Meydanlarda hasretimizi haykıranlara,
toprağa, kitaba, ise hasretimizi,
hasretimizi, ayyıldızlı esir bayrağımıza.

Düşmanı yenecek işçi sınıfımıza selam!
Paranın padişahlığını,
karanlığını yobazın
ve yabancının roketini yenecek işçi sınıfına
selam!

Türkiye işçi sınıfına selam!
Selam yaratana!

Nazım HİKMET

5 lira